

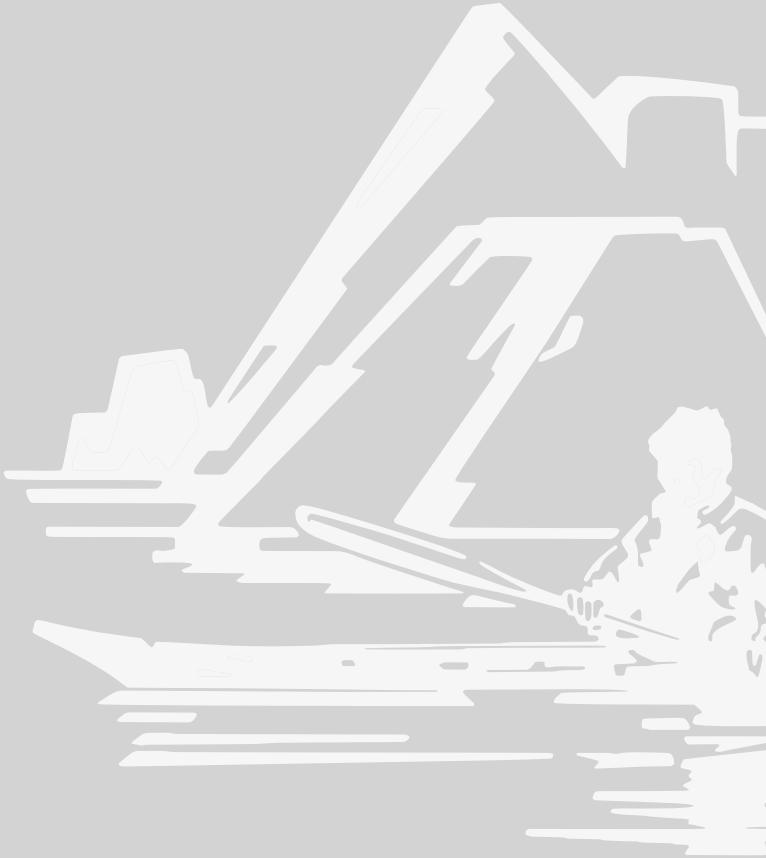
ILAQUTASSARIILERSUT NUUK IMEQ PILLUGU ATUAKKIAQ

– PISORTAT/NAMMINERSORTUT SIUMUT TAKORLUUGAQARLUTIK PIGINNEQATIGIIFFIAT

EN SAMMENBRAGT
FAMILIE

EN BOG OM NUUK IMEQ
– ET OFFENTLIGT/PRIVAT
PARTNERSKAB
FORUD FOR SIN TID

NUUK

Siullermik ilimagineqartumiit sivisunerusumik Kalaallit Nunaanni immiortarnermik ileqqoqartoqarsimagunarpooq. Københavnimi Nationalmuseetimi ilisimatuut, Kalaallit Nunaata kujasin-nerpaaffiani vikingit attakuini suaasiassanik nassaarnikuupput. Taamaammat ilimagineqarpoq, ukiulli 1000-it matuma siornatigut vikingit Kalaallit Nunaanni immiortarsimassasut.

Noget tyder på, at Grønland har en lang tradition for ølbrygning - meget længere end først antaget. En grupper forskere fra Nationalmuseet i København har fundet bygrester i en gammel vikingemødding på den grønlandske sydspids. Det betyder angiveligt, at vikingerne allerede for over 1000 år siden bryggede deres egen øl i Grønland.

NUUK IMEQ

ILAQUTASSARIILERSUT NUUK IMEQ PILLUGU ATUAKKIAQ

– PISORTAT/NAMMINERSORTUT SIUMUT TAKORLUUGAQARLUTIK PIGINNEQATIGIIFIAT

EN SAMMENBRAGT
FAMILIE

EN BOG OM NUUK IMEQ
– ET OFFENTLIGT/PRIVAT
PARTNERSKAB
FORUD FOR SIN TID

ALLAASERINNITTUT AAQQISSUISULLU

TEKST OG REDAKTION:

Finn Jørn Jakobsen aamma/og Mark James Lyne

Imai

- 4 Tullusimaarneq piginnaasallu
8 Nuuk Imeq pillugu paasissutissat
12 Akornutissaqarluni ingerlaneq
24 Immiaaqqaat sodavandillu
milliardip affai – imaluunniit
hektoliterit 3 millionit ...
31 Ukiunik 25-nngortorsiorneq
uniffiunngilaq
34 Igutsak timmisinnaanngitsoq
42 Sulisut nutaanik misileerusullutillu
alapernaatsut
56 Aqqutissarsiorneq imaannaanngitsoq
58 KGH-miit KNI-mut
60 Ukiuni talliamni ataatsimiititaliani
sulineq ukiunilu marlunni
isumaqtiginninniarneq
70 Namminersornerullutik Oqartussat
atorfilittaat immorfimmi
pisortanngorpoq
78 Unammilleqatigiit akornanni
suleqatigiinneq assissaqanngitsoq
82 Ullut tamarluinnaasa iluaraakka
92 Puukunik utertitsisinnaanermik
aaqqissuussaq Kalaallit
Nunaanni avatangiisnit
annertuumik iluaqutaavoq
96 Pitsaassutsimut
isumannaallisaanermullu
piumasqaatit nunani tamani
qaffasinnerpaat naapertorneqarpoq
98 Angusat naammaginartut
100 Ilisarnaat allanngujuitsoq
102 Oqaluttuarisaanerup naalisarnera
105 Ukiut ingerlaneranni
siulersuisusarsimasut

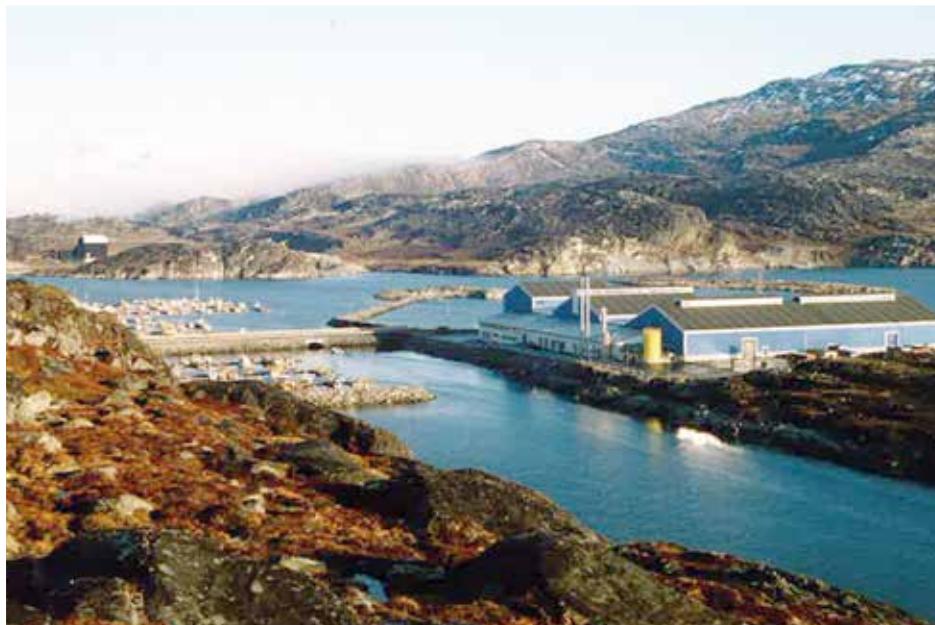
Indhold

- 7 Stolthed og kompetencer
11 Fakta om Nuuk Imeq
18 Mod strømmen
27 Næsten en milliard flasker
øl og sodavand – eller tre
millioner hektoliter ...
32 Det slutter ikke med et sølvbryllup
38 Humlebien, der ikke kan flyve
50 Medarbejdere med
pionerånd og nysgerrighed
57 Logistik for viderekomne
59 Fra KGH til KNI
65 Fem års udvalgsarbejde og to
års efterfølgende forhandlinger
74 Hjemmestyrets mand
blev bryggeridirektør
80 Et unikt samarbejde
mellem konkurrenter
86 Jeg nød hver eneste dag
94 Retursystemet har været
en fantastisk gevinst
for miljøet i Grønland
97 Kvalitet og sikkerhed efter højeste
internationale standarder
98 Tilfredsstillende resultater
101 Et logo, der holder
106 Historien i korte træk
109 Nuuk Imeqs ledelse gennem årene

Ukiunik 25-nngortorsiornermi atuagassiaq Nuuk lmeq-up aallartisarneranut inerisarneranullu pingaaruteqarsi-masunut tamanut pigitinneqarpoq.

Minnerunngitsumik ukiuni 25-ni suleqataasimasorpassuit tamatumani eqqarsaatigineqarput. Taakkununnga ilanggullugit ajoraluartumik toqukkut annaasimasatta ilaat, tunisassiornermi pisortaasimasoq siulersuisunilu ilaasortaasimasoq Hans Peter Kvist Christensen, tunisassiorfiup aallartinne-raniit 2010-mi siusippallaamik toqunermi tungaanut suleqataasimasoq immikkut eqqaarusupparput.

Dette jubilæumsskrift er tilegnet alle, der har haft betydning for Nuuk lmeqs start og udvikling. Det gælder ikke mindst de mange medarbejdere gennem 25 år. Herunder dem, vi desværre har mistet, hvoraf vi her vil nævne produktionsleder og bestyrelsesmedlem Hans Peter Kvist Christensen, der var med fra fabrikkens start og indtil hans alt for tidlige død i 2010.

Tulluusimaarneq piginnaasallu

Europap kangiani illoqarfíit politiivi akerlius-sutsimik takutitsisorpassuit imermik tis-saluttaatit gassilu qulliliornartoq atorlugit unitsitsiniaaleruttortut, sunaaffami Berlinimi qarmarsuup uppisinneqarnissaanut aallarniu-taasut aallarteruttortut, Nuup avatinnguani Qeqertakasinni immiaaqqanik imeruersaatinillu tunisassiorneq aallartippoq. Nunarsuatsinni per-rulliortut nunallu tamat akornanni akerleriinnerit ungaseqalugit tamanna pivoq. Imeruersaatinilli mamartunik tunisassiorneq taamatut ilimagine-qanngikkaluartumik aamma akerleriissutaalis-sasoq kingorna paasinarsivoq. Nuuk Imeq pillugu eqqarsaasersuiteqaqqalernerup, pilersitsinerup tunisassiulererullu tamanna takutippaa. Tassa taanna oqaluttuussaq – tunisassorfimmit nutaa-mit tunisassiat siullit naammassineqernerannit, 12. januaari 2014-imi ukiut 25-t qaangiunnersior-lugit - eqqartulaarusupparput.

Nuuk Imeq-mi angalaaraanni ingerlaannaq malu-gineqassaaq, suliffeqarfik sulisut tulluusimaaru-tigiaat. Inersuarmi tunisassorfimmi, sannavinni, quersuarni, labororiani imaluunniit allaffinni sulisut naapikkaanni paasineqarsinnaavoq, tu-nisassiornermi kulturi issittumi asseqanngitsqoq

tunaartalarugu sulillutik oqaatiginngikkaluarlugu ilisimaarigaat.

Tulluusimaarnerat paasinarpoq, tassami tunisasi-orfik tupinnaqaaq. Suliffimmi teknologi nutaa-nerpaaq atorlugu suliat qanoq pisariutiginerat pitsaassutsimillu piumasaqaatit Kalaallit Nunaanni ikittuinnaat ilisimaaraat. Raajanik qaleralinngillu tunisassiornermi pitsaassutsitigut, teknikkikkut kiisalu eqqluisaarnikkut piumasaqaatit ilisima-neqarput, immiaaqqanilli imeruersaatinillu tunisassiorneq qanoq ingerlanneqartarnersoq inuit nalinginnaat akornanni ilisimaneqanngilaq. Nuummiluunniimmi tunisassorfíup inissisimaffiani illoqarfimmilu suliffissuaqarfíit annerit ilaanni qanoq suleriaaseqartoqarnersoq ilisimaneqan-ngilaq. Ingerlatsivilli ukiut tamaasa aningaasatigut isertitaqarluartartoq pisortanit piginneqataaffig-i-neqartoq, Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiorner-mi qaqtigoortuuvoq ...

Pisortalli piginneqataaffigisaannut atatillugu, Nuuk Imeq kisermaassisutut isikkulimmik ingerlassim-mat tamanna soqutigineqartarpooq. Ukiuni 25-ni qaangiuttuni apeqput taanna assigiinngitsorpas-suarnik isumaqarfíigineqartarpooq. Atuisartut pisarnermissut nioqqtissanik assigiinngitsunik

amerlanerusunik – akikinnerusunillu – kissaate-qarneranni suliffeqarfik persarineqakkajuttarnikuuvoq. Aammami immiaaqqaq sodavandillu assiginnitsut 50-it sinnillit Nuuk Imeq-mi tunisassiarineqartartut, nunarsuatsinni inuppassualinni atuisartunut neqeroorutigineqartartunit ikinnerunerat nassuerutigisariaqarpooq. Kisianni aamma Kalaallit Nunaanni taamani politikerit siumut takorluugallit maqiterivimmik pilersitsinissamut aqqutissiuusut nunani tamani tunisassiorfissuit unammillernissaat kissaatiginikuunngilaat. Anguniagaalli tassaani-kuivoq, ass. Danmarkimisut avatangiisinut mingutsitsinaveersaarluni puukunik utertitsisinnaalernissap pisariaqarnera. Tassa 1980-ikkunnili avatangiisit illersorneqarnissaat annertuumik pingaartinneqalereersimavoq.

Oqaatigeriikkattut atuakkami uani Nuuk Imeq pillugu oqaluttuussaq oqaluttuarissavarput. Takorluukkat, taakkualu piviusunngorsinnaaneranik upperinninneq. Taamani Inatsisartuni naalakkersuisunilu ilaasortat sivisuumik pisarioqisumillu ataatsimiittarsimanerat. Akornutissat akerliunerillu eqqaallugit. Kommunip akulerusimanera. Inuit aallaqqaataaniit – ilaallumi aallartinnissaq ukiunik arlalinnik sioqqullugu – peqataasimasut ilangul-

lugit. Aktiaatillit, pisariaqarluinnartumik aningaa-saatillit minnerunngitsumillu immikkut ilisimasallit eqqarsaasersuuteqarnerat. Tunisassiorfiup akornutissaqarnerup ingerlalluarnerullu nalaani imeruersatinik literinik millionilikkaanik inuiannut kalaalinut tunisassiuussisartup ingerlariaasaa eqqartsavarpot. Puukunik utertitsisarnerup aaqqisuunneqarnera, pinngortitamik avatangiisinillu mingutsitsinissarujussuarmik pingitsoortitsisoq ilanngutissavarput. Kiisalu minnerunngitsumik inuit Nuuk Imeq pillugu sunniuteqartarsimasut eqqartussallutigit. Sulisut pikkorissut tunnusimallu, inuaqatigiinni avatangiisiminni assigiinnitsunik isumaqartoqartaraluartoq, suliffeqarfimmik immikkullarissumik pilersitseqataasimanermennik tulluusimaarutiginnittariaqartut ilaatigut aamma eqqaassavagut.

Atuakkiap sularinerata nalaani Nuuk Imeq-mi aaqqissuussap ingerlalluartup akuleruffigisinnasimanera ataqqineqaatitut tigura.

Tatiginninnermut qujallunga atuarluarnissassinnik kissaappassi.

Finn Jørn Jakobsen

Stolthed og kompetencer

Mens politiet i østeuropæiske byer med vandkanoner og tåregas standser de store demonstrationer, der skulle vise sig at blive optakten til Berlinmurens fald, starter en produktion af øl og sodavand på Admiralitetsøerne ved Nuuk. Langt fra verdens brændpunkter og internationale storkonflikter. Men det skal vise sig, at selv så fredelige aktiviteter som at fremstille velsmagende drikkevarer tilsyneladende også kan dele vandene. Det er både forhistorien, etableringen og driften af Nuuk Imeq et eksempel på. Det er denne historie, vi vil give et lille indblik i – i anledning af, at det den 12. januar 2014 er 25 år siden, de første produkter rullede gennem det nye produktionsanlæg.

Når man bevæger sig rundt i Nuuk Imeq, mærker man hurtigt, at vi er i en virksomhed, som medarbejderne er stolte af. Uanset om vi møder dem i produktionshaller, værksteder, lagre, laboratorier eller kontorer, fornemmer man en uudtalt bevidsthed om, at man er en del af en særlig produktionskultur, der ikke findes andre steder i den arktiske verden.

Denne stolthed forstår man godt, for det er en imponerende fabrik. En højteknologisk arbejdsplass, hvis kompleksitet og standard de færreste i Grønland kender. De kvalitetsmæssige, tekniske og hygiejniske krav til landets reje- og hellefiskefabrikker er man vant til at forholde sig til, men hvordan en øl- og sodavandsproduktion fungerer, er ikke en del af den folkelige bevidsthed. Ikke engang blandt borgerne i Nuuk, hvor fabrikken ellers er en af de største industrielle arbejdsplasser. Og et selskab, der oven i købet skaber gode økonomiske resultater år efter år, hvilket ikke altid er en selvfølge i den del af det grønlandske erhvervsliv, hvor det offentlige er medejer ...

Men nu vi er inde på offentligt ejerskab, så er Nuuk Imeqs monopolistiske status til gengæld en kilde til interesse. Til det spørgsmål har holdningerne været mange gennem de 25 år. Netop denne virksomhed har ofte været et udskældt

omdrejningspunkt i en intens debat, der tager udgangspunkt i det klassiske forbrugerønske om et mere mangfoldigt produktudvalg – og lavere priser. Og indrømmes skal det da også, at Nuuk Imeqs over 50 produktvarianter af øl og sodavand er mindre end det antal, man kender på verdens store markeder. Men det var heller ikke ønsket om at konkurrere med internationale giganters produktvolumen, der fik fremsynede politikere til at bane vejen for at etablere Grønlands eget tapperi i sin tid. Det var derimod et påtrængende behov for at indføre et miljøvenligt returemballage system, som man kendte det fra fx Danmark. Altså var hensynet til miljøet allerede højt prioritert der i 1980'erne.

I denne bog vil vi som nævnt fortælle lidt af historien om Nuuk Imeq. Om visionerne og troen på, at det kunne lade sig gøre. Om de langvarige og komplicerede politiske forhandlinger i Grønlands daværende landsting og landsstyre. Om barrierne og modstanden. Om det kommunale engagement. Om nogle af de mennesker, der var med fra begyndelsen – ja, endda flere år inden starten. Om overvejelserne hos de aktionærer, hvis kapital og ikke mindst ekspertise, man var afhængig af. Vi vil give et indblik i selve fabrikken, der i med- og modgang har produceret millioner og efter millioner af liter drikkevarer til den grønlandske befolkning. Om opbygningen af et returemballagesystem, der har sparet naturen og klimaet for en enorm forurening. Og ikke mindst vil vi lade nogle af menneskene i og omkring Nuuk Imeq komme til orde. Blandt andre de dygtige og engagerede medarbejdere, der trods skiftende holdninger i det omgivende samfund har opbygget en enestående arbejdsplass, som de med rette kan være stolte af.

Det har været en ære for mig at få lov til at være en del af Nuuk Imeqs dynamiske organisation, mens arbejdet med bogen har stået på.

Tak for tilliden og god læselyst.

Finn Jørn Jakobsen

Nuuk Imeq pillugu paasissutissat

Nuuk Imeq, 1989-imi tunisassiulersoq, 1986-imi aktiaatileqatigiiffittut pilersinnejarpooq. Ukiulli arlallit tamatuma siornatigut, immiaqqanik imeruersaatinillu tunisassiorsinnaaneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat assigiinnitsunik pilersaarusrusiorlutilu periusissarsiornikuupput. Piginneqatigiiffiliorneq inuiaqatigiinnut attuumassutilinnik politikkerisanik assigiinnitsunik pingasunik pissuteqarpoq: Avatangiisit innimiginisaat eqqarsaatigalugu puukut utertittalernissaat – kiisalu nioqqukit assartuinikkut akisuut avataaniit tikisinnejartarnerisa killilersorniarnerat – kiisalu sumiiffimmi najugallit pissarsiaqataalluartumik suliffissaqartinnissaat.

Avatangiisit innimiginiarnerat oqaatigineqartoq anguniarlugu suliffeqarfiup tunisassiai Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat "Immiaaq-qat imeruersaatillu kulsyretallit puuinut atatillugu nalunaarut" naapertorneqarpoq.

Nunani tamani imeruersaasiortut angisuut Carlsberg Breweries-ip (Carlsberg-ip, Tuborg-ip kiisalu Kongens Bryghus-ip tunisassiaat), Royal Unibrew-ip (Royal-ip, Ceres-ip, Faxe-p, Nikoline-p kiisalu ilisimaneqartut allat tunisassiaat) kiisalu 1990-ikkut naalerneranni aamma Coca-Cola Company-p (Coca-Cola-mik aamma Fanta-mik tunisassiorput) tunisassiaat nioqqulassiarineqartarput. Taakkua saniatigut ingerlatsivik immikkut nunatsinni imeruersaasianik tunisassiorpoq.

Nuuk Imeq-mi aktiaatit 38 millioni koruuninik naleqarput. Ingerlatsiviup pilersinnejarnerani aktiaatillit tassaapput Nuuk Kommune: 26%, Namminersornerullutik Oqartussat: 25%, Carlsberg Breweries: 24,5% kiisalu Danish Interbrew (maanna Royal Unibrew): 24,5%. 2003-imi Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarput piginneqataajunnaarniarlutik, tamannalu 2005-imi piviusungormat piginneqataasut pingasut kisimik piginnituulerput. Tamatuma kingorna piginnituuneq imatut agguataarneqarpoq: Kommuneqarfik Sermersooq: 36,28%, Carlsberg Breweries: 31,86% kiisalu Royal Unibrew: 31,86%.

Siulersuisut 2014-imi januarip aallaqqaataani ukunannga ilaasortaqarput: Siulersuisut siulittaasuat Justus Hansen (Kommuneqarfik Sermersooq), Finn Jakobsen (Carlsberg Breweries A/S) kiisalu Peter Roland (Royal Unibrew). Sulisut sinnisaat tassaapput Erling Josefsen kiisalu Nuka Ugernangitsoq.

Grønlands Konsortiet

Carlsberg-ip kiisalu Royal Unibrews-ip suliffissaqarnermi aningaaasaliisutut ingerlatsinermut aksussaaffii Grønlands Konsortiet I/S aqqtigalugu isumagineqarput, piginneqatigiiffik taanna immiorfiit taakkua marluk Nuummi tunisassiorfiup sanaartornissaanut kiisalu ilisimasaqarluartunik aqutsisoqarnissaa qulakkeerniarlugu pilersissimavaat.

Fakta om Nuuk Imeq

Nuuk Imeq, der påbegyndte produktionen i 1989, blev etableret som aktieselskab i 1986. Men allerede nogle år tidligere var man i Grønlands Hjemmestyre begyndt at arbejde med forskellige planer og modeller for en grønlandsk produktion af øl og vand. Oprettelsen af selskabet havde baggrund i tre samfundspolitiske mål: Dels at man af miljømæssige hensyn ønskede at indføre et returemballagesystem – og dels at opnå importbegrænsning af en transportmæssig omkostningstung varegruppe – og endelig at etablere produktive, lokale arbejdspladser.

For at opnå den omtalte miljøgevinst tappes selskabets produkter i returemballage i henhold til Grønlands Hjemmestyres "Bekendtgørelse om emballage til øl og kulsyreholdige læskedrikke".

Der fremstilles produkter fra de internationale drikkevaregiganter Carlsberg Breweries (med mærkerne Carlsberg, Tuborg og Kongens Bryghus), Royal Unibrew (med mærkerne Royal, Ceres, Faxe, Nikoline samt andre egne mærker) og fra slutningen af 1990'erne the Coca-Cola Company (med mærkerne Coca-Cola og Fanta). Selskabet har desuden en produktion af grønlandsk vand under egne varemærker.

Aktiekapitalen i Nuuk Imeq er på 38 millioner kroner. Aktionærerne ved etableringen var Nuuk Kommune: 26%, Grønlands Hjemmestyre: 25%, Carlsberg Breweries: 24,5% og Danish Interbrew (nu Royal Unibrew): 24,5%. I 2003 meddelte Grønlands Hjemmestyre, at man ville afvikle ejerforholdet, hvilket skete i 2005, idet de 3 tilbageværende ejere overtog Selvstyrets portefølje. Derefter fordeler ejerskabet sig således: Kommuneqarfik Sermersooq: 36,28%, Carlsberg Breweries: 31,86% og Royal Unibrew: 31,86%.

Bestyrelsen består pr. 1. januar 2014 af:
Bestyrelsесformand Justus Hansen
(Kommuneqarfik Sermersooq), Finn Jakobsen
(Carlsberg Breweries A/S) og Peter Roland
(Royal Unibrew). Medarbejderrepræsentanter er Erling Josefsen og Nuka Ugernangitsoq.

Grønlands Konsortiet

Carlsberg og Royal Unibrews driftsansvar som industrielle investorer varetages gennem Grønlands Konsortiet I/S, som de to bryggerikoncerner etablerede for at varetage opførelsen af fabrikken i Nuuk og desuden for at sikre en professionel ledelse af virksomheden.

Akornutissaqarluni ingerlaneq

**Suliffeqarfik ikittuinnaat nalunngisaat,
amerlasuulli persarissallugu nuannarisaaat**

1 985-imi januaarip 19-ianni Nuummi inuk kinaassutsiminik isertuussisoq aviisimi atuartartutut allagaqarpoq. Tassani atuarneqarsinnaavoq, qillertuusat immiaaqqaat puukui puiaasallu sequtsernikut illoqarfimmi avaannngunarsaataasut allattup kamaatigai. Taamaammat allattoq ajornartorsiutip aaqqinneqarnissaanut marlussunnik siunnersuuteqarpoq. Siunnersuut siulleq tassa, eqqaaviiit amerlasuut nappartiternissaat, soorlu imatut allagartaler-sorlugit: *"Fakiriuut – igalaaminernut innarnissat sapinniliuk?"*. Siunnersuutip aappaa tassaavoq, Kalaallit Nunaanni puukunik utertisalernissaq, utertitallu akeqartinneqarnissaat.

Taamaammat ukiup affaa qaangiummat, 1986-imi juunip 25-anni, allagaqartup aviisit qupperlugit, Kalaallit Nunaanni imeruersaatinik immiaaqqanillu pilersuisussamik Danish Interbrew (Faxe Bryggeri), De forenede Bryggerier (Carlsberg A/S), Nuuk Kommune kiisalu Namminersornerullutik Oqartussat ingerlatsiviliorsimasut atuaramigit nuannaajallassimassaaq. Taakkuami isumaqatigiis-sutaat naapertorlugu Kalaallit Nunaanni puukunik utertisarneq aaqqissuunneqarpoq, tamannalu amerlanerpaat taamani isumatusaarnerusoraat.

Isumaqtigiissulli illuatungeqartoq ilaat isumaqarput. Ukiuni siullerni apeqqusikkat ilaat maluginiarneqanngeriarluni, arriitsumik eqqartorneqaraluttuinnalerpoq, minnerunngitsumik tusagassiuutitigut. Isumaqtigiissummi naaper-torlugu 2009-p tungaanut sodavandiliassanik immiaaqqanillu maqitassanik Kalaallit Nunaannut tikisitsinissamut Nuuk Imeq kisermaassisussann-gortinneqarpoq.

Isumaqtigiissut tamanit iluarismaarnerassallugu ingasaassinerussaaq. Nuuk Imeq-mik isornartorsiuisarmanerit kingumut qiviarlugit tulliullugit sammissavagut. Isornartorsiueq assigiinngitsu-nut sammisarsimavoq, ukiunili Kingullerni puukut

pillugit inatsisit allanngortillugit kikkulluunniit periarfissinnissaat eqqaaneqarnerusalerpoq.

Isornartorsiueq oqallinnerlu

Nuuk Imeq-mik pilersitsineq innuttaasunit ataatsimut isigalugu iluarineqaraluartoq, immiaaqqanik sodavandinillu tunisassiorfilornermut pisortat annertuumik aningaasaliissuteqarnerat isorineqarpoq. Namminersornerullutik Oqartussat killilersu-nikkut imigassartornermik annikillisaaniaatigalutik, illuatungaatigut immiaaqqanik tunisassioqataa-nerat imminut akerliusumik pissusilersonertut isignerat siullertut isorineqarpoq. Tulliatut isorine-qartoq tassa, Nuummi inissaaleqisoqaruttortoq Nuuk Kommunep inissialornermut akissaqarani tunisassiorfimmut aningaasaliinerata akisussaas-suseqanngitsumik iliuuseqarnertut isagineqarnera.

Taamatut isornartorsiueq taamani borgmesteriusup, Bjarne Kreutzmannip, iluarinngilluinnarpaa. Tunisassiorfissarmi Qeqertakasinni naammangits-orluunniit taassuma suliariniagaq qimatsaatigeqaa.

"Siuariarneq petruuliutortumik qulleqarnermiit in-naallagiartortumik qulleqalernermet ikaarsaarner-mut assersuuterusuppara", Bjarne Kreutzmann tunisassiorfik nutaaq pillugu aviisimut AG-mut 1988-imi taamatut oqarpoq. Tamatumalu kingorna tusa-gassiuutitigut Nuuk Imeq illersortuarlugu. Kisiani Nuummi Rådhusimi qimmaatsarpaluttut, 1988-imi ukiakkut Inatsisartuni aningaasaqarnermut inatsis-samik siunnersuutissaq naatsorsorneqartillugu qimmaartsaq qanngilaq. Naatsorsuutinimi takune-qarsinnaavoq, Qeqertakasinnut aqqusinniorneq sapsuionerlu ilimagisamit 131 millionit koruuninik aningaasartuuteqarfiunerusimasoq.

Taamaammat Naalakkersuisunut ilaasortap Emil Abelsenip Nuuk Imeq sakkortuumik isornartorsi-orpa, assersuutigalugu aqqusinniorissamut sa-pusiornissamullu aningaasaliinissat sillimaffigine-

Carlsberg Tuborg-ili puiaasanik utertitsisarnernut ussassaaruterujussuarnik saqqummersitsipput.

Store annoncer fra både Carlsberg og Tuborg reklamerede for det nye returflaskesystem.

qarsimanngimmata, aningaaasaliissuteqarnialernermeri pilersaarusrornerlussimanerarlugu.

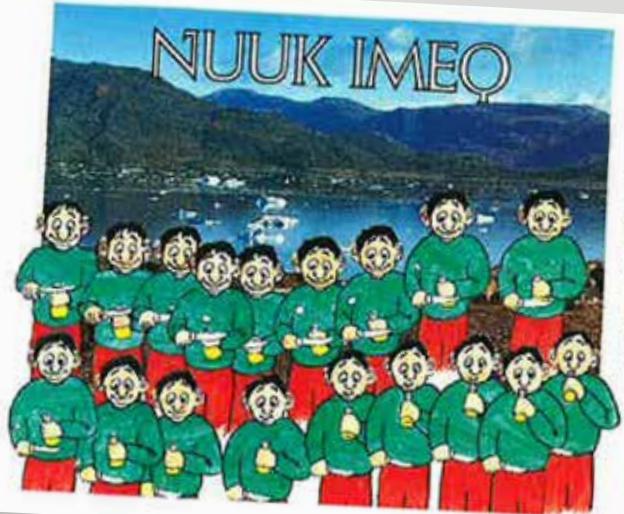
Tamanna Bjarne Kreutzmannip akissuteqarfipal-lappa. Taassuma Inatsisartunut ammasumik allagaqarlungi Nuuk Kommunep naalagaaffiullu akornanni isumaqatigiissut maluginiaqqua. Taanna naapertorlugu taarseraannertut ittumik inissialiorneq kommunep isumagissavaa – tunisassiorfissamut atatillugu aqqusiniornerit sapusiornerlu naalagaaf-fiup aningaaasaliiffigai. Bjarne Kreutzmannilli qisuarinarnera Emil Abelsenip isornartumik eqquisi-manermisut isigisimagunarlugu, aningaaasaliissute-qarnermut atatillugu pilersaarusrorsimaneq pillugu Nuuk Imeq isornartorsiortuarpa.

Tamatuma saniatigut Emil Abelsen isumaqarpoq, tunis-assiorfimmut aqqusiniornermullu aningaaasaliissutinit 350 millioni koruuninit iluanaarutaasut agguaanne-ranni Nuuk Kommune salliuinneqarsimasoq.

Abelsenip naliliinera naapertorlugu tassani ajorsartut tassaapput Namminersornerullutik Oqartussat kiisalu kommunit sinneri. Taanna isumaqarluarpoq, 350 millionit koroonit taakkua avammut nioqquteqarniarnermut kommuninilu Nuummiit suliffissaaleqiffiunerusuni suliffissaqartitsiniarnermut aningaaasaliissutigineqarsimasariaqraluwartut. Taanna isumaqarpoq, taamatut aningaaasaliisoqarsimagaluar-pat, tamanna inuiaqatigiinnut iluaqutaanerusimassa-galuartoq. Tamatuma saniatigut Emil Abelsen isumaqarpoq, "sulisut aalajaatsut" aalisakkerivimmi sulisussaagaluartut Nuuk Imeq-mi sulisuunerisigut aalisakkanik tunisassiornermut unammillertoqtoq.

"Kalaallit Nunaanni aalisakkanik tunisassiorneq taa-ma inuiaqatigiinnit pisariaqartinneqartigitillugu, aali-sakkerivinni sulisussaqarnissaa qulakteerneqartaria-qarpoq. Aalisarneq aalisakkanillu tunisassiorneq inuussutigisussaavagut. Taamaammat Naalakkersuisut isumaqarput, Nuuk Imeq-mi sulisoqarnerup Nuummi sulisoqarniarkkut unammillerneq sakkortusikkaa", Emil Abelsen 1988-imi Sermitsiamut oqarpoq.

12. JANUAR 1989

PILLUARIT

Aallarniutaassumik
nipittartorpassuarnik ussassaarusiortoqarpoq.

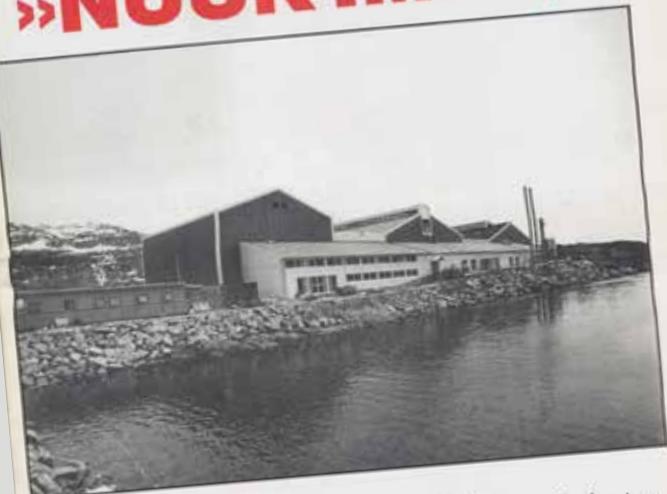
Tusindvis af små mærkater var en del af
introduktionskampagnen.

AG nr. 55-ip tapia
Anden del af AG nr. 55
Pingasunngormeq/omadeg den 29. juni 1988

2

»NUUK IMEQ«

Nunarput minguinnerulersinniarlugu suliniartoq
En indsats for et renere Grønland

Nuuk Imeq-p pilersaarusiorneqernerani juni 1988-mi
AG-mi immikkut paassisutissat tapiliunneqarput.

Et specialtillæg i AG informede allerede i juni 1988
om planerne for Nuuk Imeq.

Taamaalilluni Kalaallit Nunaanni aalisarnerup pingaarnertut isertitaqarfiusussatut isigineqarnera, Nuuk Imeq-mik aallartitsinikkut akornuserneqartoq oqaatiginiarneqarpoq, allanimmi suliaqarnikkut iluanaaruteqarsinnaaneq taamani ilimagineqanngilaq. Imluunniit 1989-imi tunisassiorfik sap.ak. marlussunni ingerlasimatsiartoq AG-p allaaserinninneratut: *Taamaammat tunisassiorfiup iluanaaruteqarluni ingerlalernissaa annertuumik isumalluarfingeqarpoq – annertuumillu aamma allanit qularineqarluni. Kissaatigineqaannarsinnaavoq tunisassiorfiup iluanaaruteqarsinnaalernissaa, taamaalillutik qulartut kukkorujussuarsimassamata, soorlu tunisassorfimmii tunisassorfimmillu assartuisarnerit isumannaatsumik ingerlanneqarsinnaanerat aamma qularineqar simagaluartoq.*

Politikerit akornanni tusagassiuititigullu oqlilinneq taamatut ingerlarujoorpoq. Maluginiarneqartorli aamma tassaavoq, immiaaqqat sodavandillu puuisa tikisinneqartariaarunnerisigut, Nuuk Imeq-mit tunisassiansanik tikisitsisalerneq miliuunerparujussuarnik akikinnerummat, Kalaallit Nunaata akiliisinaassusaa tassanngaannaq pitsangoriarstuortoq.

Nuuk Imeq pillugu kikkorpassuit isummersorput, innuttaasulli isumaat kisimi suliffeqarfimmut unammillernartuunngilaq. 1990-ikkut aallartinneranni immiaaqqat akitsuusersorneirisigut, viinninik imigassanillu sakkortuunik nioqquqteqarneq aamma qaffangaatsiarpooq, immiaaqqanik nioqquqteqarneq appariartoq. Tamanna Nuuk Imeq-mit malugineqarsinnaamat siornatigut sulisut paarlakaattut 60-iusaluartut, sulisut 40-t paarlatsqartaratik sulisorineqaaannalerput.

Qanorluunniilli isumaqartoqaraluarpat tunisassianillu noqqaanerit qanoq allanngorartigagaluarpata, 1990-ikkut ingerlaneranni immi-nut akilersinnaasumik ingerlatsisinnanermut qulartut pissutissaarupput. Ukiormi 2000-ip tungaanut imak iluanaaruteqartoqartalerti-gaaq, allaat piginneqataasut aktiaataat "kuultimik sinaakkutilittut" oqaatigineqartalerlutik.

Kisermaassineq pillugu isorinninneq

1990-ikkut qiteqqunneranni Nuup Kommunata Nuuk Imeq-mi aktiaatai tuniniarneqassasut eqqartorneqalerluarpoq. Suliffeqarfik ingerlalluarluartoq ingerlalluaannarnissaa ilaatigut qularineqarmat. Assersuurtigalugu "qunusaarutitut" oqaatigineqartarpooq, imigassat aalakoornartut inerteqqutigineqalissappata – naak taamani taamatut oqallinnej ukiuni arlalinni eqqaaneqarnikuunngikkaluartoq – taava Nuuk Imeq ingerlat-sinissaminut tunngavissaarutissasoq.

Taamani aamma isumaqartoqarpoq, kisermaassilluni nioqquteqartarneq qaangerneqartarialersoq atorneqarunnaarsinnejqartariaqartorlu. Taamaamat soorunami siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu Nuuk Imeq ingerlaannarsinnaassernoq qularineqaaqjaasarluni. Soorlu Aggoraq Lyng, Atassummeersoq 1995-imi AG-mut oqarpoq; "*Aap, apeqqutaavoq kommuni tunisassiorfimmik piginneqataasariaqarnersoq. Atassummiit tamanna qularaarput*".

Pisortat namminersortullu soqutigisaasa Nuuk Imeq-mi akulerussornerat – kiisalu Kalaallit Nunaanni kisermaassilluni nioqquteqarsinnaaneq, ukiuni tulliuttuni isorineqariartuinnarpoq.

Ukiut tuusintilikkaat tulliuttut

Ukioq 2000-imi novembarip 3-anni aviisi Sermitsiaq imatut allaaserinnippoq: "*Nuuk Imeq-up Danmarkimilu immiorfiit akornanni aaqqissus-satigut matoqqasutigut iluanaarutit toqqorne-qartanngippata, Nuuk Imeq-mik ingerlatsineq akisoorujussuusimassaqq*".

Inuaqatigiit ukiumut 125 millionit koruuninik, allar-passuarnut atorneqarsinnaagaluartunik, Nuuk Imeq aningaasartutigisaraat, Sermitsiap naatsorsorsimavaa. Soorlu inissialiornermut taakkua atorneqarsinnaagaluarnerarlugit. Tamatumungali taarsiullugu, inuit 50-it suliffissaqartinneqarput, puiaasallu Kalaallit Nunaanni umiarsuarnik utikatsinnejqartutik. Tassunga atatillugu taamatut iliorneq 125 millionit koruuninik naleqarnersoq, Sermitsiap apeqquserpaa. Immiaaqqanik sorlernilluunniit ni-oqquteqartoqarsinnaanerata ammaanneqarnissaa pillugu oqallinnej aviisimi aamma ujartorneqar-

poq. Nuuk Imeq-mit kisermaassilluni nioqquteqarsinnaatitaaneq atorunnaarsinnejqassanersoq taamatut oqallisigeqquneqarpoq.

Unammillerneq pillugu ataatsimiititaliami taamani siulittaasuuusup, Gorm Wintherip, ukioq 2000-ip aallartinnerani isorinnittut aviisini ilanngussaat aallaavigalugit isumaqarpoq, Nuup Kommuneata, Namminersornerullutik Oqartussat kiisalu qallunaat immiorfiisa imminnut pituttoqatigiissimancerat unammillersinnaanermut akornutaasoq. 2001-imi ataatsimiititaliap aalajangerpaa, Nuuk Imeq-mit kisermaassilluni immiaaqqanik imeruersatinillu nioqquteqartarneq, inatsisitigut allatigulluunniit illersorneqarsinnaanngitsoq. Nuuk Imeq akissuteqarluni ataatsimiititaliap aalajangiinera Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivimmut suliassanngortippaa, taamaalillunilu inaarutaasumik aalajangiinis-saq kinguarsarlugu.

Periarfissat ikiliartorput

Piffisami tamatumani Nuuk Imeq assigiinnigsunit tatisimaneqaraluttuinnarpoq. Akunnittarfutillit, sutorniartarfutillit takornariaqarnermillu suliallit suleqatigiiffianni ataatsimiititaliap, Sulisitsisut ataanni inissisimasup, immiaaqqanik maqiteriveeqqanik pilersitsisoqarsinnaanissaa piumasa-qaatigaat. Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq, immiaaqqanik namminneq eqqussueqqusangannginnertik maqiteriveqaaqquaannginnertillu unammillersinnaanermut inatsisini aalajangersakkanik unoqqutitsinerusoq. Taamaalillunilu puukut pillugit inatsisini Namminersornerullutik Oqartussat isumasiinerat apeqquserneqarpoq, tamannalumi immiaaqqanik imeruersatinillu kulsyretalinnik maqiteriveeqqanit nioqquteqartoqarsinnaaneranut sivisuumik akornutaasimavoq.

Hotel Godthåbimik piginneqatigiiffimmi pisortat Helge Tang aamma Carl Juhl isornartorsiuisunut aamma akulerupput. Tang-immi Juhl-illu Hotel Hans Egede-mi immiorfeeraliornerannut Nuuk Imeq-mit kisermaassilluni nioqquteqarsinaati-taaneq akornutaavoq. Tusakkat naapertorlugit, Namminersornerullutik Oqartussat Nuuk Imeq-mit kisermaassilluni nioqquteqarsinnaatitaanerup allangortinissa taamani nangaassutigaat, tamanna eqqartuussivimmut suliassanngortitsi-

nermik kinguneqarsinnaammat. Taamaammat Juhl Tang-ilu naatsorsuisimariarlutik, 2003-mi novembarip 7-ianni Sermitsiami isorinnillutik allagaqarput, qulequtserlugu "Peequserlunneq - naatsoprsuinerit takutippaat, Carlsberg-ip Kalaallit Nunaanni maqiterisarnera miliuunerpassuarnik naleqartoq", tamannalu immiaaqqap akisunerujussuanut apeqquseeqataaqqipoq. Taakkua naatsorsuinerannut tunngaviuvoq, pisortat Helge Tang-ip aamma Carl Juhl-ip Suliffeqarnermut Naalakkersuisumut, Johan Lund Olsen-imut (IA) saqqummiussimasaat, tassanilu takuneqarsinnaasorineqarpoq, Nuuk Imeq pilersuisuminit piginneqataasumillu, Carlsbergimiit, immiaaqqanik akisunaaraluni pisisartoq, tamannalu tunisassiorifiup ilisimaarigaa. Helge Tang-ip Carl Juhl-illu isumaat naapertorlugu, taamaalilluni aningaasat Kalaallit Nunaanniit Danmarkimi Carlsbergimut nussorneqarput.

Ukiut ingerlaneranni immiaaraq arlaannit allameersoq qanoq akeqassanersoq "naatsorsorneqartarpooq". Ukiut arlallit qaangiummata Juhl aamma Tang namminneq Godthåb Bryghusimi namminneq immiaarliortaleramik, immiaaqqap akia eqqartorunnaarlugu immiaaqqap puua eqqartulerpaat ...

Immiaaqqap akia qanorluunniit oqallisaagaluarpat, ukiuni tamani Nuuk Imeq-mit uppernarsarneqarsinnaasarpoq, immiaaqqap sodavandillu akit-soriartornerat, inuiaqatigiinni akit ataatsimut isigalugit qaaffakkiartornerannit annertuumik

appasinnerusoq. Tunisassiorifiup naatsorsuutigaa tamanna kisermaassilluni nioqquteqarsinnaati-taanermik pissuteqassasoq, kisiannili tamanna qaqugukkulluunniit atornerlunneqarnikuunngilaq. Akerlianilluunniit pisoqarnikuuvoq. Nuuk Imeq aralippassuartigut "innuttaalluartutut" pissusiler-sornikuuvoq tunuarsimaartarsimallunilu.

2003-mi novembarip 18-ianni, Johan Lund Olsenip siunnersuuteqarneratigut, Naalakkersuisut aalajangerput, Namminersornerullutik Oqartussat aktiaataat tuniniarneqassasut. "Kalaallit Nunaanni immiaaqqiornermut aktiaatistik Naalakkersuisut tuniniarusuppaat, piginnittoorusuttut suliniute-qarusuttullu nutaat periarfissikkusullugit", taanna 2003-mi novembarip 21-ianni Sermitsiamut oqarpoq. Piviusorpalaernerusumilli Naalakkersuisut tuniniaanerminnut pingasunik pissuteqarnerarput:

- 1) Nuuk Imeq-up Unammilleqatigiinneq pillugu Ataatsimiititaliamik Kalaallit Nunaanni eqqartuuussivimmut suliassangortitaata ingerlaneqarnera.
- 2) Immiaaqqanik nammineq maqitassanik Kalaallit Nunaannut eqqussuerusullutik piviusorpalaartumik qinnuteqartut. 3) Hotel Godthåbimik piginneqatigiit Hotel Hans Egedemi immiorfeeraliorniarnerat.

Taamaalilluni Nuuk Imeq kisermaassilluni nioqquteqausaajunnaariartulerpoq. Taava puukunut atatillugu aalajangersakkat pillugit, ilaatigut nioqquteqarniarnermut teknikkikkut akornusiissutissaat isigineqartut oqallisaalerput. Isornartorsiuninerli tunngavissaqarpa?

Mod strømmen

En virksomhed, som få kender, men som mange elsker at have

Den 19. januar 1985 skriver en anonym person fra Nuuk et læserbrev til avisens. Her fremgår det, at vedkommende er harm over de mange øldåser og knuste flasker, der tilsviner bybilledet. Personen har derfor et par forslag til en løsning på problemet. Det ene er at sætte et stort antal affaldsbeholdere op i byen med slagkraftige billede og tekster, der f.eks. lød; "Er du fakir – tør du ligge på glas?". Det andet forslag er at indføre et grønlandsk retursystem, hvor man får pant for den tilbageleverede emballage.

Det må have været en glad læserbrevskribent, som godt halvandet år senere, nærmere bestemt den 25. juni 1986, kunne åbne avisens og læse, at

Danish Interbrew (Faxe Bryggeri),

De forenede Bryggerier (Carlsberg A/S), Nuuk Kommune og Grønlands Hjemmestyre havde stiftet et selskab, der skulle producere mineralvand og aftappe øl til det grønlandske marked. For med denne aftale fik Grønland et returnemballagesystem, hvilket de fleste på dette tidspunkt kunne se det fornuftige i.

Men aftalen havde også en slagside, mente nogle. En slagside, som måske gik lidt ubemærket hen i de første år, men som langsomt skulle komme til at fynde mere og mere, ikke mindst i medierne. Aftalen gav nemlig Nuuk Imeq eneret til (eller monopol på) at importere sodavandskoncentrater og bulkøl til fremstilling af øl og sodavand i Grønland frem til 2009.

Borgmesteriusimasoq Bjarne
Kreutzmann Nuuk Imeq-mut tikilluaqqusisoq.

Sådan bød daværende borgmester Bjarne Kreutzmann velkommen til Nuuk Imeq.

Nuummi suliffissuup ammaanersiunnginnerani
ukiup affaa sioqqullugu Faxe ima tikilluaqqusivoq.

Sådan bød Faxe et halvt år før åbningen
velkommen til den nye fabrik i Nuuk.

Det er ikke en overdrivelse, at det langt fra var alle, som var begejstrede for denne aftale. I det følgende kaster vi et kort tilbageblik på noget af den kritik, som igennem tiden er blevet rettet mod Nuuk Imeq. En kritik, som gennem årene har peget i mange retninger, men som i de senere år synes at havde taget en mere entydig kurs i retning mod ønsket om en liberalisering af emballagelovgivningen.

Kritik og debat

På trods af, at Nuuk Imeq generelt blev godt modtaget af befolkningen, var der kritik af, at det offentlige havde investeret et klækkeligt beløb i en øl- og sodavandsfabrik. For det første virkede det paradoksalt på nogle, at Hjemmestyret med den ene hånd forsøgte at begrænse alkoholforbruget ved hjælp af restriktioner, mens man med den anden hånd var med til at fremstille øl. For det andet var der dem, der mente, at Nuuk Kommune handlede uansvarligt, når den investerede i en fabrik samtidig med, at der ikke var penge til at opføre flere nye boliger – i en by ramt af bolignød.

Det var en kritik, som daværende borgmester i Nuuk kommune, Bjarne Kreutzmann, havde meget lidt til overs for. Allerede inden fabrikken stod færdig på Admiralitetsøerne, var han ovenud begejstret for projektet.

"For mig er der tale om en landvinding i samme klasse som overgangen fra petroleumslamper til elektrisk lys", sagde Bjarne Kreutzmann til avisens AG i 1988 om den nye fabrik. Og han forsatte med at kæmpe Nuuk Imeqs sag i medierne efterfølgende. Men samtidig med at man tilsyneladende jublede på Rådhuset i Nuuk, så var stemningen mere trykket i Landstingsbygningen, hvor man i efteråret 1988 sad og regnede på det kommende finanslovsforslag. Af dette fremgik, at dæmningen og vejen til Admiralitetsøen havde lagt beslag på 131 millioner kr. mere end forventet.

Det fik Landsstyremedlem Emil Abelsen til at rette en skarp kritik af Nuuk Imeq, der blev fremhævet som et klassisk eksempel på dårlig investeringsplanlægning, idet man efter sigende ikke havde taget højde for følgeinvesteringer i forbindelse med fx vej- og dæmningsanlæg.

Det fik Bjarne Kreutzmann til igen at fare i blækhuset. I et åbent brev til Landstinget henledte han opmærksomheden på en aftale mellem Nuuk Kommune og staten. Det var en slags byttehandel, om man vil, hvor kommunen forpligtigede sig til at gå ind i et boligbyggeri – mod at staten investerede i veje og dæmningsanlæg i forbindelse med den nye fabrik. Men Emil Abelsen anså Bjarne Kreutzmanns reaktion som et udtryk for, at landsstyrets kritik tilsyneladende havde ramt en øm ligtorn, og han fortsatte med at kritisere investeringsplanlægningen omkring Nuuk Imeq.

Emil Abelsen mente desuden, at Nuuk Kommune var blevet tilgodeset, idet den høstede gevinsten af de godt 350 millioner kr., som der på dette tidspunkt var blevet investeret i fabrikken og infrastrukturen. Taberne var efter Abelsens vurdering Hjemmestyret og de øvrige kommuner. Han var af den holdning, at man i stedet skulle have investeret de 350 millioner kr. i eksportproduktion og nye arbejdspladser i kommuner med større arbejdsløshed end i Nuuk. I så fald – mente han – ville udbyttet havde været større set ud fra samfundsmæssig betragtning. Endvidere beskyldte Emil Abelsen Nuuk Imeq for at undergrave fiskeindustrien, da fabrikken formentlig ville komme til at konkurrere med fiskeindustrien om den såkaldte "stabile arbejdskraft".

"At sikre arbejdskraft til fiskeindustrien er et ganske væsentligt punkt i et samfund, der er så afhængig af fiskeri som det grønlandske. Vi skal leve af fiskeri og forarbejdning af fiskeprodukter. Det er således Landstyrets vurdering, at åbningen af Nuuk Imeq vil skærpe konkurrencen om den del af arbejdsstyrken i Nuuk", udtalte Emil Abelsen til Sermitsiaq i 1988.

På den måde var Nuuk Imeq med til at "forstyrre" den engang meget udbredte opfattelse af, at man i Grønland primært skulle beskæftige sig med fiskeri, og at det ikke kunne være rentabelt at beskæftige sig med andet. Eller som AG skrev i en kommentar i 1989, et par uger efter produktionsstart: *Derfor knytter de store forventninger – og den største skepsis – sig naturligvis til spørgsmålet om, hvorvidt det i det hele taget kan lade sig gøre at bringe rentabilitet ind i foretagendet. Her kan man have sin tvivl (...) Man kan for virksomhe-*

den kun ønske, at de økonomiske skeptikere tager lige så meget fejl som de mange, der tvivlede på, at transporterne til og fra fabrikken kunne gennemføres forsvarligt.

Sådan bølgede diskussionerne i de politiske cirkler og i den grønlandske presse.

Det blev dog også bemærket, at den grønlandske betalingsbalance med et slag blev forbedret meget markant, da importen af råvarer til Nuuk Imeq var et trecifret millionbeløb lavere end den import af øl og sodavand i engangsemballage, som ophørte.

Mange havde en mening om Nuuk Imeq, men det var ikke kun i forhold til den offentlige mening, at virksomheden havde sine udfordringer. I starten af 1990'erne oplevede man, at markedet for vin og spiritus blev større på bekostning af øl, som i en periode blev udsat for betydelige afgiftsstigninger, hvilket reducerede ølforbruget i forhold til vin.

Dette kunne mærkes i Nuuk Imeq, hvor man i perioder måtte nøjes med at producere i ét hold på ca. 40 medarbejdere, mens produktionen tidligere kørte i to hold med ca. 60 medarbejdere.

Men uanset holdninger og svingende markedskonjunkturer gjorde Nuuk Imeq op igennem 1990'erne al kritik til skamme ved at bevise, at virksomheden var mere en blot rentabel. Faktisk var den profitabel i en sådan grad, at man hen imod årtusindskiftet omtalte aktierne som "et guldrandet papir".

Monopol-kritikken

I midten af 1990'erne var der kræfter i Nuuk kommune, som spekulerede i at sælge aktieandelen i Nuuk Imeq. Virksomheden havde godt nok vist sig at være en succes, men der var ingen garantier for, at denne succes ville fortsætte, mente nogle. Fx blev der talt om et "skrækscenarie", hvor et pludseligt totalforbud mod spiritus – på trods af at debatten herom havde ligget stille i nogle år – ville rive tæppet væk under Nuuk Imeq.

Desuden begyndte der i denne periode at brede sig en opfattelse af, at monopolier var noget, der hørte fortiden til og derfor var til for at blive brudt. En opfattelse, der selvfølgelig var med til at så tvivl om Nuuk Imeqs levedygtighed på den lange

bane. Således udtales Aggoraq Lynge fra partiet Atassut til AG i 1995; *"Ja, det er i det hele taget spørgsmålet, om det er kommunens opgave at eje aktier i en produktionsvirksomhed. Det er Atassut slet ikke sikker på".*

Denne kritiske holdning til sammenblandingen af offentlige og private interesser i Nuuk Imeq – og monopolet på det grønlandske marked, voksede sig større og større i de kommende år.

Det nye årtusinde

Fredag den 3. november 2000 skriver avisens Sermitsiaq: *"Enten må der være et pænt overskud skjult i det lukkede system mellem Nuuk Imeq og bryggerierne i Danmark, eller også er driften af vores eget system med Nuuk Imeq meget dyrt".*

Sermitsiaq havde regnet sig frem til, at Nuuk Imeq kostede samfundet omkring 125 millioner om året, som kunne bruges til alt muligt andet. For eksempel boliger. I stedet havde man et tapperi med 50 arbejdspladser samt sejlads med flasker frem og tilbage i Grønland. Sermitsiaq rejste i den sammenhæng spørgsmålet om, hvorvidt denne "pakke" var 125 millioner kroner værd. Avisen efterlyste i samme åndedrag en diskussion omkring mulighederne for et frit ølmarked. Med andre ord en diskussion omkring en afskaffelse af Nuuk Imeqs monopol.

Daværende formand for Konkurrencenævnet, professor Gorm Winther, tog på basis af en del kritiske indlæg i avisene lige efter årtusindskiftet tråden op og mente nu, at bindingen mellem Nuuk Kommune, Hjemmestyret og de danske bryggerier i Nuuk Imeq var skadelig for konkurrencen. Nævnet fastslog i 2001, at Nuuk Imeqs eneret til import og fremstilling af øl og sodavand i Grønland ikke er beskyttet af lovgivning eller tilsvarende. Nuuk Imeq svarede igen med at anke nævnets afgørelse til Grønlands Landsret og dermed udskyde den endelig afgørelse i sagen.

Løkken strammes

I mellemtiden kom Nuuk Imeqs monopol under et stadigt større pres fra flere sider. Brancheudvalget for hoteller, restauranter og turisme under Grøn-

lands Arbejdsgiverforening stillede således krav om indførelse af fadølsanlæg. Udvalget mente, at det var i strid med konkurrencelovens bestemmelser at forbyde import og salg af fadøl. Derved blev der stillet spørgsmålstejn ved Hjemmestyrets fortolkning af emballagebekendtgørelsen, som længe havde været en stopklods for salg af fadøl og sodavand fra kulsyreatlanlæg.

Direktørerne Helge Tang og Carl Juhl fra Hotel Godthåb-koncernen meldte sig også i koret af kritikere. Nuuk Imeqs monopol stod nemlig i vejen for Tang og Juhs planer om et mikro-bryggeri på Hotel Hans Egede. Angiveligt tövede Hjemmestyret med at give en tilladelse, da det kunne tolkes som et brud på Nuuk Imeqs monopol, hvilket evt. kunne føre til sagsanlæg. Så Juhl og Tang fandt kuglerammen frem, og under overskriften "SNYDT – regnestykke viser, at Carlsberg tapper Grønland for millioner af kroner", bragte Sermitsiaq den 7 november 2003 en kritisk artikel, der nok engang satte spørgsmålstejn ved øllets høje prisniveau. Baggrunden for historien var netop, at direktørerne Helge Tang og Carl Juhl havde præsenteret et regnestykke for landstyremedlem for erhverv, Johan Lund Olsen (IA), som angiveligt viste, at Nuuk Imeq helt bevidst betalte en overpris på øl fra sin leverandør

Aajuku nutaat marluk siunissami takujuartuartualigassasi...

Her er to nyheder; De vil få at se igen og igen og igen...

Aallaqqammit ussassailluarnernit puiaasanik utertitsisarnerit iluatsitsilluarflusimapput.

En velgennemført kampagne var med til at gøre returflaskesystemet til en succes fra starten.

- Puiaasaaqqat atorfissaminnut atortakkit • Eqqakkanik immernagit •
- Eqqaamajuk imaa nunguppat simia ikkuteqqissammatt •

NUUK IMEQ

- Brug flaskerne til det de er beregnet til • Fyld dem ikke med affald •
- Husk at skrue låget på, når de er tømt •

**SERMITSIAK
ZEBWILSIIK.**

7. november 2002
UKTITÅRSÅRGANG 45
NR. 45 KST. 20,-

Borgmester atisanik takutitsisoq Borgmester på catwalk'en
TUNUA / BAGSIDEN

Kisitsinerup takutippaa Carlsbergip Hunarpuit ukiumut millionerpaalunniit iluanaarniutigisaraa

DUPP. 2-3

UUKAPAATITAANEQ

Tuninlaasup iluanaarutaa Farhanderlance 2,47 kroner

Pilersuisoq-p siammerterineria Pilersuisoq distribution 1,70 kroner

Landskarsip akilsurtaa Landskassens spiritturaaffit 6,15 kroner

Nuuk Imeq-up akigtitaa Nuuk Imeqs galmivits 4,63 kroner

AROMAEN STEMMNINGEN SMAGEN
A HEREFORD BEEFSTOWU
Hund Hund Egtid Hund Tidslit 31.41.12

SNYDT SIDE 2-3

Regnestykke viser, at Carlsberg tapper Grønland for millioner af kroner

Ullormut neqeroorutit! Dagens tilbud!

www.brugsen.gl

Brugsen

GRØNLANDS KONTORFORSYNINGS A/S

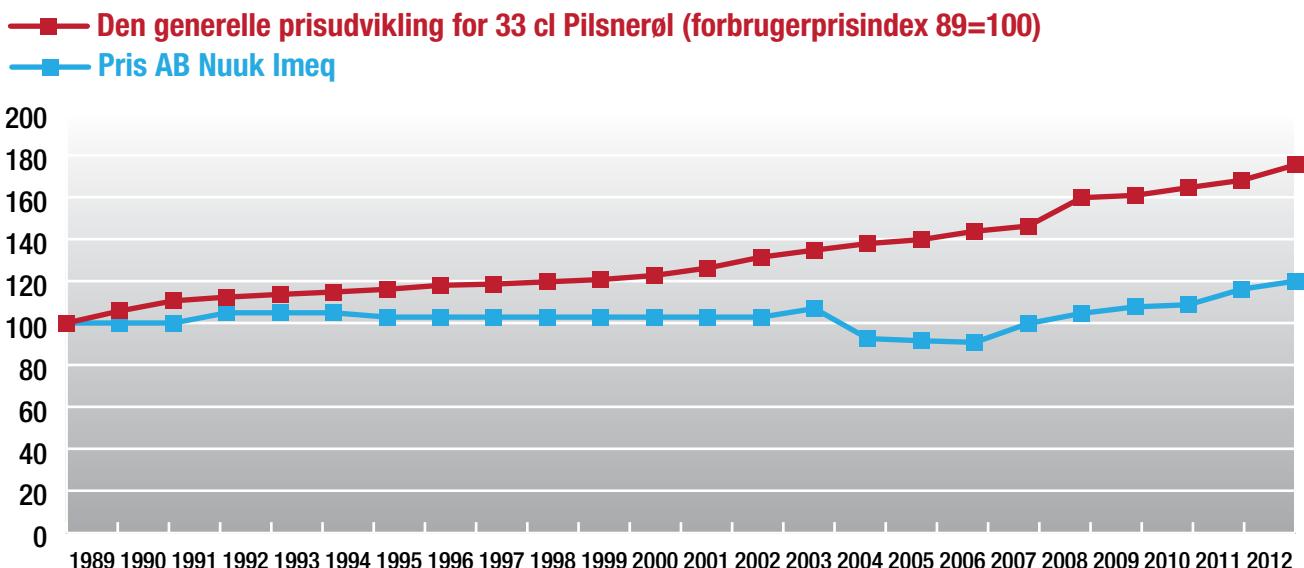
40000 kg tungspand
Scanser-kleppepræpareret
Scanser-kleppepræpareret - indkørselsgang
gang, 17x43x50cm
Sænkeplade plumbemessing
USB-omtaster
GALPAATLX

ho psc 1210
Auktion
Pris
- 450,-

Cyber-40000
Scanser-kleppepræpareret
Nem og nemt at bruge
17x43x50cm, at den kan
gå i alle steder
Elastisk træk U.S.B-port

ATUAGAG
Grønlandsre

*AG's forside fra 21. oktober
2003 var med til at indvælse
nye tider for Nuuk Imeq.*

og medejer, Carlsberg. På den måde strømmede der, ifølge Helge Tang og Carl Juhl, penge fra Grønland til Carlsberg i Danmark.

Igennem tiderne er der ofte "regnet på", hvad øl mon ville koste, hvis det monstro kom et andet sted fra, end derfra hvor det lige kom. Da Juhl og Tang mange år senere kunne fremstille deres eget øl i Godthåb Bryghus, synes fokus at skifte fra prisen på øl til emballagen på øl ...

Uagtet denne debat om prisen på øl, så har Nuuk Imeq i alle årene kunnet dokumentere, at prisudviklingen på øl og sodavand har ligget langt under den almindelige prisudvikling i samfundet. Virksomheden har godt gjort, at der nok har været tale om eneretsforhold, men at disse på intet tidspunkt er blevet misbrugt. Snarere tværtimod. Nuuk Imeq har på mange måder været en "god samfundsborger" og har udvist tilbageholdenhed.

Den 18. november 2003 besluttede Landsstyret imidlertid, efter indstilling fra Johan Lund Olsen, at sætte Hjemmestyrets aktiepost til salg.

"Landstyret ønsker ved et aktiesalg at afvikle Hjemmestyrets engagement på øl-markedet i Grønland for at give plads til nye aktører og initiativer", udtalte han yderligere til Sermitsiaq den 21 november 2003. Mere konkret angav Landsstyret tre grunde til salget: 1) Den verserende sag ved Grønlands Landsret, som Nuuk Imeq havde anlagt mod Konkurrencenævnet. 2) Konkrete ansøgninger om tilladelse til at importere fadøl til Grønland. 3) Hotel Godthåb-koncernens planer om at etablere et mikro-bryggeri på Hotel Hans Egede.

Dette var begyndelsen til enden på Nuuk Imeqs monopol. Tilbage står diskussionen om returremballagebestemmelserne, som i nogles øjne fungerer som en slags teknisk handelshindring. Er kritikken berettiget?

Noorliit avannaamiut oqaluttuatoqaanni
oqaluttuarineqarpoq, vikingit sulerusugatik
immiaarartorusunnerusartut. Atuakkiorlu
romamioq oqaluttuarpoq, "vikingit karrinik
viinniliapalaamik imigaqarput!"

Nordgermanske kilder beretter om, at vikingerne hellere ville drikke øl end at arbejde. Og en romersk forfatter fortæller, at "vikingerne drikker en forfusket udgave af vin, der er lavet på korn!"

Immiaaqqat sodavandillu milliardip affai – imaluunniit hektoliterit 3 millionit ...

Ukiuni 25-ni Qeqertakasinni tunisassiorfiup anorersuavinnik tusagassiuititigullu persarineqarnermit eqqorneqartarnerata nalaani, Nuuk Imeq sulisuilu isumaqtigiissut piumasaqaatillu naapertorlugit eqqasuuuteqaratik ingerlaarnikuupput. Ilami taakkualuunniit sipporlugit ingerlavoq. Piffissap ingerlanerani ukiut tamaasa ineriertortitsineq pisariaqartitsinerlu naapertorlugit, aningaasaliissuteqartoqartarlunilu ilinniagaqartitsisoqarpooq. Kiisalu teknologimut, suliarisinnaasat annertussusaannut minnerungitsumillu sulinermi avatangiisnut atatillugu piumasaqaatit qaffasinnerpaat malittarineqarput.

Matuma allannerata nalaani puiaasat ulikkaartut milliardit missaat tunisassiorfimmit siammerterneqareerput. Taamaalilluni Kalaallit Nunaanni innuttaasut ataasiakkaat tamarmik, immiaaqqanik sodavandinillu puiaasanik 20.000-inik Nuuk Imeq mit tunisassiuunneqarsimapput. Manna tikillugu. Annertugineqarsinaapput, annertoqaallumi. Taakkua ingasagineqartinnagit oqaatigisariaqarpooq, inuaat kalaallit inuiannit allanit annertunerusumik sodavanditunngitsut – taassumalu saniatigut, soorlu Danmarkimi innuttaasunut sanilliulligut, annikinnerusumik aamma immiaarartortarlutik.

Tunisassiat tunisassianillu ineriertortitsineq

Nioqqutissanik pilersukkat ikinneri eqqaallugit, Carlsberg-ip, Royal Unibrew-ip kiisalu Coca-Cola-p nioqqutassiaat amerlaqisut Nuuk Imeq-mit tunisassiarineqartarput.

1990-ikkunni Nuuk Imeq "mellan-øl"-inik taane-qartartunik, tassa immiaaqqanik 3,6 procentimik aalakoornartulinnik, amerlaqisunik tunisassiorpoq. Nalunaaquattap qassinnngornera apeqqutaatillugu immiaaqqanik tuniniaanerup killilersorneqarnera pissutigalugu, taakkua killilersugaanatik nioqqutigisinnaasatut tunisassiarineqarput. 3,6-illi immiaaqqatut allatut naatsorsuutigineqalermata tamanna pisariaaruppoq.

Tunisassiorfik aallarteqqaarmalli tunisassianut tamanut puiaasat igalaamerngit pooritinneqarput. 90-ikkulli ingerlaneranni, Coca-Cola-p tunissiaanik noqqaaneq atuisartut akornanni annertusiartuin-narpooq. 90-ikkulli naalerneranni, ajornakusoosumik Coca-Cola-mik isumaqtiginninniaqatarnerit kingunerannik isumaqtigiissuteqartoqarpooq. Tamatuma kingunerannik annertujaamik aningaasaliisoqartariaqarsimavoq, imeruersaattillu

tunisassiarineranni plasticinik ½-literikkaanik, PET naapertorlugu utertinneqarsinnaasunik pooqartineqarsinnaalerlutik.

Kalaallit Nunaanni immiorfeeqqat tunisassiaannik nuna tamakkerlugu siaruarterisinnaaneq Nuuk Imeq-mit periarfissinneqarpoq, 2005-imiillu immiorfiusimasumit Narsaq Brewhouse-mit kiisalu Nanoq Beer-imit nioqutissiat Nuuk Imeq-mi maqinnejartarpuit, maannakkullu suli Godthåb Bryghus-ip immiorfeeraaneersut Nuuk Imeq-mi maqinnejartarlutik.

Viinni

Ukiorpaalunngortuni Nuuk Imeq-mi pisortaa sup niuerniallaqqeqlisup Nis Nissen-ip, rødviinnit hvidviinnillu puiaasanik igalaaminernik, 33 cl-imik imaqarsinnaasunik poorlugit 1992-imi tunisassiarisalersippai, kingusinnerusukkullu taakkununnga ilanngullugu aamma Viinniaraq pullartaqqanik silaannalik Wine Cooler, annikitsumik aalakoornartulik tunisassiarineqartalerluni. Viinninik maqiterisarneq ukiuni qulini ingerlanneqarpoq, Winecoolerilu nioqutigineqarnerpaalluni. 3,6-it tunisassiarunnaarneranni aamma tunisassiat taakkua pisariaqartinneqarunnaarput.

Safti kiisalu Imeq

1995-imi suli Nis Nissen Nuuk Imeq-mi pisortaa soq Narsami saftiliorfiup tunisassia Nilak aamma Nuuk Imeq-mi tunisassiarineqartalerpoq. Narsami ingerlatsivik taanna, tamatuma siuninnguatigut, 1990-ikkut aallartinneranni KNI-mi aaqqissuuseqqinermut atatillugu pilersinnejarsimavoq. Nilak sikunik nerisassianik saftinillu tunisassiotussat aallartinneqarpoq. Tassunga atatillugu oqaatigisariaqarpoq, Kalaallit Nunaat issikkulartoq innuttaasut agguaqatigiisillugit kalaallit nunarsuatsinni sikutornerpaanerat. Limonademik sikuliortoqartartillugu aamma saftiliortarnissaq ajornanngitsumik aallartinneqarsinnaavoq. Nilak-saftimut poorititassaq qanittumiittumi qaqorsaasiorfimmi, Qaqortumi namminersortumit aallartinneqarsimasumi tunisassiarineqartartussat piler-

saarutigineqarpoq. Sulariniakkanut taakkununnga atatillugu, avataaniit tikisitanik killilersuineq kiisalu sumiiffimmi tunisassiorsinnaaneq sumiiffimmilu suliffissaqartitsinissat pingartinneqarput.

Tunisassiornerli iluamik aallartinngitsoormat, safti Nuuk Imeq-mi tunisassiarineqartalerpoq, Qaqorsaasiorfimmi puussatut sananeqartut dunkit aamma tassani poorineqartarlutik. "KNI Detail", KNI-p ilaautut pilersinnejarsimavoq, kingorna namminersortunit ingerlanneqalerluni Pisiffik a/s-imi taaguuteqalersoq, suliniutinut taamaattunut ikorfartuivoq tunisassiallu nioqutigineqarnissaannut qulakkeerisuulluni.

Saftip Nuuk Imeq-mit tunisassiarineqartarnissa pisusissamisooraluartoq, dunkinik tunisassiorneq allarujussuuvoq. Qaqorsaasiorfik naammaginar-tumik pitsaassusilimik akilimmillu pilersuisinnaangimmat, Nuummi Kjølbro Plast suleqatigineqalerpoq. Taanna plastikklinik puussialiorfiummat Nuuk Imeq maskiinamik plastikklinik ilusilersummik pisivoq, tunisassiornerli Kjølbro Plast-imit isumagineqarlungi. Kingusinnerusukkut ingerlatsivik

taanna akiliisinnajaunnaarmat, 2007-ip tungaanut dunkit plastikkit Nuuk Transportimit tunisassiarineqartarput, tamatumalu kingorna 2008-p naalernerani Nuuk Imeq nammineq dunkinik tunisassiortalerluni. Tamanna aallartinneqartinnagu utaqqisaa dunkit Danmarkimi pisiarineqartarput. Nammineq dunkiliortalernermeri isumatusaarnermut pissutaavoq, Atlantikoq ikaarlugu dunkinik imaqqanngitsunik assartuinerup akisunera.

Dunkinilli plastikkiniik tunisassiorneq ilimagisamit ajornakusoornerummat naammaginartumik iluat-sinngitsoorpoq. Kisianni tamatumunnga pissutanerpaasoq tassaavoq, 2007-miit Nuuk Imeq-mi tunisassiat sukkullit akitsuuserneqartalernerat, tamannalu Kalaallit Nunaanni nioqqtissanik tunisassiornermut annertuumik sunniinerluppoq. Taamatut akitsuusiinermi avataaniit tikisitat assiganik akitsuuserneqartannginnamik piumaneqarnerulersinnaanerat, Nuuk Imeq-mi pisortanut ingerlaannaq aarlerisaarutigineqarluni. Akitsuulli atuutsinneqaannarmat tunisassiorneq 2012-imi unitsinneqarmat, suliffit marluk annaaneqarput.

Saftnik nioqquteqarneq annertusiartuinnarluni 2004-mi 2005-imilu annertusinerpaagaluarpoq. 2007-imi saftit dunkikkaarlugit Kalaallit Nunaanni tunisassiat 520.000-it nioqqtigineqarluarput.

Imeq

Saftimik tunisassiornermut atatillugu 2 literimik imaqarsinnaasunik dunkiliortoqartarmat taakkua aamma imermik sukuluitsumik Kalaallit Nunaanneersumik tunisassiorneq ajornanngitsumik aallartinneqarsinnaasi-mavoq. Imeq Nuuk Imeq-mi immiaarali-ornermi imeruersaasiornermilu atugas-sanngorlugu sukuluiarneqartareersoq tunisassiarineqartalerpoq.

Tunisassiaq taanna nalinginnaasumik erngup aqquaaneersup klorisunnineranik perusunngitsut kiisalu nunaqarfiit imermik sukuluitsumik pissaaqeisartut eqqarsaatigalugit tunisassiarineqartapoq.

Nuuk Imeq-mi erngup nittarsanera pillugu pisortaq Bernhard Christensen imatut oqaluttuarpooq:

"Illoqarfinni nunaqarfinnilu erngup pitsanngoriartuinnarmat, dunkinik 2 literikkaanik tunisassiorneq tunisassiorneq iluatsivissunngilaq. 2007-mi imeq puiaasanut 50 cl-ikkaanut, PET naapertorlugu utertinneqarsinnaasunut immiullugu tunisassiarineqartalerpoq. Imeq 938-mik taaguuserlugu Qeqertsuarmi tunisassiarineqartartoq eqqaas-sanngikkaanni, sinneri tamarmik avataaniit tikisinneqartarput. Aallaqqaammut imeq Nuuk Imeq-mit tunisassiarineqartartoq 7-8 koruuninik akeqarluni avataaniit tikisinneqartartut akisunerit ilaattut akeqarpoq. Kingornali erngup Nuuk Imeq-mi tunisassiat akia apparnikuvoq, maannakkullu akikinnersaalluni".

"Erngup Kalaallit Nunaanneersup puiaasanut immiullugu tunisassiarinera nittarsaannerulu Nuuk Imeq-mit immikkut isigineqarpoq", taanna oqaluttuarpooq. Siullertut imermik pitsaasumik maqiterisinnaaneq, teknikkikkut ataqqinaatitut isigineqarnera pissutigalugu. Taamatummi tunisassiorniaraanni, eqqiluisaarnissaq uumasuaqqanillu nakutiginninissaq pingaaruteqarmata tunisassiaq pitsaasuuusariaqartapoq. Aappaatut pissutigineqarpoq, nunap tunniussinnaasaasa atorluarneqarnissaannut periarfissat pillugit inuiaqatigiit ukiorpassuarni sunnerniarnikuunerat. Kalaallit Nunaannut erngup annertuup Europamiit eqqunneqartarnera eqqarsaatigiinnarlugu nikalluallannaqaaq. Nuna sermersuaqnermigut

sukuluitsunillu imilinnik puilasoqarnermigut nunarsuatsinni imermik annertunerpaamik isumalluutissallip, Atlantikoq ikaarlugu imermik tikiussuisarnera quianaannarpoq, Vietnam-imiit raajanik tikisitsisarnermut assersunneqarsinnaasoq. Taamaammat politikkikkut akisussaasut taamatut

tikiussuinerterk killilersueqqullugit kaammattortuarpagut – tamanna pisinnaavoq akileraarusersuinkkut avataaniillu tikisitanik killilersuinikkut – taamaalillutik Kalaallit Nunaanni imermik tunisassiorfiit marluk, Nunatsinni nioqqtissanik tunisassiornerat patajaallisarne-qassagaluarpat. Quiasaartutulli illuta taamatut kaammatuiuar-nikuuvugut, Bernhard Christensen oqaluttuarpooq.

Næsten en milliard flasker øl og sodavand – eller tre millioner hektoliter ...

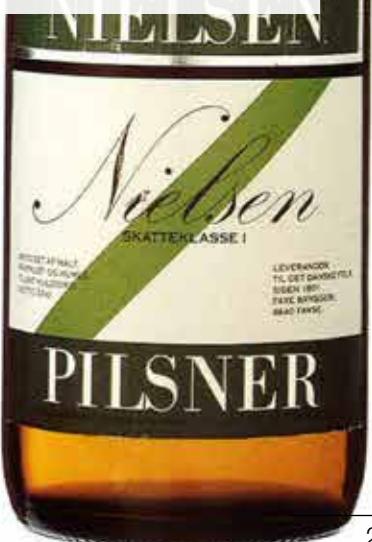
Mens stormene i 25 år således har raset omkring fabrikken på Admiralitetsøen, både de arktiske piteraq'er og medie-stormene, levede Nuuk Imeq og medarbejderne samvittighedsfuldt op til de aftaler og krav, som man stillede. Ja, vel mere end det. Gennem alle årene investerede og uddannede man i takt med udvikling og behov. Og man sørgede for, at fabrikken teknologisk, kapacitetsmæssigt og ikke mindst i relation til arbejdsmiljø levede op til de højeste standarder.

I alt er der i skrivende stund kørt omkring en milliard fyldte flasker ud gennem fabrikkens port til videre distribution. Nuuk Imeq har så-

ledes produceret op mod 20.000 flasker øl og sodavand til hver eneste indbygger i Grønland. Indtil nu. Det lyder af meget, og det er det da også. Men inden man får forkerte billede på nethinden, er det i den forbindelse værd at erindre om, at den grønlandske befolkning ikke nyder flere sodavand, end man gør andre steder i verden – og derudover drikker færre øl pr. indbygger end i fx Danmark.

Produkter og produktudvikling

I forhold til markedets størrelse har Nuuk Imeq en omfattende produktporlefølje fra Carlsberg, Royal Unibrew og Coca-Cola.

Op gennem 1990'erne producerede Nuuk Imeq en stor mængde såkaldt "mellan-øl", som er øl med 3,6% alkoholindhold. Det skete som et led i udvidelsen af butikkernes muligheder for at sælge øl uden restriktioner for salgstidspunkterne. Da 3,6-eren på et tidspunkt ikke længere var begunstiget af særlige åbningstider, blev den overflødig.

Fra fabrikken start blev der udelukkende produceret i glasflasker. Op gennem 90'erne havde der imidlertid manifesteret sig et stort forbrugerønske om at få adgang til at købe Coca-Cola. Det lykkedes efter vanskelige forhandlinger at få en aftale med Coca-Cola i stand i slutningen af 90'erne. Dette medførte en større investering, hvilket før læskedrikkes vedkommende muliggjorde tapning i ½-liter PET-returflasker af plastic.

Nuuk Imeq har endvidere faciliteret, at lokale grønlandske mikrobryggerier har kunnet sikres national distribution, og fabrikken har siden 2005 tappet øl fra det forhenværende bryggeri Narsaq Brewhouse og Nanoq Beer, og tapper stadig for mikrobryggeriet Godthåb Bryghus.

Vin

Nuuk Imeqs mangeårige og driftige direktør Nis Nissen introducerede i 1992 aftapning af rødvin og hvidvin på 33 cl glasflasker, og senere supplerede man denne produktion med en Viinniaraq Mousserende Wine Cooler med lav alkoholprocent. Vintapningen fandt sted i en periode på 10 år med Winecooleren som absolut bestseller. Med udfasningen af 3,6 produkterne blev også dette produkt dog overflødig i markedet.

Saft og Vand

Samme Nis Nissen overtog i 1995 for Nuuk Imeq en produktion af saft fra Nilak i Narsaq. Et selskab, som kort forinden havde set dagens lys i forbindelse med omstruktureringen af KNI i starten af 1990'erne. Nilak skulle producere konsum-is og saft. Her skal nævnes, at Grønland trods klimaet har verdens højeste forbrug af konsum-is pr. indbygger. Med produktionen af blandt andet limonade-is var saftproduktion nærliggende. Emballagen til Nilak-saften skulle produceres i en nærliggende sæbefabrik, som på privat initiativ var opstået i Qaqortoq. Importbegrænsning, lokal produktion og lokal beskæftigelse var nøgleordene for disse projekter.

Produktionen kom dog aldrig rigtigt i gang, og Nuuk Imeq måtte både overtage produktionen af saften og aftage dunkene fra sæbefabrikken Qaqorsasiorfik. "KNI Detail", som nu var født som den del af KNI, der senere skulle blive privatiseret under navnet Pisiffik a/s, var fødselshjælper på sådanne initiativer og var samtidig garant for afsætningen.

Produktionen af saft lå naturligvis inden for Nuuk Imeqs kompetence, mens produktionen af dunke var et helt andet område. Da Qaqorsasiorfik hverken kunne levere tilfredsstillende kvalitet eller tilfredsstillende priser, blev der indgået et samarbejde med Kjølbro Plast i Nuuk. Det var en mindre plastpose fabrik, hvor Nuuk Imeq indskød en plaststøbemaskine, mens selve driften blev varetaget af Kjølbro Plast. Ved dette selskabs senere konkurs overgik fremstillingen af plastdunke til Nuuk Transport, som indtil 2007 varetog

denne produktion, hvorefter Nuuk Imeq iværksatte sin egen produktion ultimo 2008. I mellemtiden måtte man købe dunke i Danmark. Årsagen til det fornuftige i at overveje en egenproduktion skal udelukkende tilskrives fragtomkostningerne ved at transportere luft i dunke over Nordatlanten. Men denne in-sourcing af plastdunkeproduktionen var en uforudset vanskelig sag, og lykkedes ikke i tilstrækkelig grad. Men det var først og fremmest den omstændighed, at Nuuk Imeq fra 2007 ikke længere var fritaget for sukkerafgiften, som fik fatale konsekvenser for hjemmemarkedsprudktionen. Denne afgift favoriserede importerede produkter, som ikke på samme måde var afgiftsbelagte, hvilket Nuuk Imeq straks advarede myndighederne om. Men afgiften blev fastholdt, og produktionen stoppede i 2012, hvor et par arbejdspladser gik tabt.

Saftsalget havde ellers været støt stigende og været størst i årene 2004 og 2005. I 2007 solgtes 520.000 dunke grønlandsk produceret saft.

Vand

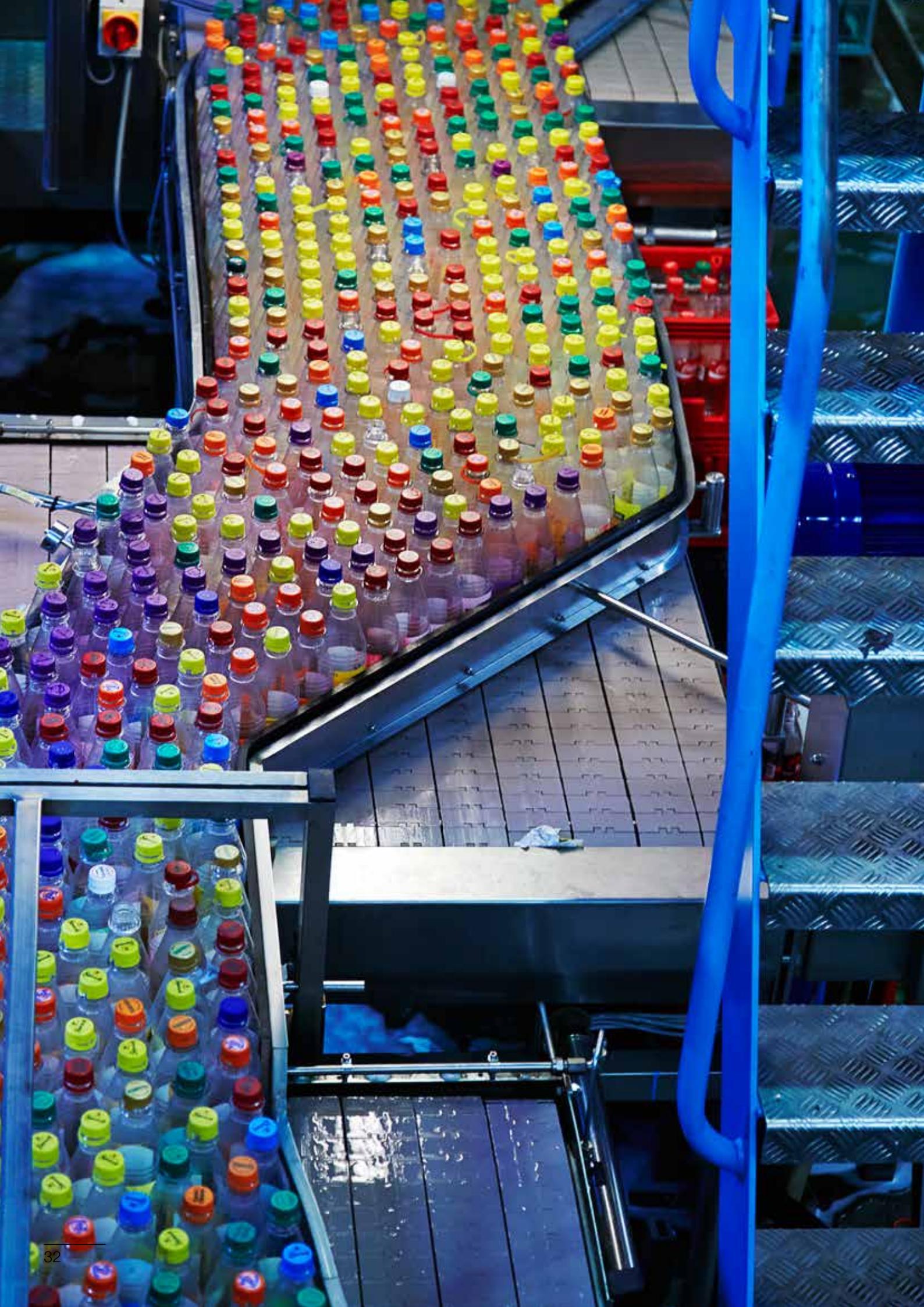
I forbindelse med saftproduktionen var det nærliggende at producere en 2 liter's dunk med rent grønlandsk vand. Nærmere betegnet Nuuk Imeq procesvand, som i forvejen gennem behandling renses og forberedes til produktionen af øl og mineralvand.

Produktet var dels rettet mod kunder, som ønskede vand uden klorafsmag fra det offentlige ledningsnet, og dels til bygder som i perioder havde dårlig adgang til drikkevand af god kvalitet. Om markedsføringen af vand fortæller Nuuk Imeqs direktør Bernhard Christensen:

"Salget i 2-liter dunke blev aldrig den helt store succes, da det offentlige vands kvalitet blev bedre og bedre i både byer og bygder. I 2007 påbegyndte vi i stedet for at tappe vand på 50 cl PET returflasker. Bortset fra vand under mærket 938 fra Qeqertarsuaq var alt det øvrige vand på markedet importeret. Med en udsalgspris på 7-8 kr. lå Nuuk Imeqs vand i starten i den øvre ende i forhold til importerede produkter. Prisen er senere faldet, således at Nuuk Imeqs vand i dag er billigst i markedet".

"Denne produktion og markedsføring af grønlandsk drikkevand på flaske betyder noget helt særligt for Nuuk Imeq", fortsætter han. For det første fordi det at kunne tappe vand af god kvalitet, teknisk set er et adelsmærke. At det er muligt, vidner om høj standard med hensyn til hygiejne og mikrobiologisk kontrol. For det andet har vi igennem mange år forsøgt at påvirke det omgivende samfund til at se mulighederne i at udnytte landets naturskabte muligheder også på dette felt. Tanken om at Grønland importerer enorme mængder vand fra Europa er ikke til at bære. At det land, der rummer verdens største ferskvandreservoir i form af Indlandsisen og dertil har flere rene kilder, skal have sejet vand over Atlanterhavet, forekommer mig at være ligeså grotesk som at købe rejer fra Vietnam. Det har derfor ikke fra vores side skortet på opfordringer til det politiske system om at begrænse denne trafik – gerne gennem beskatning og andre importbegrensninger – således at de to vandfabrikker i Grønland blev styrket på hjemmemarkedet. Men vi har altid gjort det med et glimt i øjet, fortæller Bernhard Christensen.

Ukiunik 25-nngortorsiorneq uniffunngilaq

Aappariit ukiuni 25-ni aappariinnerat sivisusinnaavoq. Piffissami tamatumani aappariit meeqqamik perorlutik noorarnerat misigereersimassagaat qularnanngilaq. Suliffeqarfimmulli Nuuk Imeq-tut ittumut ukiut 25-t sivisunngillat. Maannakkut ukiunik 25-nik qaangiineq suliffeqarfiuup aallartilluarluni, siunissami inerisaajuarnissaq siunniullugu eqqumaniartariaqalerneratut oqaatigineqarsinnaavoq.

*Allattoq Justus Hansen
Nuuk Imeq-mi siulersuisut siulittaasuat*

2 014-imi januaarip 12-ianni Nuuk Imeq-mi tunisassiornerup aallartinneranit ukiut 25-t qaangiutissapput. Taamanikkumiilli puiaasaatigut ilisarnartut inuiaqatigiit akornanni sumiluunniit qitiusutut ittarput. Puiaasaatigut meeqqanik inuuissiortoqartillugu nerrivimmi pilliutigineqartarput. Inuusuttut immiaarartoqqaarnialeraangamik puiaasaatigut simeertarpaat. Ukiunik 25-nngortorsiorlutik katiffissiortut unnuakkut sutortitsileraangata, aamma tassa puiaasaatigut sassaalliuutinut ilaatinneqartarput.

Suliffeqarfiummi ineriatortinnissaa nutaanillu aqqutissiornissaq eqqaarmajuartariaqarpagut. Taa-maammat imermik Kalaallit Nunaanneersumik tunisassiornerput nuannaarutigeqaara. Taanna tunisassiaavoq asseqanngitsoq, inerisaaffigineqarnissaalu neriuutigaara. Neriuppunga imeq tunisasiarisartagarput nunatta avataaniit ussatigineqarneranut pissutaajumaartoq. Soormi annertuumik anguniagaqassanngilagut? Soormi takorloorsin-naassanngilarput, erngup Nuuk Imeq-meersup tullianik FN-imi ataatsimeersuartoqarnerani imaluunniit silap pissusaa pillugu nunat tamat ataatsi-minneranni, nerrivinni sassaalliuutigineqartoq?

Suliffeqarfittummi neqeroorfingisinnasagut tunisassiassagullu nutaat ujartariaqarpagut. Minnerunngitsumik aamma qillertuusat utertin-

neqarsinnaalersillugit, puukut pillugit inatsisit allangortinnissaat politikerit pilersaarutigimmasuk, sivitsunngitsoq nunatsinni tuniniaavigisartakkatsinni tatisimaneqalertussaassagatta. Taamaalippat Nuuk Imeq-mi tunisassiornermi poortuisarnermilu aaqqissuussat iluaqtigisinnajunnaassavagut. Tamanna IMMAQA immiaaqqat sodavandillu akikinnerulernerann kinguneqassaaq, QULARNANNGILARLI issittumi avatangiisitta annertunerusumik mingutsinneqarsinnaalerneranik tamatuma kinguneqarnissaa. Tamatta immitsinnut aperisariaqarpugut tamanna kissaatiginerlutigu.

Kissaatiginannginnerunerpoq Nuuk Imeq-mik ingerlalluartitsiniarnissaq? Nuuk Imeq-mi tunisasiat pitsasut annertuut, nunatsinni nunattalu avataani nioqqutigineqalernissaat. Nuuk Imeq, inuiaqatigiit akornanni akisussaaffimmik tigusilluni, tunisassiornermini sulinermik sungiusarfissanik neqerooruteqarsinnaasoq. Minnerunngitsumillu Nuuk Imeq, nunatsinni suliffissanik akileraarutitigullu isertitaqarnissanik qulakkeerisoq. Belgia-meersunik Irlandimeersunilluunniit IMMAQA immiaarartorsinnaalernissatsinnit tamanna pitsaunerunnginnerpoq?

Apeqqut tamanna eqqarsaatigeequara, neriuulunga misigissutsit ilanngullugit oqallinnermi eqqarsaatissiumaartoq. Mannali naqissuse-rusuppara: Nuuk Imeq-mik oqaluttuaq, ukiunik 25-nngortorsiornermut killeqassanngilaq.

Det slutter ikke med et sølvbryllup

25 år for et ægtepar er lang tid. I den periode har man sikkert både fået børn og set dem flytte hjemmefra. Men 25 år er ikke lang tid for en virksomhed som Nuuk Imeq. De 25 år, vi passerer nu, skal mere ses som en god start for en virksomhed, der hele tiden skal være fokuseret på at gennemgå en konstant og fremadrettet udvikling.

*Af Justus Hansen,
formand for bestyrelsen i Nuuk Imeq*

Den 12. januar 2014 er det præcis 25 år siden, at produktionen begyndte på Nuuk Imeq. Lige siden har vores karakteristiske flasker været en central del i alle kroge af samfundet. Det er vores flasker, der står på bordet til børnefødselsdagen. Det er vores flasker, der bliver knappet op, når unge mennesker for første gang skal nyde en øl. Og det er såmænd også vores flasker, der bliver serveret, når det er tid til natmad til sølvbryllupsfesten.

Men vi skal hele tiden huske på, at vi er en virksomhed, der skal udvikle sig og tænke i nye baner. Jeg er derfor rigtig glad for vores produktion af grønlandsk vand. Her har vi et unikt produkt, som jeg gerne ser videreudviklet. Jeg håber, at vores vandproduktion kan blive det næste grønlandske eksporteventyr. Hvorfor ikke tænke stort? Hvorfor ikke forestille sig en situation, hvor det er vand fra Nuuk Imeq, der bliver sat frem på bordet ved den næste generalforsamling i FN eller ved det næste internationale klimatopmøde?

Som virksomhed er vi nemlig nødt til at opsøge nye markeder og nye produkter. Ikke mindst fordi det må forventes, at vi inden længe bliver presset på vores hjemmemarked, hvor politikerne har planlagt at ændre den eksisterende emballagelovgivning med henblik på at give plads til et returpantsystem,

som også omfatter dåser. Hermed er hele Nuuk Imeqs produktions- og emballagesystem sat ud af spillet. Det vil MÅSKE betyde større udvalg af øl og sodavand, og det vil MÅSKE give billigere priser, men det vil HELT SIKKERT betyde, at vores sarte arktiske miljø bliver utsat for en større belastning. Vi må alle spørge os selv, om det virkelig er det, vi ønsker?

Ville det ikke i stedet være ønskværdigt, at vi gik til kamp for at bevare et stærkt Nuuk Imeq? Et Nuuk Imeq, der sikrer en god og stor produktion til både hjemme- og eksportmarked. Et Nuuk Imeq, der tager samfundsansvar ved at udbyde praktikpladser i alle led af vores produktion. Og sidst men ikke mindst et Nuuk Imeq, der sikrer lokale arbejdsplasser og lokale skatteindtægter. Er det ikke meget bedre end at vi alle MÅSKE får lov at drikke en dåseøl fra Belgien eller Irland?

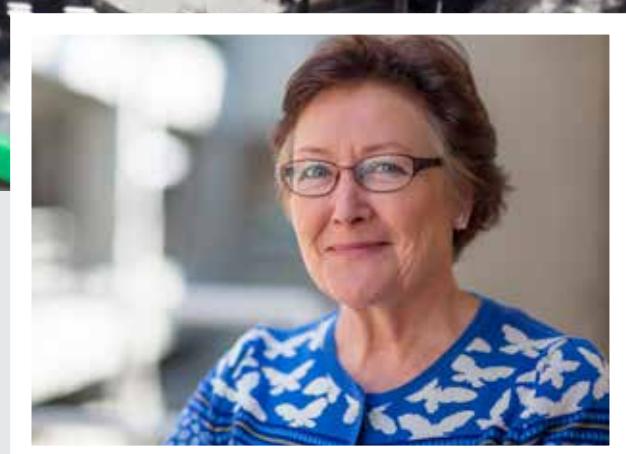
Jeg vil lade spørgsmålet stå åbent, og håber, at det kan være et tiltrængt input i en følelsesladet debat. En ting vil jeg dog gerne have lov at slå helt fast: Historien om Nuuk Imeq slutter ikke med et sølvbryllup.

Kommunimut suliffik pingaarutilik

Nuuk Imeq Kommunegarfik Sermersuup kommunimi suliffeqarfittut pingaaruteqartippaa. Nuuk Imeq 50-inik, annerusumik Nuummi najugaqareersunik, ulloq naallugu suliffissaqartitsigami, suliffissaqartitsinikkut sumiiffimmilu inuiaqtigiinnut tapertaalluarpoq. Tamatuma saniatigut suliffeqarfik aamma allatigut kommunimi nunatsinnilumi tamani suliffissaqartitsivoq. Nuuk Imeq Kommuneqarfik Sermersuumi aningaasaqarnikkut tapertaavoq, tamanna aamma pisarpoq, kommunip aktiaatilittut iluanaarutinik agguagassarsarisneratigut. Kiisalu aamma Nuuk Imeq aallartinnermiit puukunik utertitsisinnaalernermigut, kommunimi avatangiisirutut pitsannguutaa-nikuulluni. Maannakkut puukunik utertisarnermut aaqqissuussami, puukut 98 procentii utertinneqartarpot. Tamanna avatangiisit eqqiluitsuutinnissaannut sunniuteqarluarpoq.

*Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Asii Chemnitz Narup*

En vigtig virksomhed for kommunen

Kommuneqarfik Sermersooq ser Nuuk Imeq som en vigtig virksomhed i kommunen. Nuuk Imeq bidrager til beskæftigelsen og lokalsamfundet gennem de knap 50 fuldtidsansatte i virksomheden, som primært rekrutteres fra det lokale arbejdsmarked. Samtidig giver virksomhedens aktiviteter en del afledte jobs i kommunen og landet generelt. Nuuk Imeq bidrager derfor økonomisk til Kommuneqarfik Sermersooq, også ved udbetaling af udbytte til kommunen som aktionær.

Endelig har Nuuk Imeq bidraget til at forbedre miljøet i kommunen gennem returemballagesystemet, som blev indført med Nuuk Imeqs etablering. I det nuværende returemballagesystem genbruges 98% af emballagen. Det er et effektivt system, som skåner miljøet.

Med venlig hilsen, Asii Chemnitz Narup

2008-li Bernhard Christensen Nuuk Imeq-mi pisortaaneruvoq.

Igutsak timmisinnaanngitsoq

Politikkikkut oqaaseqarnerni nalunaarusianilu naqissuserneqartareersutut, pingaarnertut anguniarneqarpoq, Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiornermut atatillugu namminersortut imminut akilersinnaasumik inuussutissarsiornsaat, tamatumuuna aningaasatigut qallunaat tapiissutaat pisariaqartinneqarunnaariartaasammata. Inuussutissarsiornermi politikkikkut taamaammat assigiinngitsunik sisamanik nappateqarnissaq siunniunneqarmat, taakkua akornanni pingasut: aalisarnermik inuussutissarsiorneq, aatsitassarsiorneq kiisalu takornariaqarneq, nunami inuussutissarsiornernit taperserneqartussatut takorloorneqarput.

Nunamili inuussutissarsiutit periarfissaasa ineriatortinnerat eqqarsaatigalugu, nappateqarnermut toqqammaviusussat pingasut allat taakkua sallitutinnejakkajunnerusarput. Toqqammaviusussalli sisamaat, sumiiffinni inuussutissarsiutitigut naammaginartumik piginnaannngorsarnermut pingaaruteqarpoq, tamanna aamma inuussutissarsiutit toqqammaviusussat sinnerisa pingasut maani najugaqareersut sulisussaqarniarnerannut ikorfartueqataasinnaammat. Allatut oqaatigalugu, nunami inuussutissarsiutit iluanaaruteqarniannaratik suliffeqarfinnilu suliffissaqartitsiinnaristik aamma sulisartut ataatsimut isigalugit piginnaannngorsarnissaat isumagisarpaat.

Suliffeqarfittut iluanaaruteqarnissaq pingaarnertut aallaavigineqartariaqarluartoq, ilaanni aamma tunisassiorneq inuiaqatigiinnut iluanaarutissartaqartarpoq. Tassa aningaasaqarniarnermi pissutit tamakkiisumik isigneranni iluanaarutissartai. Avataaniit tikisitat unammillerniarlugit tunisassiorneq siumut aqutissaavoq.

Coca-Cola pitsaassusissanik nutaanik pilersitseqataavoq

"Tassunga atatillugu isumaqarpugut, Nuuk Imeq suliffeqarfitsialasoq maligassisiusoq", pisortaaneq Bernhard Christensen oqarpoq. "Puukunik utertisisarnitsigut angallavissallu aaqqissuunnerisigut, avatangiisnik annertuumik mingutsitsisinnaaneq pinngitsoortipparput, puaasaatiittami 98-99 procentii utertinneqartarmata, immaqa puiaasat nunatsinni utertinneqartartut, nunarsuatsinni amerlanerpaapput. Tamatuma saniatigut, avataaniit tikisitsinikkut Kalaallit Nunaata CO₂-mik aniatitsinera aamma tunisassiorntsigt annikillisipparput. Minnerunngitsumik aamma suliffeqarfittut ingerlalluartutut ilinniartitsinermik piginnaannngorsarnermillu aallussaqarpugut".

"Piffissap ingerlanerani aamma malinnaallulta piumasaqaatit nutaat naammassisinnaallutigit uppernarsarnikuuarput", Bernhard Christensen

nangippoq. "Tamatumunnga assersuutaavoq, 1990-ikkut naalerneranni Coca-Cola-mik tunisasiulernissatsinnut atatillugu taakkua piumasa-qaataat sakkortuut 100 procentimik naammasiniarlugit, tunisassiornermi atortunik immikkullu ittunik nutaanik pissarsiniarluta annertuumik aningaaasartuuteqartariaqarsimanerput. Tamakkua kingunerisaannut ilaavoq, puiaasanik ½ literikkaanik immikkullarissunik atuilernerput. Tassunga atatillugu immaqa aamma nunarsuatsinni kisiatallauta, sodavandiliorfiit nunarsuatsinni annersaata tunisassiaasa puiaasaaqqanut 25 cl-ikkanut immiullugit tunisassiarinissaat akuersissutigineqarpoq".

Aningaaasaliissutit katillugit milliardip affai

"Ataatsimut isigalugu, suliffeqarfimmi teknologi atorneqartoq nunani allani atorneqartunut sanilliussinnaanngorlugu, ukiut ingerlaneranni annertoorujussuarmik aningaaasaliissuteqartarnikuuvugut. 2012-imi allaat 10 millionit koruunit miss. tunisassiornermi atortunut aningaaasaliissutigaagut. Ukiut 25 ingerlaneranni Nuuk Imeq milliardip affaata missaannik aningaaasaliissuteqarnikuovoq. Tassa 500 millionit koruunit. Suliffeqarfimmik piginnittut pissutsinut malinnaatisiniarnerannut tamanna kisimi takussutissaanngilaq, aammali Kalaallit Nunaata pisariaqarteqisaanik aningaaasaliissuteqarusunnerannut tamanna takussutissaavoq".

"Tunisassiorfimmi maani annertoorujussuarmik siuariartoqarsimavoq", pisortaq tullusimaarluni oqarpoq. "Tamatumani sulisorpassuit aalajaatsut, tunniusimallutillu assissaqanngitsumik ilinniarussuseqartut qutsavigisariaqarput. Ilaatigut sivisuumik – uagut isumarpot naapertorlugu assigiaaginnarmik - assigiinngitsunit persarineqartarnerput immikkullarissumik inissisimanitsinnik akullugu sulisut akornanni immikkullarissumik ataqtigiiuttoqalernikuovoq. Suliffeqarfip nalinga ilisimaaralugu tassa akersuunniarneq. "Taakkua qeqertamiittut" imaluunniit "uagut qeqertamiittuusugut" ulluinnarni oqariaaserineqalerput. Qeqertaksiit angallatinik inuit nammineq pigmaannik orsiisarfittut siornatigut atorneqarsimarluni Nuuk Imeq-mit tunisassiorfeqarfialernera, tamatumunnga pissutaagunarpoq. Piffissap ingerlanerani sannavinnik, tunisassiorfeeqqanik

inissiisarfinnillu amerliartuinnartunik arfarleqaler-nikuuvugut, aammalu Nuuk alliartupallaqimmat illoqarfimmiit avinngarusimasumiittutut misigunaarnikuulluta.

Suliffeqarfip "inuppalaanngitsutut" isigineqarnera immaqa aamma nammineq pisuussutiginikuuarput, tusagassiutitigut saqqumilaarnissarput aarleqqutiginikuugatsigu. Persarineqartuarluni akersuunniarneq naammaginartarpoq, taamaam-mallu nammineq avatangiisinut attaveqarnissaq kajuminnarunnaartarluni. Ukiunili Kingullerni tamanna pikkoriffiginerulerparput.

Tatigineqarneq akisussaaffillu

"Amerlasuunilli sivisuumik suleqateqarnikuunerput oqqarissaarutigisinnaavarput. Allami oqaatigine-qartutut, ukiut 25-t ingerlaneranni KNI-p suleqatiginerata saniatigut Godthåb Transportservice, Nuuk Imeq aallartimmat niuertumit tusaamane-qarluartumit, Svend Junge-mit pigineqartoq suleqatigilernikuuarput. Ukiut ingerlaneranni suleqatigiinneq taanna tatigeqatigiinnermik tunngaveqalerpoq. Ukiuni qulini atuuttussamik isumaqatigiissusiornerup kinguneranik aamma Junge Nuummi assartuinermut angallassiner-mullu atortunik immikkullarissunik pisitorpoq. Suliffeqarfik taanna allanik pigineqalerluarmat, isumaqatigiissutit taakkua atuutiinnarput, ullumikkullumi GT-p chaufförii uagut suleqatitsitut isigaagut.

Immiaaqqiorfiunerput ilisimaaralutigu tassunga atatillugu akisussaaffinnik tigusisarpugut. Paarlattaanilli isumaqarpugut, avataaniit immiaaq-qanik tikisitsisarnermut taarsiullugu maani immiaaqqanik maqiterineq inuaqatigiinnut ersarissunik iluaquitissartaqartoq. Suliffissaqartitsineq ilisimalikkallu maani pigineqaannartussanngornerat iluaquatasut ilagaat.

Kalaallit Nunaanni imigassartornerup appariartor-nera allatuulli nuannaarutigaarput – immiaaqqallu nioqquaaneranni killilersuinerit ikilineqaraluartut tamatuma imigassartornerulernermik kinguneqanginnea aamma nuannaarutigaarput.

Nuuk Imeq ingerlalluarsinnaannginnerarlugu takor-luuiniartarnikut kanngutsattussaannanngortinnerat

takullugu, igutsak ilisimatuussutsikkut atuagarsuutini timmisinnaanngitsutut naatsorsuutigineqarluarluni timmisinnaanera eqqaasarpara. Qanorluunniimmik ikkaluarpat oqaluttuarisaanerup takutippaa, "avataani qeqertami" tunisassiorfipput siunissaq ungasinnerusooq eqqarsaatigalugu sinaakkutassinneqarlunilu atugassaqartinnejqaruni, ingerlalluarnissaminut nukissaqarlunilu periarfissaqartoq. Tunisassiornermut aningaasiiliisinnaasut "ningaasivimminik qaqtinissaat" anguniarlugu uppernarsaaniaraanni, ukiut qulit 15-illuunniit sivikitsutut naatsorsuutigineqartarpuit. Taamani eqqarsaasersuutigineqarsimasut ukiunilu arlalinni isumaqatiginniarternerusimasut maanna pitsaasumik kinguneqarnikuupput. Manna tikillugu ukiuni25-ni".

Qillertuusat nalornissutigineqarnerat

"Nuuk Imeq suliffeqarfiuvoq pingaarutilik, piujuartitsiniarluni tunngavilersuerusuttoq", Bernhard Christensen naqissusiivoq - nangillunilu: "Angut uannit silatuneq ilaanni oqarsimavoq, sunniuteqarluartumik atassuteqartoqarsinnaanngitsoq. Taamaassinnaanngilaq! eqqarsarpunga, ukiulli ingerlanerini tamanna upperiartuinnalerpara. Naak Nuuk Imeq sukulluunniit kisimi pisinnaatiataaffligaanngikkaluartoq kisermaassilluniluunniit arlaanik nioqquteqarsinnaatitaanani, tamatuma atassuteqarnikkut paasineqarnissaa ajornakusoorsimavoq. Puaasat maqiteriffigisagut poorineqarsinnaasut pillugit inatsisink naaper-tuupput. Kikkulluunniit puaasanut atukkatta assinginut maqiterisinnaapput, puaasalluunniit

allaanerit atorusukkunikkit taakkua akuerineqarnissaat qulakteersinnaallugu. Manna tikillugu piumasaqaatini tunngaviuvoq immeqqinnejqarsinnaanissaat – allatut oqaatigalugu utertinneqar-sinnaanissaannut aaqqissuussisoqarsimanissaa qulakteerneqartussaavoq. Allamik oqalunneq eqqunngilaq – qanorluunniit uteqattaaritigaluraanni.

Tamannalu oqaatigineqartuarpoq. Assersuutigalugu 2013-imi Nanoq Beer Greenlandip akiliisinnaajunnaarneranut atatillugu "nassuaatigineqarpoq", Nuuk Imeq kisermassimmat taakkua qillertusanut maqiteralutik tunisassiorissaat akornusersorneqarsimasoq. Tamanna eqqunngiluinnarpoq.

Paatsoornerit paassisutissiinerillu eqqunngitsut, poorisinnaasat pillugit inatsisit allangortinнерник kinguneqarsinnaapput, kisianni Nuuk Imeq-mi tunisassiatta taamatut pooqartilernissaat eqqarsaatigerusunngilarpulluunniit. Nuuk Imeq-mi annertuumik tunisassiaqartaratta periarfissarigaluarlutigu, Kalaallit Nunaanni nioqqutissiatsinnut qillertuusat atulernavianiingilagut. Tunisassiorntsinni aningaasaqarniarkkut silatusaarnertut tamanna isigigatsigu, qillertuusanik pooqartitsilluni tunisassiorneq nunani allani pisariaqassaaq. Allatut oqaatigalugu "aallaqqammi pissutsinut uterpugut", qillertuusanillu atulissagaluarutta Nuuk Imeq-mi tunngavilersuutitoqqagut, suliffissaqartitsiniarnermut avatangiisinullu tunngasut alaannarsimasavagut," Bernhard Christensen "qillertuusat nalorninartoqartinnerat" pillugu oqarpoq.

Igutsammik timmisinnaanngitsumik oqaluttuaq

Igutsammik timmisinnaannginneraanerit silaannakoorsinnaanermut naatsorsuinerit tunngaviupput. Igutsaammi sulusa qanoq mikitigineri eqqarsaatigalugit igutsak oqimaattorujussuovoq. Kiap tamanna atuagarsornikkut naatsorsoqqaarsimaneraa qularnaatsumik oqaatigineqarsinnaanngilaq. Inuit ilaat isumaqarput, tysklandimiup ilisimatuussutsikkut paasisassarsiortartup 1930-kkunni Göttigen-imi laboratoriamenti silaannakkoorsinnaaneq

pillugu misissuinermini takutissimagaa, igutsaap timini qangattaassinaasussaangikkaluaraa. Oxford University-mi ilisimatuussutsikkut paasisassarsiortartut kingorna uppernarsarpaat, igutsaap – sullinernit allanit allaanerulluni – silaannakkoorsinnaanermuin qanoq iluseqarnini apeqqutaatinagu sulumminik isaqqiarlartarnermi sakkortunerat qangatassutigisinnaagaa.

Nunarsuatsinni immiorfiit annersaat

Nunarsuatsinni immiorfiit annersaasa sisamat katillutik, nunarsuatsinni immiaaqqanik tunisassiat affaasa missaat tunisassiarisarpaat.

1. Anheuser-Busch Inbev
2. SABMiller
3. Heineken
4. Carlsberg

Verdens største bryggerier

Det globale ølmarked domineres af fire store bryggerier, som til sammen står for ca. halvdelen af verdens ølproduktion.

1. Anheuser-Busch Inbev
2. SABMiller
3. Heineken
4. Carlsberg

Avatangiisinut atatillugu angusat tunngavilersorluakkat

Kalaallit Nunaanni puukunik utertitsisarnermik aaqqissuussaq, nakerisarsiunngitsunit ilisimatuus-sutsikkulli ilisimasalinnit ungasinngitsukkut misilitarneqarpooq. Avatangiisinut Naalakkersuisoqarfik sinnerlugu "imeruersaatinut poorisat ingerlaerne-rannik misissueqqissaarneq", FORCE-institutumitit 2011-mi ingerlanneqarmat, nalunaarusiaanni iner-niliillutik naliliinerisa maannakkut puukunik utertitsisarnermik aaqqissuussarpuit nersualaerneqarpooq. Nukissiamik atuineq, klima, ozoni, seernartut, silaannarmik pujoralannik mingutsitsineq kiisalu erngup taratsunik mingutsinneqarnera eqqarsaati-galugit, ajunngilluinnartumik naliliisoqarpooq. Puukunik utertitsisarneq Kalaallit Nunaanni sumiiffinni ataasiinnakkut mingutsissutaasinnaavoq, tassalu eqqakkat annertussusaatigut. Taakkuali 2 procentiinnaat maannakkut puukunik utertitsisarnermut attuumassuteqassapput, sinneri viinnit imigassallu sakkortuut puukuineersuussallutik.

Avatangiisit pillugit misissuinermi uuttuitit allat tamarmik takutippaat, maannakkut utertitsisar-

nermik aaqqissuussaq periarfissanit allanit marloriaammik pitsaanerusoq. Sunnertianeq pillugu naatsorsuinerit aamma takutippaat, tunisassiattaluunniit puukuisa 95 procentiinnaat utertinneqartaleraluarpata, suli poorisinnaasanut allanut sanilliullugu maannakkut aaqqissuussaq atoraanni, avatangiisink mingutsitsineq annikin-neerarsuussasoq.

"Nuuk Imeq-mi taamatut naliliineq tullusimaaruti-gaarpuit", pisortaq oqarpoq. "Ukiut 4-5-it matuma siornatigulli aamma EU-mi avatangiisit pillugit sullisivimmit Kalaallit Nunaanni pissutsinik naliliinerit ima maluginiartariaqarsoritigitissimavaat, allaat nalunaarusiarisariaqartutut nalilersimallugit, tamannalu aamma uagut tullusimaarutigaarpuit. Taamatut inerniliinerit tamanut saqqummiullugit 1980-ikkunni eqqortumik iliuuseqarsimanitsinnik uppernarsaalerit, tamanut saqqummiunneqartanginnerat ajuusaruutigiinnarsinnaavarput." Bernhard Christensen naggasiivoq.

Humlebien, der ikke kan flyve

Det er ofte slægt fast i politiske udtalelser og diverse rapporter, at den overordnede målsætning for det grønlandske erhvervsliv er at skabe en selvbærende privat sektor, som kan medvirke til øget økonomisk uafhængighed af det danske bloktiskud. Erhvervspolitikken har derfor været at skabe en firedelt erhvervsstruktur, således at de tre søjler: fiskerierhvervet, råstof-industrien og turisme skulle understøttes af den fjerde søjle, nemlig de landbaserede erhverv.

Men udvikling af erhvervsmuligheder inden for de landbaserede erhverv har ofte stået i skyggen af de tre øvrige søjler. Værdien af den fjerde søjle er imidlertid meget afgørende for etablering af en tilstrækkelig lokal erhvervskompetence, således at udviklingen af de tre øvrige søjler kan finde sted med en betydelig deltagelse af lokal arbejdskraft. De landbaserede erhverv skal med andre ord ikke blot skabe indtjening og beskæftigelse i virksomhederne, men har en væsentlig opgave i den generelle opkvalificering af arbejdskraften.

Som udgangspunkt bør de kommersielle hensyn veje tungest, men i en række tilfælde kan produktionsaktiviteter også være særdeles rentable ud fra en samfundsmæssig synsvinkel. Nemlig set i lyset af en bredere økonomisk helhedsbetragtning. Importkonkurrerende produktion er en af vejene frem.

Coca-Cola var med til at sætte nye standarder

"Vi mener jo, at Nuuk Imeq i al beskedenhed er en mørstervirksomhed i denne sammenhæng", siger adm. direktør Bernhard Christensen. "Ikke alene løser vi et stort miljøproblem gennem et pant- og logistiksystem, der måske har verdens højeste returrate på 98-99% af flasker, der kommer i omløb. Vi er i høj grad også en virksomhed med en importbegrænsende produktion, der endvidere mindsker Grønlands CO2-aftryk. Og ikke mindst er vi en velfungerende arbejdsplass, der satser på uddannelse og opkvalificering".

Mandag den 1. september 1997

EFTERBØRENEN

Borsen 31

En bar plet på det rød-hvide verdens-kort

På Grønland er det stort set umuligt at opdrive en Coca-Cola. Derfor har Jolly-Cola brusende dage. Men om et halvt år er det slut

A/Vibe Nielsen

Høje sommeren har isbjørne ruteshet på Isbjørne og drukket Coca-Cola. I hvert fald i relation til de hvide bjørnes hjemland med de til gengengend undvarede real thing og istedet tag sig en stor Jolly-Cola.

Der er næsten umuligt at opdrive en Coca-Cola i Grønland. Der står Jolly-Cola på alle hylder i supermarkedet, og heller ikke på værtshuse og caféer sælges der Coca-Cola eller Pepsi for den sags skyld.

Ryske tilgangsgeld vide, at der i Grønland er et lille gult hus, hvorfra der i al hemmelighed sælges "særlige Coca-Cola's". Det er et lysegrønt forretning, for på Grønland er det forbudt at sælge produkter, hvis emballage ikke kan indgå i det grønlandske retursystem. Det

gør Coca-Colas flasker ikke. Derfor må grønlændere, der bare må have en Coca-Cola, betale en ekstra tilgængeligt på Coca-Cola'er, der importerer via Peter Justesen A/S. Men så er det også en hvidt cola. Import til grønlandske flasker er tilladt.

Tre byer med Coca-Cola

I tre grønlandske byer kan man ikke få Coca-Cola, de øvrige byer har ikke fået tilgang til den. Det er dog ikke et isoleret tilfælde, der er isfrit om vinteren, og derfor derfor kan man få forsyninger en gang om året – om vinteren.

Det stiller store travl til producenterne, der holder holdt. Et år på lager er for langt for en cola på flasker, og derfor har Coca-Cola på dækket praktisk taget ude af Grønland. Coca-Cola kunne ikke acceptere de spinkle flasker om erstatning for sin egen emballage, der er et forbundet med produkter.

Sommeren igennem har isbjørne med stor vellyst drukket Coca-Cola i reklamerne. Men i Isbjørnes land – Grønland – er det stort umuligt at opdrive en Coca-Cola. (Graphic: Bjørn Larsen)

Få andre steder i verden er det tilfældet, hvor Coca-Cola ankommer.

Vi er til stede i omkring 200 lande, men af politiske eller mennerettighedsmæssige årsager er der fem lande, som vi ikke er til: Det er Nordkorea, Iran, Cuba, Iran og Irak, siger chefen for external affairs, Bjørn Holter Eriksen fra Coca-Colas norske afdeling.

Tosidet forhandling

På Grønland vokser Jolly-Cola-træerne imidlertid ikke længere i himlen. Coca-Cola har nemlig overhandlet tosiden i Grønland. Dels med de grønlandske miljømyndigheder. Dels med Nuuk Imeq A/S i Godthåb, der er Grønlands eneste tapperi. Eman har været en flasker, som både Coca-Cola og miljømyndighederne kan leve med. Resultatet er blevet en halvliters flasker fra plast, som Nuuk Imeq har flæstet.

Danida

TECHCHANGE

Know-how og teknologi til u-landene

11 udlændingsvirksomheder søger kontakt til danske virksomheder på TechChange standen C2770 på HJ '97 i Næscenter Herning 16.- 20. september.

Ring til Nicolas Gebara, Dansk Industri på tlf. 53 77 33 77 og få tilsendt oplysninger om udlændingsdeltagerne. Dansk Industri arrangerer også gennem mødeaftales på standen.

*Bernhard Christensen
har været Nuuk Imeqs
administrerende direktør
siden 2008.*

"Vi har også bevist, at vi kan følge med tiden og opfylde nye krav, som måtte opstå, fortsætter Bernhard Christensen. "Et eksempel er, at da Coca-Cola i slutningen af 1990'erne skulle introduceres i Grønland, investerede Nuuk Imeq store beløb i såvel specielle produktionsfaciliteter som i andet ekstra udstyr, der lever 100% op til Coca-Colas meget strenge krav. Blandt andet til tapning i ½-liters specialfremstillede flasker. Til gengæld opnåede vi – som vist det eneste sted i hele verden – at få lov til at tappe produkter fra verdens stærkeste sodavandsbrand i den lille 25 cl flaske".

Samlede investeringer på en halv milliard

"I det hele taget har vi gennem årene investeret meget store beløb i virksomheden, der teknologisk kan måle sig med de bedste tilsvarende i andre lande. Så sent som i 2012 blev der investeret ca. 10 millioner i produktionsapparatet. Totalt er der i løbet af de 25 år investeret op mod en halv milliard kroner i Nuuk Imeq. Altså 500 millioner. Det vidner ikke alene om ejerkredsens ambitioner om at skabe en virksomhed, der følger med tiden, men også om en generel investeringsvilje, som Grønland netop har så hårdt brug for".

"Der er simpelt hen sket en enorm udvikling på denne fabrik", kommer det med stolthed fra direktøren. "Blandt andet takket være en stor, fast kerne af medarbejdere, hvis engagement og vilje til at lære er enestående. Den omstændighed, at vi i

lange perioder var utsat for jævnlige – men efter vores mening unuancerede – angreb fra mange sider, har sammen med vores placering lidt uden for alfarvej givet et særligt sammenhold. En slags trodsig bevidsthed om vores værdi som virksomhed. "Dem ude på øen" eller "os ude på øen" blev en slags betegnelse i daglig tale. Det skyldtes nok, at Admiralitetsøen tidligere kun blev brugt til olieforsyning af private både og så til placeringen af Nuuk Imeq. Efterhånden har vi fået flere og flere naboer i form af værksteder, småindustri og oplagspladser, og med Nuuks hastige vækst føler vi os ikke længere isolerede i byen.

Virksomheden var måske også selv lidt skyld i sit image som "meget lidt folkelig", da man efterhånden fik lidt berøringsangst overfor pressen. Når man hele tiden må stå for skud, har man nok at gøre med at forsvere sig, så lysten til at kommunikere offensivt med omverdenen bliver derfor ikke særlig stor. Det er vi blevet bedre til i de senere år.

Tillid og ansvar

"Til gengæld kan vi prale af mange langvarige samarbejder. Udover KNI, som er omtalt andetsteds, kan jeg nævne 25 års parløb med Godthåb Transportservice, der i Nuuk Imeqs start var ejet af den legendariske forretningsmand Svend Junge. Et partnerskab, der i alle årene har hvilet på genseidig tillid. Også på transport- og logistikområdet var der brug for helt specielt udstyr, som Junge investerede i mod at få en ti-årig kontrakt på al lokal transport for Nuuk Imeq. Sådan er af-

Parcafolket

Aammattaaq Parclsruallit
ukuit ingerlanerinni
Nuuk Imeq quiasaarutitut
sammisarsimavaat.
Kingullermik november
2013-mi.

Også de populære figurer
i Parcafolket har gennem
årene haft satiriske kom-
mentarer til Nuuk Imeq.
Senest i november 2013.

- I liberalismens hellige navn vil politikerne fylde fjeldene med glasskår ved at ødelægge Nuuk Imeqs returflaskesystem.
- Ja, de skulle have deres skolepenge retur!

talerne fortsat med denne virksomheds nye ejere, og den dag i dag betragter vi GT's chauffører som vores egne.

Vi er meget bevidste om, at vi er en virksomhed, der blandt andet fremstiller øl, og er klar over vores ansvar i den forbindelse. Til gengæld mener vi, at lokal aftapning af øl har en række indlysende fordele for samfundet frem for importeret øl. Arbejdspladser og forankring af viden er et par af dem.

Ligesom alle andre glæder vi os over, at alkoholforbruget er faldet i Grønland – og over, at færre og færre restriktioner i handelen med øl ikke på noget tidspunkt har medført en stigning i forbruget.

Når jeg ser på Nuuk Imeqs evne til at gøre selv de mest pessimistiske forudsigelser til skamme, kommer jeg til at tænke på historien om humlebi-

en, der ifølge en videnskabelig teori ikke kan flyve, men gør det alligevel. Under alle omstændigheder har historien vist, at vores fabrik her ”ude på øen” er både livskraftig og levedygtig, hvis man vil give os langsigtede rammer og vilkår at arbejde under. I industrien er 10-15 års horisonter kort tid, hvis man skal overbevise investorerne om, at de skal tage ”tegnedrenge op af lommen”. Datidens grundige overvejelser og årelange forhandlinger har vist sig at bære frugt. Foreløbig i 25 år”.

Dåseproblematikken

”Nuuk Imeq er en værdifuld arbejdsplads, som vi vil argumentere for at bevare”, slår Bernhard Christensen fast – og fortsætter: ”En klogere mand end jeg selv sagde engang, at det at kommunikere effektivt er umuligt. Sludder! tænkte jeg, men med årene er det gået op for mig, at der kan være noget om snakken. For selv om Nuuk Imeq på ingen måde har eneret eller monopol på noget

som helst, er det tilsyneladende svært at kommunikere, at sådan er det. Vi tapper i de flasker, som emballagelovgivningen tilskiger. Det står enhver frit for at tappe i de samme flasketyper, eller at sikre, at der godkendes andre flasker, som de kan tappe i. Indtil nu gælder kun princippet om, at de skal være genpåfyldelige – altså med andre ord at der skal sikres et retursystem. At påstå andet, er ikke korrekt – uanset hvor mange gange det bliver gentaget.

Og gentaget bliver det. Senest fx i forbindelse med ”forklaringer” på, at Nanoq Beer Greenland i 2013 angiveligt gik konkurs på grund af, at Nuuk Imeqs monopol forhindrede tapning af dette bryggeris produkter i dåser. Intet kan være mere forkert.

Sådanne misforståelser og urigtige påstande kan på kort sigt medføre, at emballagelovgivningen ændres, men dette vil på ingen måde medføre, at Nuuk Imeq vil overveje en sådan aftapningsform. Selv med Nuuk Imeqs kapacitetsmæssige ”power” vil vi anse tapning på dåse til hjemmemarkedet i Grønland som en klar tabersag. Produktionsøkonomisk klarsyn tilskiger, at denne produktion kommer til at foregå i udlandet. Med andre ord er vi ”tilbage ved start”, og der vil være set bort fra nøjagtig de argumenter om arbejdspladser og miljø, som oprindeligt var hele grundtanken bag Nuuk Imeq,” siger Bernhard Christensen om ”dåseproblematikken”.

Overbevisende resultater rent miljømæssigt

At det nuværende grønlandske retursystem er effektivt, er for nylig blevet uvildigt og videnska-

beligt efterprøvet. De rapporterede resultater af Miljødepartementets ”livcyklusanalyse for emballage til drikkevarer”, som blev udført af FORCE-instituttet i 2011, var et overbevisende cadeau til det nuværende retursystem. Det blev bedømt klart overlegen, både hvad angår energiforbrug, klima, ozonlag, forsuring, smogdannelse (luftforurening) og næringssalte (vandforurening). På et enkelt punkt ville et retursystem for drikkevarer være en lokal belastning i Grønland, nemlig mængden af affald til dumpen. Dog ville kun 2% af denne mængde hidrøre fra det nuværende retursystem, mens resten ville komme fra et system, som også omfatter emballage til vin og spiritus.

Øvrige undersøgte miljøparametre godtgjorde, at det eksisterende system er dobbelt så godt som alternativerne. Og følsomhedsberegninger dokumenterede, at selv med en returneringsprocent på 95% i et alternativt udvidet pantsystem vil alternativerne udgøre en væsentlig større miljøbelastning end det nuværende retursystem.

”I Nuuk Imeq er vi stolte over dette skudsmål”, siger direktøren. ”Og vi er stolte over, at EU’s miljøagentur allerede for 4-5 år siden fandt resultaterne i Grønland så bemærkelsesværdigt gode, at de rapporterede om dem. Vi kan kun med beklagelse se til, at sådanne resultater ikke offentliggøres som en bekræftelse af rigtigheden af de beslutninger, der blev taget tilbage i 1980’erne.” slutter Bernhard Christensen.

Myten om humlebien, der ikke kan flyve

Der ligger en aerodynamisk beregning bag den velkendte teori om humlebien, der ikke kan flyve. Humlebien er nemlig usædvanligt tung i forhold til sit vingefang. Hvem der i sin tid først formulerede teorien, vides ikke med sikkerhed. Nogle mener, at det var en tysk forsker der i 1930’erne i det berømte laboratorium i Göttingen lavede en klassisk aero-

dynamisk beregning, der viste, at humlebien ikke burde være i stand til at løfte sin egen kropsvægt. Senere har et forskerhold fra Oxford University påvist, at humlebien – i modsætningen til andre insekter – ikke er afhængig af den helt rigtige aerodynamiske finesse, men i stedet holder sig oppe ved hjælp af en usædvanlig kraft i vingeslagene.

Sulisut nutaanik misileerusullutillu alapernaatsut

Ukiut 25-t ingerlaneranni Nuuk Imeq 1000-it pallillugit sulisoqarnikuugaluartoq, taakkua akornanni aalajaatsoqarpoq suliffeqarfimmimmikkullarissumik kultureqarnermut sunniuteqarnikuusunik. Taakkuupput sulisut tatiginartut aalajaatsllu, pissutsit allanngornerannut malinnaallutik allannguutaasariaqartut naapertorlugit piginnaanngorsarusuttut. Taakkua ilaat allaat aallaqqaammiilli peqataanikuupput.

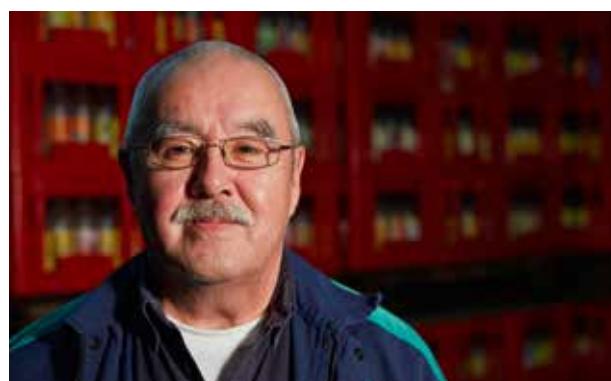
Attaveqaqtigiiinneq apeqqutaavoq

"Nuannaarutigeqaara taamani maani suliffissarsiorsimagama", quersuarmi aqutsisoq 62-nik ukulik, Niels Peter Heilmann, oqalutuarpoq, taanna 1988-imili, tassa tunisassiuernissaq qaammatinik arlalinnik sioqqullugu, sulilersimavoq. "Siullermik quersualerisutut suliffissarsiorluarpunga, atorfilli taanna inuttassarsineqareersimavoq", taassuma eqqaamavaa. "Qujanartumik ingerlaannaq aperneqarpunga, allamik misileerusunginnersunga. Akuersaaramalu tunisassiornermi aallartisarneqalersumi suleqataalerlunga. Tunisassiornermi alloriarnerit tamaasa ilikkarniassagatsigit, pikkorissarnerit sungiusarnerillu amerlaqisut ingerlaneqarput, aamma laboratoriami. Pisiniarfilerisutut ilinniarnikuulluni, tamakkua paasiaqarfiginissaat pissanganaqaaq. Taamani annertuumik misileraarusuttoqarpoq", Niels Peter qungujulluni oqarpoq. "Atortut nutaarpassuit aamma ilikkarniartussaagatsigit tamanna pisariaqarpoq. Tunisassiat assartornissaat piareersarlutigillu annertussusaasussat naatsorsorpagut. Maskiinat nalerisartussaallutigillu ingammik aallaqqaammut akussat qanoq annertutiginissaat ajornartorsiutigisinnaasarpagut. Ulapaartoqartaqaaq saamaannartoqartaranilu, kisianni sulisut tamarmik suliat iluatsinnissaannut tunniusimaarmata nuanneqaaq.

Qaammatit arlaqanngitsut qaangummata teknikkikkut pisortarput Jens Corneliusen takkukkami

oqalutuarpoq quersualerisoq Danmarkimut nuunniarami soraarsimasoq. Illit Misilikkusuppiuk?, aperaanga. Uangalu misilikkusullugu! Ilinniarnerali naammassigakku assigiinngitsunik suliffeqartarsimavungailaatigullu Grønlandsfly-mi quersuarmi ikiortaasimallunga, taamaammat nutaamik misiliinissannut qununngilanga. Tunisassiorfimmimeriartornermut annertoqisumut peqataanikuulluni sutigut tamatigut pissanganarnikooqaaq. Aallaqqaataani soorlu palitsit quersuarmut takkuttut tamaviisa nammineq normulersortarpagut. Ilami sorpassuit taamani assaannatsinnik suliarsarpagut, tamakkualu tamangajammik maannakut namminneq ingerlalernikuummata ullumikkut pissutsit allaaneroqaat.

Suliassalli assaannarnik imaluunniit teknologiatorlugu suliariariaqarluarpata, inuit akornanni attaveqaqtigiiinneq apeqqutaanerpaavoq. Taaamaammat ullut tamaasa immitsinnut oqaluutuartarpagut, suliat pitsaanerpaamik ingerlatinniarlugit. Imaasinnaavormi truckertartoq allaluunniit pissutsumut aalajangersimasumut atatillugu pitsaasumik siunnersuutissaqartoq. Taamaallilita ingerlaqqissinnaasarpagut. Suliffeqarfimmimi sulisut akornanni silaannarittuaannarnikuuvog, taamaammat Nuuk Imeq-mi sulisunngornikuunera peqqissimissutiginikuunngisaannarpura", quersuarmi aqutsisoq Niels Peter Heilmann naggasiivoq.

Quersuup ittu Niels Peter Heilmann.

Angummanniarluta ulapputtarpugut

Frederik Lange Kristensen aamma Rene Langholz tassaapput, ukioq naallugu ullut tamaasa tunisassiornermut akisussaausuusut. Tunisassiornermi pisortatut taakkua suut tamarmik akornuteqanngitsumik ingerlanissaat akisussaaffigaat. Puiaasat, akussat, allagartat allallu atortussat tamarmik piffissaq eqqorlugu piareeqqanissaat annertussissaallu eqqorlugit akuliussinnaanissaat tamaasa – kiisalu tunisassiornermi mikisualuit tamarmik piareersarnissaat isumagisarlu. Tunisassiorfimmi nalinginnaasumik sulisut marlunngorlutik paarlattarmata, taakkua suliffigisartakkatik paarlattartnut marlunnut agguataarnikuuaat.

"Kalaallit Nunaanni marluinnarnik uagutsitut suliaqartoqarpoq", Frederik aamma Rene oqaluttuarput. "Taamaammat eqaatsumik suleriaase-qarpugut, tunisassiornermilu ajornartorsiutaasin-naasut aaqqiiffigisinnaaniarlugit ilinniaqqinnissarput nammineq isumagisarparput. Tamaammat pisariaqartillugu uagutsinnut tapertariittariaqartnerput sungiusimavarput. Suliassat pingaartut ilagaat, tunisassiornermi suleqataalertut ilinniar-tinnissaat. Suleriaatsit pisariusarmata, sulilersoq qaammatini pingasuni ilinniartikkajuttarparput, taamaammat sulisorisagut paarilluartarpagut", taakkua qungujullutik oqarput. "Suleqatisinnut qanilaartuuvugut aalajangiisarnernullu peqataanissaat kaammattutigisarlutigu. Pisortatsinnit akisussaaffinnik angisuunik tunineqartaratta, taakkua sulisutsinnut ingerlateqqinnissaat pi-nngaartippalut. Taamaammat immaqa suliassanut tulluartumik eqqarsariartaasilinnik sulisussaaleqisanngilagut. Nuuk Imeq suliffigiuminaqaaq, pitsaasumillu tusaamaneqarluni", Frederik aamma Rene oqaluttuarput.

Suliffimmi isumannaallisaanissaq tunisassiornermi pisortat taakkua marluk aamma isumagisassaraat. Tassunga ilaavoq suliffeqarfimmik naliliinissaq (APV), tassaasoq sulinermi avatangiisintut tunngasut tamarmik allattornissaat kiisalu misissortarnissaat.

"Aap, tunisassiorfimmi tamakkua assut pingaartippagut", taakkua nangippalut. "Inuussutissat sularisuugatsigit, tunisassiornermi sumiluunniit eqqiluisaarnissamut isumannaallisaanissamut piumasaqaatit sakkorttuut malittariaqarpagut.

Suliatsinnut attuumassutilit nutaaliaanerpaat atoratsigit tamanna ajornarneq ajorpoq. Taa-maakkaluartoq suut tamarmik namminneq inger-lanngillat. Isumaqtigisutit eqqorlugit annertus-susilersuilluta anngunniarluta akuttunngitsumik ulapputtariaqartarpugut sulisullu tamarmik piu-maffigineqartarlutik, akisussaaffilli naammassis-innaagaanni suliffeqarfik manna suliffsialaavoq pissanganartoq".

Frederik Lange Kristensen siornatigut timmisar-toqarfimmi annaassiniartartunut pisortaanikuuvonq Rene Langholz-ilu immuliorfilerisutut ilinniarnikuul-luni, taamaammat taakkua piginnaasamikkut imminnut tapertariilluarput.

Taakkua marluullutik suliffsik tullusimaarutigi-gaat takuneqarluarsinnaavoq. "Sorpassuartigut suliffeqarfik manna maligassiuisuuvonq, Kalaallit Nunaallu namminersulivissappat tunisassiornermi sulisinnaasut teknikkikkut piginnaasanik inerisa-sinnaasut pingaaruteqassapput", Nuuk Imeq-mi tunisassiornermi pisortat marluk naggasiippalut.

Nioqqutissiornermi pisortaq Frederik Lange Kristensen.

Nioqqutissiornermi pisortaq Rene Langholz.

Teknologiimut tunngasut tupinnartumik ineriartornerat

"Uanga 1994-imi Nis Nissen immiortuusoq Nuuk Imeq-mi sulilerpunga", maskinalerisut ittuat, Peter Holm oqaluttuarpoq, taassuma tunisassiorfimmi teknikkikkut atortut akisussaaffigai. "Taamani italiamiut sanaavannik maqiteruteqarpoq maskiinamik ingerlanneqartumik, maskiinalli tamarmik teknikkikkut uppermarsaatitaqanngimmata, soorlu innaallagissamut atasortai iluarsaanniaraanni ajornakusoortaqaqq. Atortut taartissaannik piniaraangatta suli ajornarnerusarpoq, nalunartoqaaqalunilu arriittaqigami. Taamani ila sorpassuit allaanerupput. Soorlu karsit immikkoortitat assaannatsinnik palletinut iliorartarpagut, puiaasallu simii aamma assaannatsinnik piiartarlutigit. Ullumikkut taama annertutigisunik tunisassiortarluta tamanna nuannernavianngikkaluarpoq", Peter Holm qungujulluni oqarpoq.

"Aasaq taanna aallartikkama immiorfik atorneqalerpoq", taanna oqarpoq. "Atortulli atorneqartut uppermarsaatitaqanngimmata, pilersuisumiit aaqqissuussanik pilersaarusuussilluni tunisassiorfimmiittiriaqarnikuuvoq. Taamatut iliussaarnikuuvugut!", Peter aalajangersimarpalulluni oqarpoq.

"Taamani nutartigassat pitsanngorsagassallu amerlaqaat, Nissen-ili immikkut ilisimasqaqimmat inunnillu nalunngisaqaqaluni, teknikkikkut atortunik nutarsaaneq ukiup tulliata ingerlanerani naammassineqarpoq. Taamani aamma innaallagissamut tunngasunik PLC-lu naapertorlugu aqtsissutinik pilersuisoq siornatigut suliariniakkani peqataaffigisanni ilikkarsimasara suleqatigilerparput. Taannalu ulloq manna tikillugu suleqatigaarput".

"Sulilerama maskiinat tamarmik immikkuutitaarluinnarput", Peter nangippoq. "Taamaammat IT atorlugu aqtsissummik maskiinat tamaasa imminnut atassusiinnarnagit aamma allaffisornikkut aaqqissuussanut atassusersorpagut. Ukiuni tulliuttuni angisuunik mikisunillu amerlaqisunik pitsanngorsaasoqarlunilu nammineq

ingerlasussanngortiterivugut. Taamani piffissap ilaani piginnittut akornanni tunisassiornermut atortunik nutartererusuttoqarlunilu piviusunngortsisinnaasoqarmat aningaasaliisoqartarpoq – tunisassiorfik pissutsinut nutaanut malinnaasin-naajuarniassammat, aamma suliffimmi avatangiisnit atatillugu. Taamani iluarsaaqattaaginnarata atortunik taarsersuisinnaanerput nuanneqaaq, akillu qaffakkiartornerat tunisassianut malunniuteqqunagu naammassisqaqarnerusalernitsigut akitsuisariaqannginnerput iluarusunnarluni.

Taamani tamakkunannga nutarterisitsisuulluni pissanganaqaaq. Danmarkimiittuuuguma taamatut teknikkikkut sapernartigisumik unammilligassarisimanissara qularaara, Danmarkimimi immikkut ilisimasalinnik aggeqquisiinnartoqartarmat. Kalaallit Nunaanni piumasaqaatit allaniit sorpas-suartigut annertunerupput, paarlattuanilli aamma suliat tungaatigut eqqarsariallaqqilluni ineriartorsinnaaneq periarfissinneqartarluni. Allaniit assigiinngequtaa alla tassaavoq, siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigulu takorluuisinnaaneq pilersaarusiornissamullu pikkorinnerusariaqarneq. Europamiillunimi arlaannik piniaraanni sapaatip akunnera ataaseq utaqqisariaqartartut, Kalaallit Nunaanni qaammatini marlussunni utaqqisariaqarnissaq naatsorsuutigisariaqartarpoq. Minne runngitsumik ullutsinni ingasaassiniat aarleqqutigineqartillugit, assersuutigalugu imerpasut kemikaliallu nakkutigineqaqqissaarneqalernerisa kingorna".

Maskiinalerisut naalagaat Peter Holm.

Maaniinna nuannarineriga? Aap, soormi ukiuni qulini maaniissimasoraanga?

Innaallagisserisoq Jakob Olsen, Sisimiuni inungorsimasoq, Paamiuni Sisimiunilu perioriartorsimasoq, amerlaqisunit sorpassuarnik sapiga-qanngitsutut isigineqartoq, tunisassorfimmii innaallagissatigut atortunik nutaalaaqisunik ajornartorsiuteqartoqaraangat tunniutiinnarusunneq ajorpoq. Taanna ilinniakkaminik naammassis-nikkami Nuummut nuulluni Royal Greenlandimi kingornalu Air Greenlandimi suleriarluni, 2003-mi Nuuk Imeq-mi sulilerpoq.

"Suliakka sivisuumik assigiiginnaleraangata qatsussinnaasarpakka", Jakob Olsen oqarpoq. "Tamanna maani aarleqqutigisariaqanngilara, ullummi tamarluinnaasa nutaanik pisoqartarmat. Suliakka soqutiginaqaat nutaanillu unammilligas-sarsisaannarlunga. Maskiinat tamangajammik ilui aamma ilikkartariaqarput, ajoqtaasut suunersut eqortumik paasiniassagaanni. Maskiinallumi ajornaatsuunatik", taanna qungujulluni oqarpoq. "Atortut imaluunniit taakkua taartissaasa utaqqineranni tunisassiorneq uneqqunagu, aaqqiissut-tissanik nammineq nassaarniartariaqartarpugut. Ajornanngikkaangalli atajuartussamik aaqqiissute-qarniartarpunga. Iluarsaassinnikkut imminut unam-miniaartarpunga, aammami ajoqteqartoqaraangat tamatigut Europamiit tikisitsisariaqarsinnaanngi-lagut".

"Coca-Cola tunisassiarisaleratsigu piffissaq pis-sanganaqaaq", Jakob Olsen oqarpoq. "Taakkua immikkullarissunik piumasaqarput uagut malit-tariinnagassatsinnik. Nunarsuatsinni tunisassiat ilisimaneqarnerpaat sakkortuunik piumasaqaate-qartarlutik sungiussiinnarsimasut, piumasaqaataat tamaasa naammassillugit iluarusunnaqaaq. Tamakkua suliat tungaatigut ineriertotsitsisuupput.

Tunisassorfimmii atortut elektroniskit atortullu namminnerluinnaq ingerlasussat tamaasa, pif-fissami aalajangersimasumi ingerlatiinnarlugit misissortarneri aamma immikkut misiginartapoq. Pif fissami tassani suleqatigiit arlaqarluta ulappu-tileraangatta sapaatip akunnerini taakkungani

ilaquattatta takunningajattarpaatigut. Kisianni tamanna sulinermut ilaaginnarpooq, kikkulluunniit aamma qularissanngilaat, Nuuk Imeq-mi suliakka allanggoraqimma assut nuannarigikka. Taa-maanngippammi manna tikillugu ukiuni qulini maani sulisimanavianngikkaluarpuung", innaallagisserisoq Jakob Olsen naggasiivoq.

Innaallagisserisoq Jakob Olsen.

Festernerit aallaarnerillu aamma Nuuk Imeq-mi sulinermut ilaapput

Naatsorsuuserisut pisortaat Marie Levensen, ukiuni 25-ni Kalaallit Nunaanni najugaqarsimasoq, ukiuni 15-ni Nuuk Imeq-mi sulinikuovoq. Taassuma aningaasaqarnermik aqtsinermi ukiumoortumillu naatsorsuusiornermi saniatigut aamma eqqumiitsuliat pillugit peqatigiiffimmi siulittaasuovoq, ukiullu ingerlaneranni festernerit aallaarnerillu arlallit aamma aaqqissusseqataaffiginikuullugit.

"Suliffeqarfik manna nuannarinikuujuuaannagra pitsaasorujussuarmik ingerlanneqarpoq", Marie Levensen oqaluttuaroq, taassuma aningaasaqarnermi HA angusiffiginikuuaa. "Maani sulisut ataqtigilliuarput kiisalu pisortat sulisullu akornanni silaannarilluni – suleqatigiit akornanni aamma. Sulianut atatillugu ingerlatsinermi aningaasaqarnermut tunngasut tamaasa sulia-risarpakka, suliffinni allani immikkut sulialinnut agguataarneqartaraluartut. Tamanna iluarilluin-parpa. Suliat iluamik suliarisinnaagaangatsigit, maani nammineersinnaatitaasarpugut. Soorunami ilaanni noqqaasoqarluartillugu ulapputtaqaagut,

suliffeqarfimmili ingerlalluartumi ulluinnarni sulineq taamaattussaavoq”.

”Nalunngilara Nuummiut ilaasa ”taavani qeqertamiittutut” isigaluta oqartartut, tunisassiagut pillugit kiisalu immaqa aviisitigut allaaserisanit nalunnginneqartugut, tamannali tamatigut eqqortuuneq ajorpoq. Arlaannik immikkut pisoqartillugu saaffigisinnaasarpaatigut. Eqqaamavara ukiunik qulinngortorsioratta sinaakkutaasinnaasut tamaasa qaangeqqajaagatsigit. Taamani sulileq-qammerlunga Nissen-ituulli takkutorpassuarnit pakasarneqaratta. Januaarimi anorersuarmat sila pitsaanerusinnaagaluartoq, inuit ullorsiornitsinnut peqataaniartut meterinik hunnorujunik arlalinnik takitigisunngorlutik kinguleriaarsimapput. Taa-mammat kaagisiagut naammannngimmata, illoqarfimmi pisiniarfii tungusunnitsuataat nunguppagut”, Marie qungujulluni oqarpoq.

Nuuk Imeq-mi sulisunut politikkimut ilagitillugu festertarnitik aallaartarnitillu taassuma oqaluttarai. Ilaatigut juulleriartuleraangat qjortaaqatigiit-tarnitik nuannarineqaqisut, sulisut meeraannik

tunissutissarsiffiusartut oqaluttuaralugit. Taas-sumali eqqumiitsuliat pillugit peqatigiiffitsik nuan-narineruaa.

”Ukiut ingerlaneranni maani init assigiinngitsut arlaleriaqaluta saqqummersitsivigisarpagut”, taanna oqalutturopoq. ”Siornatigut aamma eq-qumiitsulianik pisisarnikuuvugut, peqatigiiffimmi ukiumoortumik eqquiniaanermi eqqugassanngor-tittakkatsinnik”.

Naatsorsuuserisut pisortaat Marie Levinse.

1999-mi ukiut qulinngortorsiormata uku takuneqarsinnaapput: / Fra 10 års jubilæet i 1999 ses:
Adam Møller, Hans Peter Kvist Christensen, Henrik Sørensen,
Mikkel Olsen, Svend Johansen, Maren Nielsen kiisalu/og Nis Nissen.

Suleqatiglit Saqqit Ittuk-mi Kangerluarsunnguamut angalaarnerat nuannarineqarluartoq, 2002.

Fra en af de populære personaleudflugter til Buksefjorden med Saqqit Ittuk, 2002.

Europami immiaarartornerpaat

Innuttaasup ataatsip immiaarartugarisai literikkaarlugit (2011):

Europami nunat immiaarartorfiunerpaat pingasut tas-saapput Tjekkia, innuttaasumut ataatsimut naatsorsor-lugu 145 literi, Østrigimi 108 literi kiiSalu Tysklandimi 107 literi. Danmarkimi innuttaasumut ataatsimut naat-sorsorlugu 68 literimik immiaarartortoqarpoq, taamaalil-luni Danmarki immiaarartornerit 18-iattut inissisimavoq.

Kalaallit Nunaat naatsorsueqqissaarnermit kisitsisini taakkunani ilanngunneqanngilaq, DR-illi nutaarsiassa-qarfia naapertorlugu 2012-imi aprilimi oqaatigaat, ukiut 14-it ingerlaneranni ukiumut qallunaaq ataaseq kalaal-limiit ataatsimiit, immiaaraq ataaseq 4,6 procentimik aalakoornartulittut naatsorsoraanni, 86-inik immiaar-artorusartoq.

Europas største forbrugere af øl

Ølforbrug i liter pr. indbygger (2011):

De tre mest øldrikkende lande i Europa er Tjekkiet med 145 liter pr. indbygger, Østrig med 108 liter pr. indbygger og Tyskland med 107 liter pr. indbygger. Danmark er på en 18. plads med 68 liter pr. indbygger.

Grønland figurerer ikke i denne statistik, men ifølge DR's nyheder fra april 2012 drikker en dansker over 14 år i gennemsnit 86 øl mere om året end en grønlænder, hvis man regner med en alkoholprocent på 4,6.

Mikkel ukiorpasuit
suleqanni sinnerlugit
siulersuisunut ilaasortaavoq.

Mikkel er mangeårigt
personalevalgt
bestyrelsesmedlem.

Linda, Erling aamma/og Susanne.

Lulu, Jens Carl aamma/og Enok.

Kirsten, Elisa aamma/og Maren.

Abel, Maja, Mariannguaq, Jakob, Maria, John, Dorthe, Joshva, Nuka, Johannes aamma/og Tuubi.

Aammattaaq atuarfinit praktikkertut takuneqarsinnaapput, tassa Nuuk Imeq praktikkeriulluartuusarmat.

Desuden ses nogle skolepraktikanter, som Nuuk Imeq ofte modtager.

Karl, Jørgen, Peter, Jakob, Ernst, Nuka aamma/og Andreas.

Siverth, Hans Ole, Joshva Anguteraq aamma/og Niels Peter.

Niels Peter, Ove, Agnes, Inaluk, Jan, Apollo aamma/og Ole.

Medarbejdere med pionerånd og nysgerrighed

Selv om Nuuk Imeq gennem de 25 år har haft op mod 1000 mennesker på lønningslisten, er der en fast kerne, der har præget virksomheden og har været med til at sætte deres fingeraftryk i dens specielle kultur. Trofaste og stabile medarbejdere, der både har fulgt med tiden og har udviklet de kompetencer, som tiden og forandringerne har krævet.

Flere har oven i købet været med helt fra starten.

Det handler om kommunikation

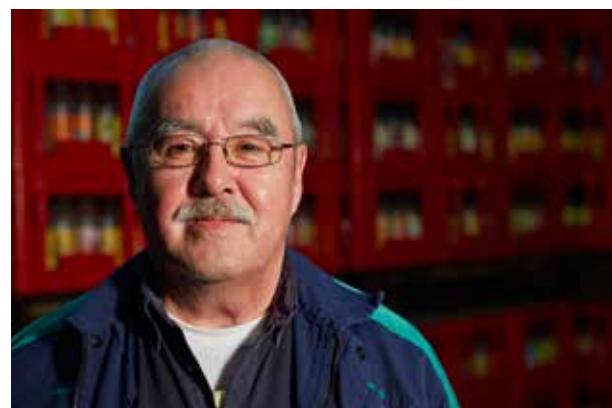
"Jeg er meget glad for, at jeg dengang søgte job her", fortæller den 62-årige lagerleder Niels Peter Heilmann, der har været med helt fra opstarten i 1988, altså flere måneder før selve produktionen startede. "Jeg søgte faktisk ind som lagerforvalter, men det job var allerede taget", husker han.

"Heldigvis blev jeg straks spurgt, om jeg ikke kunne tænke mig at prøve noget andet. Det kunne jeg, så jeg startede i produktionen, som man var ved at starte op. Der blev holdt mange kurser og praktiske øvelser, også i laboratoriet, så vi kunne lære alle facetter i processerne at kende. Det var spændende at få indblik i for sådan en som mig, der oprindelig er butiksuddannet. Der var en god portion pionerånd dengang", smiler Niels Peter. "Det var der også brug for, for vi skulle sætte os ind i mange nye ting. Vi skulle tilrettelægge logistikken og beregne mængder. Vi skulle justere maskiner og tilpasse doseringer, hvor især det sidste kunne volde problemer i starten. Der kunne godt være stress på, og bølgerne kunne gå højt, men det var en sjov tid, hvor alle var engagerede i at få tingene til at lykkes.

Efter nogle få måneder kom vores tekniske chef Jens Corneliusen og fortalte, at lagerforvalteren havde sagt op, da han skulle flytte hjem til Danmark. Vil du ikke prøve?, spurgte han mig. Det ville jeg gerne! Jeg havde siden min uddannelse prøvet lidt af hvert og blandt andet været lagerassistent i Grønlandsfly, så jeg var ikke bange for nye udfordringer. Det har på alle måder været

spændende at være en del af den store udvikling, der er sket med fabrikken. I starten skulle vi fx sætte numre manuelt på hver eneste palle, der kom til lageret fra produktionen. Ja, langt det meste foregik ved håndkraft dengang, hvilket er meget anderledes i forhold til i dag, hvor de fleste funktioner er automatiseret.

Men uanset manuelle eller teknologiske metoder, så handler det om kommunikation mellem mennesker. Derfor snakker vi meget sammen i hverdagen for at få tingene til at fungere bedst muligt. Det kan jo være, at fx truckføreren eller andre har et godt forslag i en konkret situation. Så finder vi ud af det. Der har i det hele taget altid været en god stemning på hele virksomheden, så jeg har aldrig fortrudt, at Nuuk Imeq blev min arbejdsplads", slutter lagerleder Niels Peter Heilmann.

Lagerleder Niels Peter Heilmann.

Vi løber stærkt for at nå målene

Frederik Lange Kristensen og Rene Langholz er to af dem, der får produktionen til at køre hver dag året rundt. Som produktionsledere har de ansvaret for, at hele apparatet fungerer. At flasker, koncentrater, etiketter og andre materialer er på plads til tiden og i de rette mængder – samt for at tilrettelægge produktionen i alle detaljer. De deler opgaverne imellem sig i forhold til de to daglige produktionsskift, som fabrikken normalt kører med.

"Der er kun os to af vores slags i Grønland", fortæller Frederik og Rene. "Så vi skal både være fleksible og i stand til at videreuddanne os selv til at kunne løse de problemer, der kan opstå i produktionen. Vi er derfor vant til at supplere hinanden, når der er brug for det. En vigtig opgave er også at uddanne de folk, der skal indgå i produktionen. Da den er rimelig avanceret, tager det typisk tre måneder at oplære en medarbejder, så det er klart, at vi passer godt på dem", smiler de. "Vi er tæt på vores folk og gør meget for at motivere dem og inddrage dem i beslutningerne. Vi oplever selv at få tildelt et stort ansvar af ledelsen, og det ansvar gør vi meget for at give videre. Det er nok med til, at det generelt ikke er svært for os at rekruttere folk med den rigtige indstilling. Nuuk Imeq er en attraktiv arbejdsplads, der har et godt ry", fortæller Frederik og Rene.

Sikkerheden på arbejdspladsen sorterer ligeledes under de to produktionsledere. Herunder arbejdsvurderingen (APV), der er en kortlægning af og opfølgning på alle forhold omkring arbejdsmiljøet.

"Ja, den slags går vi meget op i på fabrikken", fortsætter de. "Vi beskæftiger os med levnedsmidler, så der stilles strenge krav til hygiejne og sikkerhed i alle dele af produktionen. Den er til gengæld også særdeles effektiv, da vi bruger det sidste nye i vores branche. Det betyder dog ikke, at alt går af sig selv. Vi løber tit stærkt for at overholde de planlagte mængder til de aftalte tider, og der stilles krav til alle, men når man lever op til ansvaret, er det en spændende virksomhed at arbejde i".

Frederik Lange Kristensen var tidligere indsatsleder i lufthavnsvæsenet og Rene Langholz er mejeristuddannet, så deres faglige baggrund supplerer hinanden godt.

Det er tydeligt, at de begge er stolte af deres virksomhed. "Vi er på mange måder en foregangsvirksomhed, og hvis Grønland skal være selvstændig, er det vigtigt at have industrielle arbejdspladser, der kan udvikle teknologiske kompetencer", slutter Nuuk Imeqs to produktionsledere.

Produktionsleder Frederik Lange Kristensen.

Produktionsleder Rene Langholz.

En fantastisk teknologisk udvikling

"Jeg startede i Nuuk Imeq i 1994 under brygger Nis Nissen", fortæller Maskinchef Peter Holm, der har ansvaret for fabrikkens tekniske installationer. "Dengang foregik tapningen på en mekanisk tappemaskine af italiensk fabrikat, og fælles for alle maskiner var, at der mangede teknisk dokumentation, så fejlfinding i fx de elektriske installationer var meget svært. Men endnu værre var det, når vi skulle bestille reservedele, hvilket altid var omstændeligt og langsomt. Meget var i det hele taget anderledes dengang. Blandt andet skete palleteringen af de frasorterede kasser manuelt, ligesom fjernelse af flaskernes kapsler skete ved håndkraft. Det ville ikke være sjovt med de mængder, det drejer sig om i dag", smiler Peter Holm.

"Nedbrygningsanlægget blev implementeret den sommer, jeg startede", husker han. "Men da man ikke kunne fremlægge dokumentation for det eksisterende anlæg, var en programmør fra

Frederik Lange Kristensen praktikkertussanilu.

Frederik Lange Kristensen modtager praktikanter.

leverandøren nødt til at være til stede på fabrikken i 2-3 måneder for at lave programmet. Sådan gør vi ikke mere!”, kommer det bestemt fra Peter.

”Der var meget, der skulle fornys og effektiviseres, men da Nissen både havde stor faglig viden og et godt netværk, blev en teknisk modernisering gennemført over de følgende år. Vi indledte blandt andet et samarbejde med en leverandør af el-materiel og PLC styringer, som jeg kendte fra tidligere projekter. Et samarbejde, vi har den dag i dag”.

”Da jeg startede, levede hver maskine i sin egen verden”, fortsætter Peter. ”Så vi etablerede et IT-baseret styringsnetværk, hvor alle maskiner ikke alene snakker sammen, men også er koblet op på det administrative system. I de følgende år skete der utallige store og små forbedringer og automatiseringer. Der var en periode, hvor der både var vilje og evne fra ejernes side til at investere i produktionsanlægget – ja, til at udvikle hele virksomheden og følge med tiden, også arbejdsmiljømæssigt. Det var dejligt at udskifte i stedet for at skulle reparere hele tiden, ligesom det var tilfredsstillende, at vi kunne effektivisere os ud af prisstigningerne.

Det har været spændende at være primus motor i hele denne proces. En teknisk udfordring på det niveau havde jeg sikkert ikke fået i Danmark, hvor man i stedet for kan kalde på en række specialister. På mange måder er kravene her i Grønland større end andre steder, men til gengæld er mulighederne for at udvikle sin kreative faglighed også større. En anden forskel er, at man skal kunne se længere frem og være bedre til planlægning. Hvor man i Europa kan nøjes med en uges leveringstid, skal vi her i Grønland kalkulere med et par måneder. Ikke mindst i disse tider med terrortrusler, hvor fx håndtering og transport af væsker og kemikalier har stor bevågenhed”.

Maskinchef Peter Holm.

Om jeg er glad for at være her? Ja, hvorfor tror du, jeg har været her i 10 år?

Elektriker Jakob Olsen, der er født i Sisimiut og opvokset i Paamiut og Sisimiut, betragtes af mange som lidt af en tusindkunstner, der nægter at give op overfor et problem i fabrikkens avancerede el-installationer. Han flyttede efter endt uddannelse til Nuuk for at arbejde i Royal Greenland og senere i Air Greenland, men kom i 2003 til Nuuk Imeq.

"Jeg kan godt blive træt af mit arbejde, hvis det er for ensformigt i for lange perioder", siger Jakob Olsen. "Det risikerer jeg ikke her, hvor der sker noget nyt hver eneste dag. Arbejdet er interessant og giver mig hele tiden nye udfordringer. Blandt andet skal man næsten lære hver eneste maskine at kende indefra for at kunne foretage den rigtige fejlfinding. Og der er jo ikke tale om specielt enkle maskiner", smiler han. "Vi må ofte afhjælpe et midlertidigt problem, så driften ikke går i stå indtil en komponent eller reservedel når frem. Men når det overhovedet er muligt, sætter jeg en ære i at finde mere permanente løsninger, når anlægget driller. For det første er det blevet en sport for mig, og for det andet kan det jo ikke nytte noget at være tvunget til at flyve folk fra Europa op hver gang, der opstår et problem".

"Ikke mindst var det en spændende periode, da vi skulle til at fremstille Coca-Cola", husker Jakob Olsen. "De havde mange helt specielle normer, som vi bare skulle leve op til. Det var en stor tilfredsstillelse efterhånden at kunne sætte kryds ved samtlige specifikationer fra et af verdens førende brands, der er vant til at stille endda meget høje krav. Det er den slags ting, der gør, at man udvikler sig med jobbet.

En særlig periode på fabrikken er, når vi skal udføre service på hele det elektroniske og højt automatiserede produktionsanlæg. Da er vi nogle stykker, der har meget travlt, så vores familier ser ikke meget til os i disse uger. Men det hører med, og ingen skal være i tvivl om, at jeg er meget glad for mit afvekslende arbejde på Nuuk Imeq. Ellers var jeg ikke blevet her i foreløbigt 10 år", slutter elektriker Jakob Olsen.

Elektriker Jakob Olsen.

Fester og udflugter er også en del af Nuuk Imeq

Regnskabschef Marie Levinsen, der har boet i Grønland i 25 år, har arbejdet i Nuuk Imeq i de 15 af dem. Udover at varetage ansvaret for virksomhedens økonomistyring og aflæggelse af årsregnskabet, er hun formand for kunstforeningen, og har gennem årene været med til at arrangere flere store fester og udflugter.

"Det er en meget veldrevet virksomhed, som jeg altid har været glad for at være en del af", fortæller Marie Levinsen, der har en baggrund som HA i økonomi. "Her er holdånd, og der er en god stemning mellem ledelse og medarbejdere – og mellem kollegaerne indbyrdes. Rent fagligt får jeg lov til at beskæftige mig med hele det driftsøkonomiske spektrum, hvor man mange andre steder arbejder mere specialiseret. Det passer mig fint. Hvis man gør sit job ordentligt og lever op til sit ansvar, får man ret frie hænder her. Der er selvfølgelig mange perioder med hektisk aktivitet, når efterspørgslen betyder spidsbelastning, men det hører jo med til dagliglivet i en dynamisk virksomhed".

"Jeg ved godt, at en del mennesker her i Nuuk betragter os som "dem ude på øen" og påstår, at de fleste mest kender os fra vores produkter og måske nogle skriverier i aviserne, men det er nu ikke altid helt rigtigt. Der er mange, der kan finde os, når der sker noget særligt. Jeg kan fx huske, at vores åbent hus arrangement i anledning af 10-års jubilæet var ved at sprænge alle rammer. Jeg var lige startet, og var ligesom direktør Nissen noget overrumplet over tilstrømningen. Vejret viste

sig ikke fra sin bedste side, da det var blevet en forrygende januar snestorm, men alligevel var der flere hundrede meter kø af mennesker, der ville deltage i arrangementet. Vi havde fx slet ikke købt kage nok, så vi tørnte så vidt jeg husker alle byens butikker for søde sager”, smiler Marie.

Hun fortæller engageret om de mange fester og udfugter, der er en del af Nuuk Imeqs personalepolitik. Blandt andet om de populære klippe- og klistre dage op til jul, hvor alle medarbejdernes børn får en gave. Men især kunstforeningen står hendes hjerte nær.

“Vi har gennem årene arrangeret mange skiftende udstillinger i vores lokaler”, fortæller hun. “Vi købte

specielt tidligere en del kunstværker, der blev udloddet årligt til medlemmerne af kunstforeningen”.

Regnskabschef Marie Levinsen.

Amerlaqisut eqqaaneqartariaqaraluarpuit

Inuit amerlaneroqisut atuakkami uani eqqaaneqarsinnaagaluarput, ukiunimi taakkunani sulisut pikkorissut, piumassusillit piginnaanngorsarusuttlu, suliffeqarfipitsaassutsitigut isumannaallisaanikkullu qaffasissumik piumasaqaatillip pisariaqartitai amerlaqisut, Nuuk Imeq-mi sulerusut-tarnikummata. Uanili eqqaaneqartut, suliffeqarfipitsaatigilernissaanut peqataanermikkut, maani sulinermi kulturmik takussutissiisunut assersuutaapput.

Mange burde fremhæves

Langt flere kunne fremhæves i denne bog, for Nuuk Imeq har gennem årene været i stand til at tiltrække mange dygtige medarbejdere, der både vil og kan tilegne sig de færdigheder, der er brug for i en virksomhed, der stiller høje krav til kvalitet og sikkerhed. Men de her nævnte er gode eksempler på den kultur, der har båret fabrikken frem til det høje niveau, den har i dag.

Kalaallit suliffeqarfiat piujuartinneqartariaqartoq

"Sulisut oqaatigereernerassut, Nuuk Imeq kalaallit suliffeqarfiaattut pingaarutilittut piujuartinneqartariaqartutullu SIK-p isigaa", SIK-p siulittaasua formand Jess G. Berthelsen oqarpoq. "Sulisartut kattuffiaattut pisortat sutigut tamatigut isumaqtigisangnikkaluarlutigit, isumaqarpugut tunisassiorfiup ilinniartitaanikkut isumaginninnikkullu akisussaaffini naamassilluartarai. Aalisarnerup avataani aamma suliffeqarfia tekhnologimik nutaalisaasumik atuisut, Kalaallit Nunaanni anner-tuumik pisariaqartippagut".

En grønlandsk arbejdsplads, som vi bør bevare

"Som medarbejderne her giver udtryk for, så betragter SIK også Nuuk Imeq som en værdifuld grønlandsk arbejdsplads, som vi bør gøre en stor indsats for at bevare", fortæller SIK's formand Jess G. Berthelsen. "Vi er som arbejdstagerorganisation ikke altid enige med ledelsen om visse detaljer, men fabrikken har orden i sagerne og påtager sig både uddannelse og socialt ansvar. Grønland har hårdt brug for teknologisk avancerede virksomheder, også uden for fiskerisektoren".

Aqqutissarsiorneq imaannaanngitsoq

Tunisassianik immikkoortunik piginnittut, De Forenede Bryggerier Carlsberg aamma Tuborg, The Coca-Cola Company kiisalu Royal Unibrew, nioqqutissaatitik namminneq Kalaallit Nunaanni tuniniaanermut sulisutik aqqutigalugit nittarsaattarpaat.

Tunisassiali siammerterissaat Nuuk imeq-mit isumagineqartapoq. Nunami Europap kitaatut angitigisumi, issittumi angallavigiuminaatsumilu najugalinnut ikittuinnarnut siammerteriniarluni aqqutissarsiorneq soorunami imaannaanngitsuvooq. 1989-imili aallaqqaataaniit aalajangerneqarpoq, siammerterinermi KNI A/S suleqatigineqassasoq, paarlattuanillu Nuuk Imeq-mit tunisassianik assartuineq KNI A/S-ip kisermaassilluni isumagis-sagaa. Kisermaassinerli tamanna politikkikkut piumasaqaatit naapertorlugit 2011-p naaneraniit atorunnaarsikkiartuaarneqarpoq, pisiniarfiillu

toqqaannartumik Nuuk Imeq-miit immiaaqqanik sodavandinillu pisisinnaalerlutik.

KNI-lli ataani suliffeqarfik annertuukkaanik nioq-quteqartarfik nutaamik isumaqtigiissuteqarfagalugu, nuna tamakkerlugu siammerterinissaq qulakkeerneqarpoq. Taamatut aaqqiinakkut aamma puukut Nuuk Imeq-mut utertinissaat, KNI-p aqqutigisariigai qularnaatsut atorlugit qu-lakkeerneqarpoq. Namminersornerulerummi aallartinnerani Nuuk Imeq-mik aallartitsinissamut politikerit sunniuteqartut akuersarnerannut pis-sutaasooq tassaavoq, puunkik utertsarnissamut pitsaasumik aaqqissuussisoqarnissa.

KNI-p, Pilersuisoq aqqutigalugu, illoqarfinni 12-ini nunaqarfinnilu 53-ini pisiniarfiit ingerlatarai, taamaallunilu Kalaallit Nunaanni sumiiffinni tamani kisiartaalluni pisiniarfiuteqarluni.

Logistik for viderekomne

jerne af mærkevarerne, De Forenede Bryggerier Carlsberg og Tuborg, The Coca-Cola Company samt Royal Unibrew, markedsfører deres produkter gennem egne salgsrepræsentationer i Grønland.

Derimod er distributionen af produkterne Nuuk Imeqs opgave. Dette er i sagens natur en vanskelig logistiskmæssig udfordring, når der er tale om et land på størrelse med Vesteuropa, men med en lille spredt befolkning i et arktisk klima og en vanskelig infrastruktur. Fra starten i 1989 blev det fastslået som en forudsætning, at denne distribution skulle ske i samarbejde med KNI A/S, der til gengæld oppebar en eneret på distribution af Nuuk Imeqs produkter. Imidlertid er denne eneret efter politisk krav udfaset med udgangen af 2011,

hvorved detailhandelen har fået mulighed for at købe øl og sodavand direkte hos Nuuk Imeq.

En ny aftale med KNIs engrosvirksomhed sikrer dog fortsat den landsdækkende distribution. Ikke mindst betyder denne ordning, at KNI fortsat er med til at sikre Nuuk Imeqs mulighed for at indsamle returemballage lokalt i et logistiskmæssigt effektivt system. Og det var jo netop ønsket om et velfungerende retursystem, der var toneangivende politikeres motivering for at etablere Nuuk Imeq i Grønlands Hjemmestyres tidlige år.

KNI driver gennem detailkæden Pilersuisoq butikker i 12 byer og 53 bygder, og er derfor reelt den eneste virksomhed, der er til stede overalt i Grønland.

KGH-miit KNI-mut

Nuuk Imeq taamaalluni sivisuumik KNI-mik suleqateqarnikuuvooq, taamaammallu KNI-p Danmarkimiit aqunneqarluni kisermaassilluni nioqquteqarnera kingumut qiviartlugu, qanoq kalaallit piumasaat pingaartitaallu naapertorlugit suliffeqarfittut nutaaliatut inissikki-artuaarnera eqqaassallugu pissusissamisoopoq. Tamatumani qularnaatsumik pilersuinissamut akisussaanerup pingaartinnera attatiinnarneqarpoq.

1979-imi Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik oqartussat pilersinnejarnnerisa kingorna aalajanerneqarpoq, Den kongelige grønlandske Handel (KGH), 1774-imi Kalaallit Nunaanni kisermaassilluni nioqquteqarsinnaatitaasoq – 1950-ip kingorna aamma pilersuisussaatitaalersoq – Kalaallit Nunaannut nuunneqassasoq. 1986-imi KGH-p nuunneqarnissa piviusunngorpoq, taaguuteqalerluni Kalaallit Niuerfiat (KNI). Soorunami suliffeqarfiup sorpassuarnik isumagisallip Kalaallit Nunaannut nuunniarnera pisarioqaaq, ukiunilu arlalinni ingerlanneqarluni. Tamatuma siornatigut suliassat Danmarkimi inunnit hunnorjunit arlalinnit isumagineqartarsimapput.

Tamanna pillugu atuakkiortoq Fjord Riisgaard, sivisuumik KNI-p siulersuisuini peqataasimasoq, atuakkiamini "Fra Trangraven til Langerak"-imi ilaatigut allappoq: *1986-imi KNI-p isumagisaasa Danmarkimiit Kalaallit Nunaannut nuunniisaat pilersaarusrorneqalerpoq. Kingusinnerusukkut naalakkersuinit aalajangerneqarpoq, qallunaatut oqaatsit assigiinngitsut nuussinermut atornagit, angerlaassineq, pisortatigut atorneqassasoq!*

KNI-mi pisortaagallartoq, Peder Bjerrum, oqarfingineqarnikuummat, soorunami KNI-p Kalaallit Nunaannit ingerlanneqarnissa kissaatigineqartoq, 1986-imi aasakkut aaqqissuussaanermut ataatsimiititaliaq, isumagisanik tuaviortumik Kalaallit Nunaannut nutserisoqarnissaanut siunnersuuteqartussaq tuaviinnaq pilersinnejarpoq...

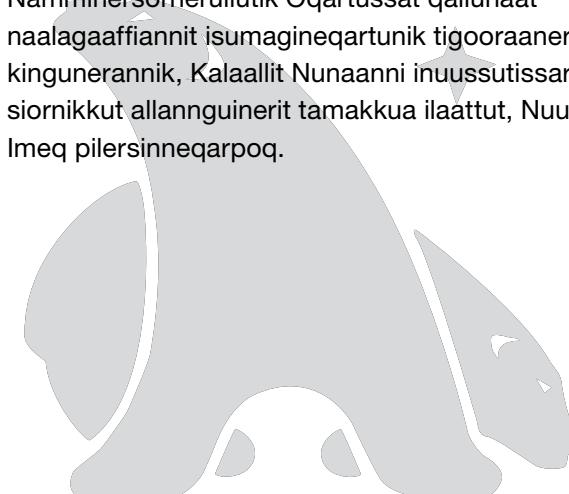
1987-imi januaarimi Assartuinermut kiisalu Umiarsuaateqarnermut immikkoortortaniit pilersaarut

kissaatigineqartoq naammassineqarpoq, tassanilu ilanngunneqarluni isumagisat tamarmik nuunneqarnissaasa tungaannut, immikkoortortat taakkua qanoq ingerlariaaseqassanersut.

Fjord Riisgaard atuakkiamini aamma allappoq: *1988-imi siulersuisut ataatsimiinneranni KNI-p pisortaa isumasioqatigiinnermut, Lars Emil Johansenimit aaqqissuunneqarsimasumut, peqataasimalluni paasissutissiivoq, tassanilu ingerlatsiviit Namminersornerullutik Oqartussat ingerlataat aktiaatileqarfittut assigisaattullunniit iluseqartillugit immikkoortiterneqarnissaat eqqartorneqarsimasoq oqaatigalugu.*

Tamatumunnga akerliulluni tapersersuilluni tunngavilersuutit amerlaqimmata sakkortuumik oqallittoqarpoq. KNI-p siulersuisuini amerlanerussutilit Namminersornerullutik Oqartussat toqqaannartumik ataanniiginnarnissaq kissaatigimmassuk, aktiaatileqatigiiffimmik pilersitsinissaq itigartinneqarpoq. Fjord Risgaard-ip naliliinermi tamanna kukkunertut angisuutut taavaa, KNI-p aktiaatileqatigiiffingortinnissa taamatut kinguarsarneqarsimamat. Tamatuma kinguneranik KNI-p aaqqissuussaanera annertuumik allanngortiterneqarpoq, Pilersuisoq, illoqarfinni mikinerusuni nunaqarfinnilu pisiniarfinnik ingerlatsisoq, ilaatigut pilersuinerlik isumaginnittussanngortinnejarluni kiisalu Pisiffik, illoqarfinni annerusuni pisiniarfinnik ingerlatsisussanngortinnejarluni. Kingorna Pisiffik namminersortunit aningaasaliiffigineqarluni ingerlanneqalernikuuvooq. Taakkua saniatigut aamma Royal Arctic Line A/S, Kalaallit Nunaannit Kalaallit Nunaannullu assartuisartussatut pilersinnejarpoq.

Namminersornerullutik Oqartussat qallunaat naalagaaffiannit isumagineqartunik tigooraanerisa kingunerannik, Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiornikkut allanguinerit tamakkua ilaattut, Nuuk Imeq pilersinnejarpoq.

Fra KGH til KNI

Nuuk Imeq har således en lang fælles historie med KNI, og det kan derfor være relevant at foretage et lille tilbageblik til den tid, hvor KNI ændrede sig fra en dansk styret monopol-mastodont til en moderne virksomhed på grønlandske betingelser og baseret på grønlandske værdier. Men stadigvæk med forsyningssikkerhed som sit primære ansvar.

Efter indførelsen af Grønlands Hjemmestyre i 1979 blev det besluttet at overtage Den Kongelige Grønlandske Handel (KGH), som siden 1774 havde haft eneretten på handel med – og fra 1950 forsyningspligten til – Grønland. I 1986 blev overtagelsen af KGH en realitet og blev videreført under navnet Kalaallit Niuerfiat (KNI). Det siger sig selv, at overførslen af den vidt forgrenede organisation fra Danmark til Grønland var en kompliceret affære, der kom til at tage flere år. Det drejede sig om opgaver, som flere hundre mennesker i Danmark hidtil havde løst.

Om dette skriver forfatteren Fjord Riisgaard, der i en lang periode var en af de ledende kræfter i KNI, i bogen "Fra Trangraven til Langerak" blandt andet: *I 1986 gik KNI's organisation i gang med at planlægge en flytning af opgaverne i Danmark til Grønland. Det blev senere ved et landsstyredekrekt besluttet, at ordet overflytning eller opflytning ikke skulle anvendes, men i stedet skulle ordet hjemtagning være den officielle betegnelse!*

Man besluttede meget hurtigt i sommeren 1986, at der skulle nedsættes et organisationsudvalg, som skulle fremsætte forslag om en hurtig hjemtagning af funktionerne til Grønland, idet det var tilkendegivet overfor den konstituerede direktør Peder Bjerrum, at man naturligvis ønskede at KNI blev drevet fra Grønland ...

Fra både Transportafdelingen og Rederiafdelingen forelå i januar 1987 de ønskede planer for, hvorledes afdelingerne skulle fungere i en overgangsperiode, frem til en total hjemtagning.

Et andet sted i bogen skriver Fjord Riisgaard: *På et ledermøde i begyndelsen af 1988 orienterede KNI's direktør om et seminar han havde deltaget i og som var arrangeret af Lars Emil Johansen, hvis tema var, at udskille Hjemmestyreselskaberne i aktieselskaber eller lignende former.*

Dette afstedkom ifølge forfatteren intense diskussioner, da der var mange argumenter for og imod. Enden blev, at et flertal i KNI's ledelse afviste tanken om at blive et aktieselskab, da man ønskede at forblive direkte under Hjemmestyret. Her konkluderer Fjord Risgaard, at det var en fatal fejltagelse, da den forsinkede processen om dannelse af aktieselskaber. Dette betød en gennemgribende omstrukturering af KNI, hvor forsyningsvirksomheden blandt andet blev opdelt i kæden Pilersuisoq, der driver butikker i mindre byer og samtlige bygder, mens kæden Pisiffik skulle varetage detailhandel i de største byer. Pisiffik er senere overtaget af private investorer. Endvidere betød det etableringen af Royal Arctic Line A/S, som varetager godstrafikken til, fra og i Grønland.

Det var i lyset af disse erhvervsmæssige forandringer i Grønland, med Hjemmestyrets overtagelse af opgaver og virksomhedsområder fra den danske stat, at Nuuk Imeq kom til verden.

Ukiuni talliamni ataatsimiititaliani sulineq ukiunilu marlunni isumaqatiginninniarneq

Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiorneq pillugu oqaluttuarisaaneq nutaajuneq paasisaqarfigerusukkaanni, Fjord Riisgaard paasiniaaffissaqqilluarpoq. Ukiuni 35-ni siullermik KGH-mi kingornalu KNI-mi tatigineqarluni atorfefarnikuugami, "sunut tamanut peqataasimasut" oqaatigineqarsinnaavoq. 21-nik ukioqarluni Qutdigssani niuernermut ilinniartooreerami, Københavnimi Aalborgimilu niuertup ikiortaatut, pilersaarusrornermut siunnersortitut, assartugas-salerisutut, assartuinermi pisortatut kiisalu angallannermut pisortatut atorfefartarsimavoq. Kingullermik Aalborgimi KNI Pilersuisumi immik-koortortaqarfimmili pisortaavoq. Tamatumma kingorna ukiuni arlalinni paassisutissanik katersillunilu, Fra Trangraven til Langerak, atuakkiaraa.

"Niuernermut ilinniartutut aallartissimasunga allan-nagu kisianni – misilummik - niuernermut ilinniartutut aallartissimasunga allassagakku eqqaamas-savat, Fjord Risgaard illarluni oqarpoq. "Den kongelige grønlandske Handel-imi atorfillit taamani taamatut aallartittarput. Qaffakkiartorniarluni alloriarfissat amerlaqaat. Pisortat suliffeqarfiutaat tamarmik taama ipput, KGH-li niuernermut assartuinermullu attuumassutilinnik assigiinngitsorpas-suarnik isumaginnittuugami immikkullarissumik aaqqissuussaavoq. Suliffeqarfimmili tessani atorfefarluni pissanganarnikooqaaq.

Nuuk Imeq-mik pilersitsineq persuarsiutaavoq, Fjord Riisgaard oqarpoq. Uanga taamani Aalborg-imiit assartuisarneq akisussaaffigaara, assartuk-kallu annertunersaat tassaapput imeruersaatit. 1960-ikkunni puiaasat tuusintilikkaat siumut utimullu imaatigut assartorneqartarput. KGH-miit pitsaanerusumik aaqqiisoqaqqusisoqarmat, siullermik puiaasaqqat Stubby-t qungasikitsut

atorneqalermata assartuinermi ajornartorsiutit ilaat aaqqiiffingineqarput, avatangiisinulli annertuumik ajornartorsiutinngorlutik. Puiaasaqqat inuit igiinnartarmatigit, aseqqukorpassui ajornartorsiutigineqalerput, minnerunngitsumik meeqlanut qimminullu.

1972-imi immiaaqqat qillertuusanik pooqalissasut aalajangerneqarpoq, tamannali aamma avatangiisinik mingutsitsinermik kinguneqartussaasoq ingerlaannangajak paasineqarpoq. Qillertuusat ukiut marluk ingerlaneranni manngertornillutik tammassasut oqaatigineqarsimagaluarpoq, Kalaallit Nunaannili silaannaq nillermat panerlunilu qillertuusat tammakaanngillat. Taamaammat arlaannik iliortoqartariaqarpoq ...

Qanorpiaq iliortoqarnersoq, atuakkami "Fra Trangraven til Langerak"-imi allaaserineqarpoq, atuakkiortumillu Fjord Riisgaard-imit akuerineqar-luta immikkoortoq una ilanggupparput:

Nuuk Imeq A/S

1980-ikkunni suliariniagaq sivisuumik ingerlan-neqartoq oqallisaqisorlu qularnanngitsumik tassaavoq Nuuk Imeq A/S-imik pilersitsiniarneq. 1979-imi decembarimili ataatsimiititaliaq ukun-nanga, De forenede Bryggerier, KGH kiisalu Bryggerforeningen, sinniisutitanik ilaasortalik pilersinneqarpoq, Kalaallit Nunaanni puukunik utertisarnissamut periarfissanik paasiniaasussa, aammali allatigut periarfissat misissorneqartusaallutik.

Ataatsimiititaliaq 1980-imi agustimi nalunaarus-siamini siunissami immiaaqqat sodavandillu puui pillugit periarfissanik tallimanik saqqummiivoq.

Siunnersuutit tallimat tassaapput:

- 1) Pissutsit allanngortinnagit
- 2) Tunisassiat atoqqinneqarsinnaanngitsunik tamarmik puullit (*tunisassior tup nammineq toqqagai*), avatangiisnik salinissamut kommu-nimut akiligassamik akitsuuserlugit.
- 3) Assersuut: *Tunisassiat atoqqinneqartussaan-ngitsunik puullit utertinneri akeqartillugit Kalaallit Nunaannilu sequtserneqartalersillugit.*
- 4) *Tunisassiat tamaasa qillertuusanik pooqaler-sillugit utertinneri akeqartillugit Kalaallit Nunaannilu naqiterneqartussanngorlugit.*
- 5) *Tunisassiat tamaasa utertitassanik pooqa-lersillugit.*

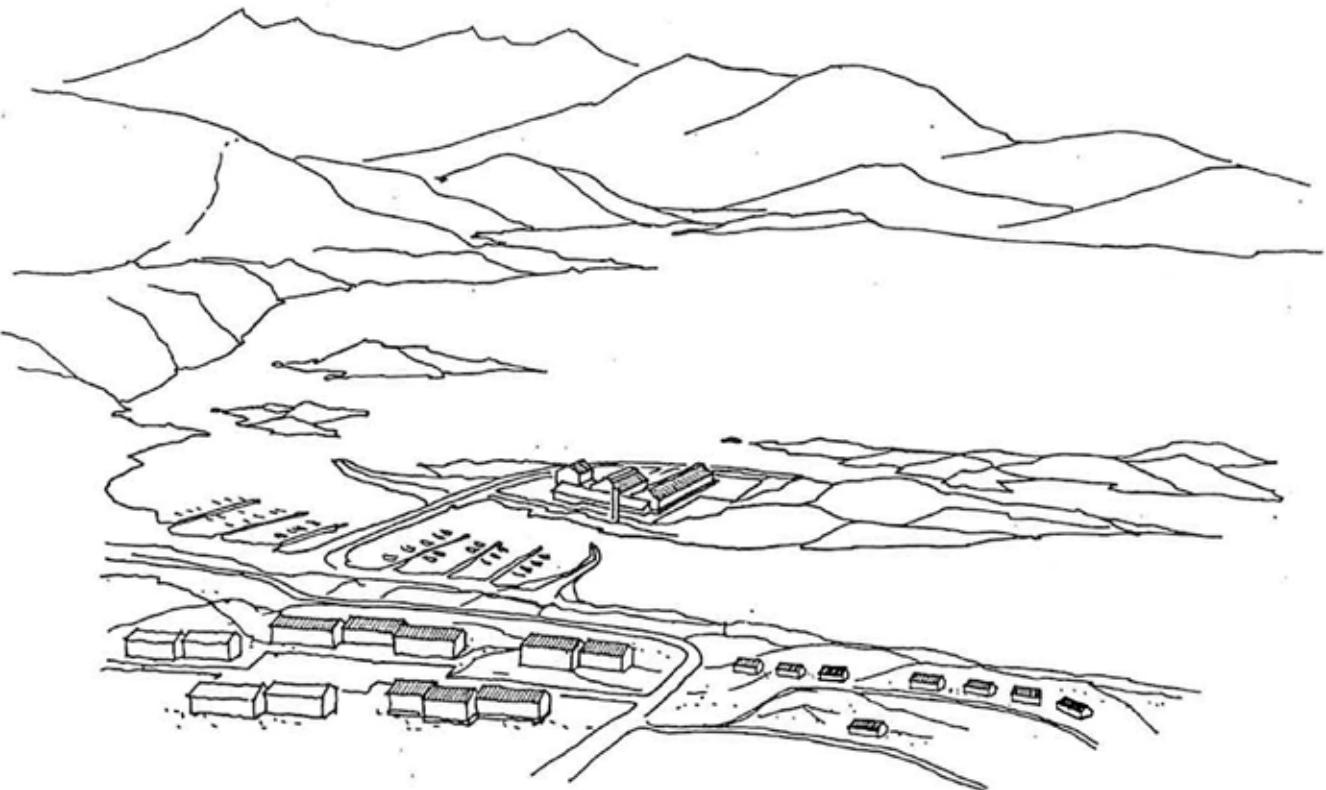
Immiorfitt inerniliinerminni, avatangiisit, aningaa-saqarniarneq suliffissaqartitsinerlu eqqarsaatiga-lugit, puukunik utertitsisarnissaq pissusissami-soorsoraat. Tassa siunnersuutitit assersuut 5. Ataatsimiititaliami KGH-p sinnisaasa tamanna arlalinnik ajornartorsiuteqalersitsisussaammat isumaqtigingilaat, siullermik quersuit allilertaria-qassapput, puukut inissifissaannik ungalusalior-toqassaaq, pisiniarfitt allilertariaqartariaqassapput

il.il. Taakkua saniatigut assartuinermut aningaasar-tuutit annertuserujussuassapput, naak KGH-p Assartuinermut Immikkoortortaqarfia taamaalliluni isertitaqarnerulerlertussaagaluartoq. Taamaammat KGH-p sinnisaasa siunnersuutitit assersuut 2 toqqarpaat.

Nalunaarusiaq Niuernermut Angallannermullu Qullersaqqarfimmut nassiunneqarpoq, taakkuna-nilu isumaqartoqarpoq siunnersuut 5 pissusissa-misoornerussasoq, aammami Kalaallit Nunaanni kommunini misissuisoqarmat taanna amerlane-roqisut toqqarsimavaat. Tamanna tunngavigalugu 1982-imi ataatsimiititaliaq nutaaq ukua sinniisiunik ilaasortalik pilersinneqarpoq:

- De forenede Bryggerier aamma Danbrew.
- KGH.
- Rigsombudi.
- Nuuk Kommune
- Namminersornerullutik Oqartussat.

Ataatsimiititaliamut misissugassanngortinneqar-poq, puukunik utertitsisarnneq aaqqissuunneqar-

sinnaappat Kalaallit Nunaanni sodavandinik immiaaqqanillu maqiteriviliorsinnaaneq. Ataatsimiititaliap inerniliinermini oqaatigaa, pingasunik maqiteriviliorissaq teknikkikkut ajornanngitsoq pissusissamisuussasorlu: ataaseq Kujataani, ataaseq Kalaallit Nunaata qeqqani kiisalu Avannaani ataaseq. Sihamassissumik suliffissaqartitsineq anguniarlugu kiisalu assartuisariaqarneq annikillissarniarlugu.

Ataatsimiititaliap nalunaarusiaa 1984-imi juunimi Inatsisartuni oqallisigineqarpoq. Inatsisartuni isumaqatigiinniarnerit inernerivaat, suliariniakkap nalunaarusiami siunnersuutigineqartup pilersaarsiornera Naalakkersuisut ingerlateqqissagaat. 1985-imi Naalakkersuisut ingerlatsiviliorissamut isumaqatiginniarnerit naammassinissaannut taperserneqarmata, Namminersornerullutik Oqartussat tunisassiorfissami aktiaateqalernisaat piviusunngorsinnaanngorpoq. Tamatuma saniatigut ingerlatsiviup unammillernissaminut inatsisitigut allatigullu illersorneqarnissaa aamma qulakkeerneqaaqquneqarpoq.

Suliaq taamatut naammassineqassangatinnaraluarpoq. Suliarli tamaanga killeqanngilaq!

1986-imi maajimi Inatsisartut ataatsimiinneranni Suliffissaqarnermut Aalisarnermullu Naalakkersuisup nalunaarutigisariaqarpaa, Naalakkersuisut

immiorfillu isumaqatigiinniarnerat unitsinneqar-simasoq, 1985-imi ukiakkut immiorfiit taakkua pingasut immiaaqqat nioqqutaanerat annikillissangatillugu, ingerlatsivilioqataanissartik imminut akilersinnaajunnaarnerarlugu peqataajumajun-naernerat minnerunngitsumik pissutigalugu. 1985-imi immiaaqqat nassiunneqartartut 10 pro-centimik appariarsimanerat pissutiginerullugu.

Tamanna pissutigalugu, Naalakkersuisut su-liariniagaq unitsippaat, allanilli periarfissanik misissuititsilerlutik, ukiullu ingerlanerani misissu-isoqareermat immiorfiit akuerisinnaasaannik siun-nersuuteqartoqarpoq, siunnersuutigineqartorlu tassaalluni Nuummi tunisassiorfiliortoqassasoq, nunami tamarmi nioqqutaasartunik tunisassiorfis-samik. Tamatuma saniatigut siunnersuut taanna naapertorlugu, Namminersornerullutik Oqartussat aningaasaliinermikkut annaasaqarsinnaanerat annikillivoq, nalinginnaasumik niuernikkut nalorni-narsinnaasut naapertorlugit immiorfiit suliariniakkamut peqataarusulermata. Taava kingumut, paassisutissat saqqummiunneqartut tunngavigalugit, Naalakkersuisut ingerlatsivimmik pilersitseqataanissaminnut Inatsisartunit pisinnaatinneqarput.

1986-imi juunip 25-anni kiisami ingerlatsiviliorissamut isumaqatigiissut naammassimmat, peqataasut sisamat, tassaasut: De forenede Bryggerier, Danish Interbrew, Namminersornerullutik Oqartus-

sat kiisalu Nuup Kommunea, piginneqatigiiffik aallaqqaammut Kasoda A/S-imik taaguutilimmik pilersitsippu. Taassuma kingornatigut Nuuk Imeq A/S tauguutigilerpaa.

1987-imi marsip 3-anni KNI-p kisermaassilluni Kasoda A/S-ip tunisassiaanik nioqquteqarnissaa pillugu, KNI-p Kasoda A/S-illu akornanni isumaqatigiissusiortoqarpoq.

Tunisassiat Nuup umiarsualiviani KNI-p tigusarpai. Ingerlatiinnarlugu tunisassiorfissaq sanaartorneqalerpoq, 1989-imalu januaarip 12-ianni Nuuk Imeq atoqqaarfissiorneqarsinnaanngorluni.

KNI-p Assartuinermut Suliffeqarfiutanut tamanna suliassarujussuarmik kinguneqartoq qularineqarsinnaanngilaq. Immiaaraq maqitassaq tankcontainerik 20 fodinik Nuummukaanneqartarpoq. Tassalu tankcontainerit Danmarkimut utertinneqartartussaallutik. Taamaalillutik containerit 350-400-t uteqattaartinneqalerput.

1988-imi juulip aallaqqaataaniit – tassa Nuummi tunisassiorfik suli naammassineqanngitsoq – tunisassiat Danmarkimi maqinnejqarsimasut Nanortalimmut Sisimiunullu nassiussorneqartut, puiaasanut arlaleriarlutik atorneqarsinnaasunut immiunneqartalerput. Puiaasat karsillu atorneqareeraangamik Nuummut nassiunneqartarmata, 1989-imi januaarip aallaqqaataani

assartuisarneq pissusissamisut ingerlalerpoq. Tassa immiaaraq maqitassiaq containerinik Nuummukaanneqartalerpoq, sodavandillu Nuummi tunisassiarineqartalerlutik.

Immikkoortut 40.000-it miss. 1,2 kubikmeterikkaat Nuummiit nassiunneqartarnissaat ukiumullu immikkoortut 36.000-it Nuummut utertinneqartarnissaat naatsorsuutigineqarluni. Nuummi umiarsualivimiit Nuuk Imeq-mut containerinik ulikkaartunik puiaasanillu imaqanngitsunik assartuutissanik immikkut qamutaasaliortoqarpoq,

Taamani aatsaat Nuummi sodavandiliorfeqalingilaq. 1960-ikkut aallartinneranni niuertoq Nuummi najugalik Kaj Narup, sodavandiliorfimmik pilersitsivoq. Tunisassiani taaguuserpai "Nuk Vand". Ukiut arlallit qaangiummata tunisassiorfik matusariaqarsimavoq, imermik sukuluiaaneq, taamaalillunilu tunisassiat sukuluiarnissaat ajornartorsiutigineqarmat.

Tassa Fjord Risgaardip atuakkiaa naapertorlugu Nuuk Imeq-mik pilersitsiniarneq taama pisariusimatigaaq. Kalaallit Nunaanni 1960-ikkunniit 1990-ikkut tungaannut inuussutissarsiornermut pingaarutillit pillugit paasiaqarusuttunut tamanut, atuagaq taanna atuarneqartariaqarsorinarpooq.

"Aaqqiissutaasinnaasunik ujartuinermi uanga inuttut annertuumik peqataanikuuvunga", maanna ukiorpassuit qaangiuttut Fjord Riisgaard taamatut

oqarpoq. "Taamani inuit arlalinnik atorfeqarmata, KGH-p inuaqatigiinnut atatillugu kiisalu niuernermut atatillugu soqutigisaasa, aamma KGH-p ilua-ni, imminnut akerleriittarnerat isertuutissangilara. Anguniakkat eqqarsaatigalugit, tassa immikkut innimigisassat pinnagit, piviusorpalaartunik na-liliisarnissaq piumasaqaatigineqartariaqarpoq. Uanga nammieq taamani akuttungitsumik angallannermut immikkoortortaqarfip soqutigisaata akerlianik isummertariaqartarpunga, ilaannilu atorfigisama soqutigisaat imminnut akerlerii-leraangata eqqarsarnartoqartaqaluni", siornatigut assartuinermut angallannermullu pisortaasimasoq qungujulluni oqarpoq.

"KNI-p suliaasa Kalaallit Nunaannut nussornerisa kingunerannik immikkut aktiaatileqatigiiffiliornis-samut oqallinnerit aamma taamatut misiginarput", Fjord Riisgaard nangippoq. "Suliffeqarfinni assigiinngitsuni suliagut immikkoortut ersarissaru-mallugit, arlalinnik piginneqatigiiffiliornissarput 1988-imili uanga tapersersulereerpara. Tassa piginneqatigiiffiup paasiuminaatsumik aaqqis-suussaanera paasuminarsarniarlugu. Isorn-torsiorneqarnissarput pinngitsoorniarlugu suliat assigiinngitsut immikkoorteqqissaarniarsarigalu-arlutigit, akulerutiternerarlugit pasineqartuaratta tamanna uanga tunngavilersorlugu anguniaralu-arpara. Lars Emil Johansen-illi kikkunnit tamanit sioqqussivoq. KGH sorpassuarnik isumagisalik taassuma ingerlatsivinnut immikkoortiterusuppa! Taamaaliortoqaporlu".

"Nuuk Imeq uteqqiffigallartigu. Ingerlatsivissaq akuerineqareeropoq, siammerterinissamullu KNI isumaqatigiissuteqarfingineqarluni. Tamatuma kingorna ajornartorsiutit annertuut annikitsullu takkussuupput, amerlaqaallu", Fjord Riisgaard

oqaluttuarpoq. Containerit, platsit, karsit puiaasat il.il. tulluarsartariaqarput. Tamannalu ilimagisamiit ajornarneroqisoq paasivarput. Umiarsuit immikkut ilusilersukkat pigisagut angallassinermullu tunngasut assigiinngitsut eqqarsaatigisariaqarmata.

Ataasiakkaat assersuutitut taasinnaavakka. 1988-imi ukiakkut, tunisassiulernissaq qaamma-tinik arlaqanngitsunik sioqquillugu, Randersimi tunisassiorfimmi containerit immiaaqqamik maqtassamik assartutissat KNI-p atorsinnaasutut akuerisussangormagit, ajortoqartoq paasivarput! Containerit taakkua atorsinnaanngilluinnarpagut. Taakkua aaqqimmata, karsit atugassat Holbækimi aamma misissuleratsigit aamma ajornartorsiutis-sarsivugut. Karsit 5 meteritut portutigisunngorlugit qaleriiaartartussaammata qajannaatsuunissaat KNI-p piumasaraa, taakkuali qajannarpallaqaat. Aali Kasoda A/S-imut immikkut taakkua sanane-qarsimasut. Periarfissaarutivissorpugut! Palitsinik karsinut naammattunik KNI sanatitsisimammat, puiaasat assigiinngitsut angissusaat tamarmik tunngaviusumik assigiittussaapput. Taamaammat tuaviornerpaamik aaqqiiniarluta saattukujuunik sanatitsivugut. Taakkualu sanatikkatsigit – 1,7 millioni koruuninik akeqarput. Akiligassat amerliallallaaraat ...

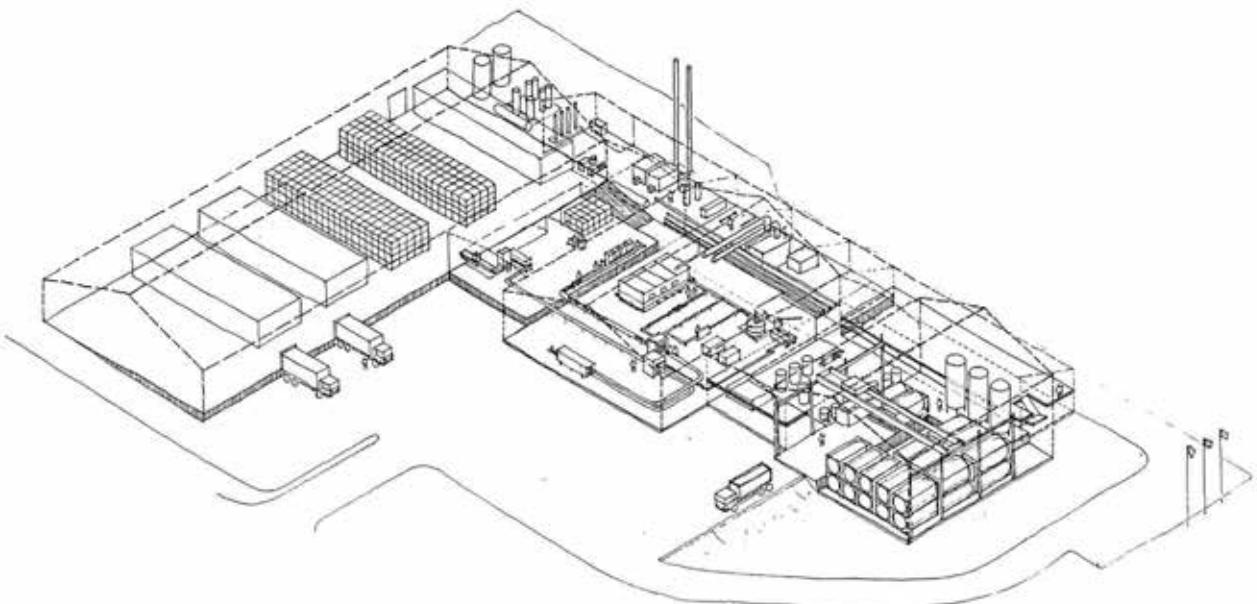
Piffissaq taamani ulapaarfioqimmat pappiaqqat, allakkat, uppernarsaatit titartakkallu utikatsinne-qarput. Ajornartorsiutilli tamarmik aaqqiivigine-qarput, oqartariaqarpungalu suleqatigiit akornanni tatigeqatigiittoqarlunilu ataqqeqatigiittoqarmat suleqatigiilluartoqarpoq. Tamarmimmi suut pisa-riaqartinneqarnersut nalunngimmassuk", Fjord Riisgaard naggasiivoq.

Nunarsuatsinni sodavandimik tunisassiorfiit annerit

1. The Coca-Cola Company
2. PepsiCo
3. Nestlé
4. Suntory Holdings (Suntory)

Verdens største sodavandsproducenter

1. The Coca-Cola Company
2. PepsiCo
3. Nestlé
4. Suntory Holdings (Suntory)

Fem års udvalgsarbejde og to års efterfølgende forhandlinger

Fjord Riisgaard er en uudtømmelig kilde, hvis man vil vide noget om Grønlands nyere erhvervshistorie. Med hans baggrund i en næsten 35-årig karriere som højt betroet embedsmand i først KGH og senere KNI er han med egne ord ”en, der har været med hele vejen”. Fra sin start som 21-årig handelsassistentaspirant i Qutdigssat har han beklædt stillinger i både København og Aalborg, som handelsassistent, planlægningskonsulent, godsekspeditør, transportchef og trafikchef. Han sluttede sin karriere som regionschef i KNI Pilersuisoq i Aalborg. Herefter brugte han nogle år på at samle informationer og skrive bogen *Fra Trangraven til Langerak*.

”Du må huske at skrive, at jeg skam ikke bare startede som handelsassistentaspirant, men som fungerende handelsassistentaspirant – på prøve”, griner Fjord Risgaard. ”Sådan startede en tjene-stemand i Den kongelige grønlandske Handel i de tider. Der var mange trin op ad karrierestigen. Det

gjaldt jo alle offentlige myndigheder, men KGH var en speciel organisation, der beskæftigede sig med mange forskellige område inden for handel og transport. Men det var en meget spændende virksomhed at være en del af.

Etableringen af Nuuk Imeq var en stor sag, husker Fjord Riisgaard. Jeg havde i Aalborg ansvaret for godstrafikken, og transporten af drikkevarer var en væsentlig del af mængderne. I 1960’erne blev tusindvis af flasker sejlet frem og tilbage. Fra KGH’s side opstod ønsket om at finde en bedre løsning. Derfor kom først engangs Stubby-flaskerne med den korte hals på banen, hvilket løste en del af transportproblemet, men til gengæld gav et stort miljøproblem. Folk smed dem fra sig, og de store mængder glasskår var et problem for især børn og hunde.

I 1972 traf man så en beslutning om, at øl skulle leveres på dåse, men det viste sig også snart at have en bagside rent miljømæssigt. Man havde

ganske vist påstået, at de ville ruste op og forsvinde i løbet af to år, men det gør dåser ikke i Grønlands kolde og tørre klima. Så noget måtte gøres ...

Hvad der konkret blev gjort, er præcist beskrevet i bogen "Fra Trangraven til Langerak", som vi med forfatteren Fjord Riisgaards tilladelse bringer følgende kapitel fra:

Nuuk Imeq A/S

1980'ernes meget langvarige og meget omtalte projekt, var uden tvivl etableringen af Nuuk Imeq A/S. Så tidligt som i december måned 1979 blev der nedsat et udvalg bestående af repræsentanter fra De forenede Bryggerier, KGH og Bryggerforeningen, som skulle vurdere mulighederne for at gennemføre returemballage i Grønland, men også undersøge alternative former for returtagning af emballage. Udvalget afgav rapport i august 1980 og opstillede fem modeller for fremtidens emballage af øl og sodavand.

De fem modeller var følgende:

- 1) Uændret ordning
- 2) Alle produkter i engangsemballage (efter producentens valg), men pålægges en miljøafgift som udbetales til kommunerne til brug for rengøring af miljøet.
- 3) Model: Produkterne i engangsflasker med pantordning og knusning i Grønland.
- 4) Alle produkter i dåser med pantordning og presning i Grønland.
- 5) Alle produkter i returemballage.

Bryggeriernes konklusion var, at det af hensyn til både miljø, økonomi og beskæftigelse samlet set måtte anses at være mest hensigtsmæssigt at etablere et retursystem. Det vil sige model 5. KGH's repræsentanter i udvalget kunne ikke gå ind for denne løsning, fordi det vil medføre en række praktiske vanskeligheder, først og fremmest udvidelse af lagre, etableringen af indhegnede pladser til tom emballage, udvidelse af butikker m.v. Endelig ville det betyde store transportudgifter, selvom det selvfølgelig isoleret set for KGH's Transportvirksomhed ville betyde en øget

indtjening. Det var derfor KGH repræsentanternes forslag, at man valgte model 2.

Rapporten blev fremsendt til Handels- og Trafikdirektoratet, og der nåede man frem til, at den mest hensigtsmæssige løsning ville være model 5, hvilket også var fremgået af en undersøgelse i de grønlandske kommuner, hvor tilslutningen til model 5 klart havde et stort flertal. På det grundlag blev der i efteråret 1982 nedsat et nyt udvalg, denne gang bestående af:

- De forenede Bryggerier og Danbrew.
- KGH.
- Rigsombudet.
- Nuuk Kommune
- Grønlands Hjemmestyre.

Udvalget fik til opgave at undersøge mulighederne for, at etablere produktion af sodavand og ølaf-tapning i Grønland under forudsætning af, at der blev indført et returemballagesystem. Udvalget var her nået frem til, at det teknisk kunne lade sig gøre, og det ville være mest hensigtsmæssigt, hvis man etablerede tre anlæg: et i Sydgrønland, et i Midtgrønland og et i Nordgrønland. Dels for at sprede beskæftigelsen og dels for at nedsætte transportbehovet.

Udvalgets rapport blev diskuteret i Landstinget i juni måned 1984. Konklusionen på Landstingets forhandlinger blev, at Landsstyret fik principiel tilslutning til at arbejde videre med planlægning af projektet efter de retningslinjer, der var nævnt i rapporten.

På efterårssamlingen i 1985 fik Landsstyret tilslutning til at afslutte forhandlingerne om en selskabsdannelse, og at lade Grønlands Hjemmestyre indgå som aktionær i et produktionsselskab. Endvidere at dette selskab gennem lovgivning og eventuel andre foranstaltninger skulle sikres konkurrencemæssig beskyttelse.

Nu troede man, at sagen kunne afsluttes. Men ak, sådan gik det ikke!

På Landstingssamlingen i maj 1986 måtte landsstyremedlemmet for industri og fiskeri meddele, at forhandlingerne mellem Landstyret og

Bryggerierne havde været stoppet i en periode, da specielt De forenede Bryggerier på et tidspunkt i efteråret 1985 ikke så sig i stand til at gå ind i projektet, fordi man så i øjnene, at ølsalget ville blive reduceret og således fjerne grundlaget for de tre fabrikker. Faldet i udsendelsen af fortrinsvis øl, var nemlig i 1985 faldet med ca. 10 procent.

På den baggrund besluttede Landsstyret derfor at skrinlægge projektet, men man igangsatte samtidig nogle undersøgelser om alternative løsninger, og dette var så kommet frem i løbet af vinteren, og nu lå der et forslag, som også De forenede Bryggerier kunne gå ind i, nemlig at etablere én fabrik i Nuuk, som skulle dække hele markedet. Dette forslag havde oven i købet den fordel, at det reducerede Hjemmestyrets økonomiske risiko, fordi bryggerierne var villige til at indgå i projektet med normal forretningsmæssig risiko. Endnu engang bemyndigede landstinget landsstyret til at indgå i en selskabsdannelse på det foreliggende grundlag.

Endelig kom aftalen om selskabet i stand, nemlig den 25. juni 1986, hvor fire parter, nemlig: De forenede Bryggerier, Danish Interbrew, Grønlands

Hjemmestyre og Nuuk Kommune kunne indgå aftale om Kasoda A/S, som selskabet hed i starten. Senere blev navnet ændret til Nuuk Imeq A/S.

Den 3. marts 1987 indgik Kasoda A/S og KNI aftale om eneret på salg af Kasoda A/S' produkter. KNI overtog produkterne på havnen i Nuuk.

Man gik straks i gang med at bygge den nye fabrik, og den 12. januar 1989 kunne Nuuk Imeq blive indviet.

At det var en stor sag for KNI's Transportvirksomhed er der ingen tvivl om. Alt øl blev sendt til Nuuk i 20 fods tankcontainere. Tankcontainerne skulle returneres til Danmark. Det drejede sig om 350-400 stk. hver vej.

Fra 1. juli 1988 – altså inden fabrikken var færdigbygget i Nuuk – blev produkterne til byerne fra Nanortalik til Sisimiut tappet på flasker i Danmark og sendt til Grønland i flergangsemballage. De tomme flasker og kasser blev herefter sendt til Nuuk, således at fra 1. januar 1989 var transporten fuldstændig normaliseret. Det vil sige, at ølet blev

Fjord Riisgaard ullumikkut utoqqalinersiuteqarluni Aalborgimi najugaqarpoq. Suliunnaernerminili piffissaq tamaat Kalaallit Nunaanni angallanneq pillugu atuakki-ornermut atunngilaa. Assassullaqqittugami, Aalborgip eqqaani illuaqqamik naatsiivilimmik nammineq titartaal-lunilu sananikuuvooq, taakkalu sivisumik atoruminas-sutsimikkut iluarusunnarnermikkullu Dansk Kolonihaveforening-imit nersornaaserneqartarnikuullutik. Taanna aana illumi Limfjordimut isikkivillip saavaniittooq.

Fjord Riisgaard nyder i dag sit otium i Aalborg. Han har dog ikke brugt al sin fritid på at skrive bogen om en epoke i grønlandstrafikken. Han er desuden en dygtig håndværker, der har tegnet og egenhændigt bygget et kolonihavehus og anlagt en have, der tilsammen er præmieret som den have i Aalborgområdet, der i en lang periode er tildelt flest point for funktion og helligeds værdi af Dansk Kolonihaveforening. Her ses han foran huset, der ligger med udsigt over Limfjorden.

sendt til Grønland i containere og sodavand blev produceret i Nuuk.

Ud af Nuuk skulle sejles ca. 40.000 units af 1,2 kubikmeter og retur til Nuuk påregnede man, at mængden ville udgøre 36.000 units pr. år. Til transporten mellem havnen i Nuuk og Nuuk Imeq A/S blev der bygget særlige sættevogne, der kunne bære fyldte tankcontainere og samtidig medtage tomme flasker.

Det var i øvrigt ikke første gang, at man i Nuuk havde haft en sodavandsfabrik. Tilbage i begyndelsen af 1960'erne etablerede, en erhvervsmand i Nuuk Kaj Narup, en sodavandsfabrik. Produkterne

fik navnet "Nuk Vand". Efter nogle år måtte fabrikken lukke på grund af vanskeligheder med vandrensningen og dermed produkternes renhed.

Ja, sådan var historien om Nuuk Imeqs komplicerede forhistorie ifølge Fjord Risgaards bog. Den bør i øvrigt læses af alle, der gerne vil vide noget om en afgørende epoke i Grønlands erhvervshistorie fra 1960'erne frem til slutningen af 1990'erne.

"Jeg var personligt meget inddraget i arbejdet med at nå frem til brugbare løsninger", fortæller Fjord Riisgaard her mange år efter. "Man havde ofte flere kasketter på, og jeg skal ikke lægge

skjul på, at der var store interesse modsætninger mellem KGH's samfunds mæssige hensyn og de mere forretnings mæssige, også internt i KGH. Det må være en pligt at foretage objektive og rationelle vurderinger frem for at tage særhensyn. Selv gik jeg ofte imod min egen trafikafdelings umiddelbare interesser, og jeg kunne godt engang imellem få rynker i panden, sådan som kasketten snurrede rundt", smiler den tidligere transport- og trafikchef.

"Det samme gælder de mange diskussioner om dannelsen af individuelle aktieselskaber i kølvandet på hjemtagelsen af KNI's funktioner til Grønland", fortsætter Fjord Riisgaard. "Jeg gik allerede i 1988 ind for, at vi selv skulle foretage en divisionering til datterselskaber for at synliggøre vores forskellige virksomheder, og hvad de lavede. Ja, for at gøre hele den komplekse organisation mere gennemskuelig. Selv om vi gjorde meget ud af at have vandtætte skodder mellem funktionerne for at imødegå kritik, så blev vi konstant mistroet, så jeg argumenterede meget for den model. Men her kom Lars Emil Johansen alle i forkøbet. Nu skulle mastodonten KGH brydes op og omdannes til individuelle selskaber!. Og sådan blev det".

"Men tilbage til Nuuk Imeq. Nu var selskabet vedtaget, og der var indgået en distributions aftale med KNI. Derefter kom så alle de store og små praktiske problemer, og de var ganske mange", fortæller Fjord Riisgaard. "Der skulle udvikles con-

tainere, paller, kasser og flasker osv. osv. Og det viste sig at være langt sværere end forudset. Vi havde jo både specielle skibe og en række andre logistiske ting at tage hensyn til.

Lad mig nævne nogle enkelte eksempler. I efteråret 1988, få måneder før produktionen skulle starte, skulle KNI godkende ølcontainerne på en fabrik i Randers, og her opdagede vi, at den var helt gal! Disse containere kunne vi slet ikke håndtere. Det kom så på plads, men da vi så tilsvarende skulle tjekke kasserne på en fabrik i Holbæk, var der også problemer. KNI krævede kasser i en så stærk kvalitet, at de kunne stables i fem meters højde i pakhusene, men det kunne disse ikke holde til. Og de var endda lavet specielt til Kasoda A/S. Nu var gode råd dyre! Alle kasser til de forskellige flasker skulle have samme grundmål, for KNI havde fået fremstillet specielle paller, der passede til disse kasser. Så vi blev tvunget til lynhurtigt at få lavet nogle plader, der kunne løse problemerne. Det fik vi så – formedelst et beløb på 1,7 millioner kroner. Noget af en streg i regningen ...

Det var i det hele taget en stresset periode, hvor papirer, breve, dokumenter og tegninger fløj frem og tilbage. Men alle problemer blev løst, og jeg vil sige, at samarbejdet mellem alle parter var særliges fint og præget af tillid og respekt. Alle vidste jo, hvad der stod på spil", slutter Fjord Riisgaard.

1814-imi immiorferujussuaq immiaaqqamik
610.000 literit sinnerlugit imalik Londonimi Tottenham Court Road-imi qartorarpoq. Taassuma immi-orfiit allat immiorfigisaat qartorartimmagit, immi-aaraq 1.470.000 literi aqqusinermut kuussimavoq. Immiaaqqap annertoqisup angerlarsimaffit marluk aserorsimavai, immiaaqqallu supineranik minner-paamik inuit arfineq marluk ajunaarsimallutik.

I 1814 bristede en kæmpe beholder med over 610.000 liter øl på et bryggeri på Tottenham Court Road i London. Det fik andre af bryggeriets beholdere til at briste, og i alt flød 1.470.000 liter øl ud i gaderne. Den enorme mængde øl ødelagde to hjem, og mindst syv personer blev dræbt som følge af flodbølgen.

Namminersornerullutik Oqartussat atorfilittaat immiorfimmi pisortanngorpoq

Nunap Kalaallit Nunaatut ittup nammineq immiaaqqanik sodavandinillu tunisassiorfeqarneranik puukunillu utertitsisarnermik aaqqissuussaqarneranik oqaluttuassaq tupin-naannarpoq. Atuakkap uuma ilaani atuarneqarsinnaasutut, politikerit takorluugaasa naammassinissaat ajornaatsuunkuunngilaq. Nuuk Imeq piviusunngortinnejartinnagu, namminersortut pisortallu soqutigisaat assigiinngeqisut inissisor-neqartariaqarput. Tamakkua inississornissaannut, taamani isumaqatigiinniarnerni sivisoqisuni pisarioqisunilu eqimattakkaat akornanni, Namminersornerullutik Oqartussani atorfilik, Finn Jacobsen, ataqtatigiissaarinissamik isumaginnittussanngortinnejarpoq. Taassuma isumagisassai, Kalaallit Nunaanni immiaaqqanik sodavandinillu tunisassiornerup – avatangiisit sumiiffinnilu sulifissaqartitsinissaq eqqarsaatiginerullugit - imminut akilersinnaanissaanut tunngasuunnaanngillat, naak taakkuinnaat isumaginissaat aamma pisariugaluaqisoq. Inuussutissarsiornermut atatillugu soqutigisat imminut akerleriittut, minerunngitsumillu akisussaaaffit agguataarnissaat kiisalu pisortat namminersortullu aningaasaliis-suteqartutut soqutigisaannut assigiinngitsunut tunngasut pillugit oqallinnerit, tassunga aamma isumagisassanngortinnejarput.

Finn Jacobsen ullumikkut Nuuk Imeq-mi siuler-suisuni Carlsbergip sinisoraar, taassumalu ukiut Kalaalli Nunaanniinnini nuannersumik kingumut eqqaasarpai, tikeraarnissaminillu qilanaartuaan-narluni. Taassuma tunuarsimaartuugami, sorpassuarnik inissitsiterinerimi eqqaaneqartumi pingaaruteqarnikuunngitsutut imminut isigigaluar-toq, tunisassiorfiup pilersinneqarneranut pingaruteqarnera kikkulluunniit qularutigisinnaanngilaat. Inissitsiterinerilli iluatsinniaraanni pingaaruteqangissorisat aamma ilangunneqartariaqartarput. Nuuk Imeq kiisami piviusunngortinnejarmat tunisassiorfiup aallartilluarnissaa qulakkeer-

niarlugu, Finn Jacobsen pisortaarusunnersoq aperineqarpoq, tamannalu taassuma atorfilittatut suliassaminik isumaginilluarsimaneranut takus-sutissaavoq.

Kalaallit Nunaannik sullissisimaneq ataqqinaataavoq

"Suliffissuaqarnerup ineriartorneranik avata-ngiisinillu atatillugu pilersaarusrornermik uni-versitetimi ilinniagaqarnera naammassigakku – ilisimatuussutsikkullu paasisassarsiortutut atorfeqareerlunga kiisalu sakkutuujusariaqarnera naammassereerakku – ilisimatuussutsikkut paasisassarsiornermut atatillugu, 1982-im i siullermik Kalaallit Nunaannut pivunga", Finn Jakobsen oqaluttuaroq. "1983-im i taamani Inuussutissarsiornermut Qullersaqarfiusumi ator-finippunga". Inuussutissarsiornermut tapiisarnerup Namminersornerullutik Oqartussanit isumagine-qalernissa uannut suliassanngortinnejarpoq, assigiinngitsorpassuarnilli suliassaqarmat piffissap ingerlanerani allarpaalunnut akulerukki-artuaarpunga. Taamanimi Namminersornerullutik Oqartussat pilersinneqaqqammermata, Kalaallit Nunaanni atorfilit paarlakaateqaat. Taamaammat periarfissinneqarama inuussutissarsiornermut qullersaqarfimmi pisortanngorpunga. Taamani piffissaq pissanganarlunilu unammilligassaqarnaqaq".

"Inuiannik kalaallinik atorfilit tut sullissagaanni taamaattariaqarsorigakku maniguullunga su-liassakka isumagaakka. Minnerunngitsumik Namminersornerullutik Oqartussat aallarteqam-mereranni, politikerit qallunaat naalagaaffianni atorfilit tut sulinermanni kulturiannik ilisimalluak-kaminnik qatsussisimaarnerisa nalaani. Aamma ataqqisannik, Kalaallit Nunaanni inuiattut immik-koortutut misigineq taamani annertusiartuaarpooq. Uangali tikilluaqquneqartutut misigivunga,

inuaqatigiillu kalaallit ineriarnerannu sullissinnanerat uanga inuttut ataqqaatissatut isigaara”, taanna eqqartuivoq.

Finn Jakobsen Nuuk Imeq-mi atorfinitigani, ISCO-p Grønlands Baseselskab-illu aallartisnerannut kiisalu DAC, Danish Arctic Contractors-ip, kingorna Greenland Contractors-imik taaguuteqalersup, Kalaallit Nunaanni amerika-miut sakkutooqarfiini sakkutuu-junngitsunut suliassaataannik tamanik isumaginnittussatut toqqarneqartartup, pilersinneranut peqataavoq. Namminersornerullutik Oqartussat atorfilittaattut taanna politikerinut nauhaarusiortartussaavoq. Taamaalilluni sunaaffa kingorna atorfissaqartas-saminik ilisimasaqalerlunilu suleriaatsit atorneqar-tut ilikkarpai ...

”Nuuk Imeq pilersinniarlugu isumaqatigiissute-qarnissap tungaanut ajornakusoortoqaaq”, Finn Jakobsen nangippoq. ”Soqutigisat imminnut akerleriittut amerlaqaat. Minnerunngitsumik nam-minersortut aningaasaliisut pillugit pisortat qanoq inisisimanerat ersarimmat, peqataasut tamarmik iluanaaruteqarsinnaanerat pillugu qularunnaarsin-narnerat suliassarujussuarmik nassataqarpoq.

Nuup Kommuneata taamanilu Faxe Bryggeri-mik taaguutillip akornanni ”joint venture” naapertor-lugu suleqatigiinnissap isumaqatigiissutiginissa siunniunneqaraluarpoq. Namminersornerullutik Oqartussalli isumaqarput, Nuuk kisimi taamatut aaqqissuisinnaassanngitsoq. Kalaallit Nuna-anngoq tamarmi peqataasariaqarpoq. Nuuk Imeq pilersinniarlugu aallaqqaammut eqqarsaasersuutit puukut utertitalernerisigut avatangiisit innimigini-saannik aallaaveqaraluartut, tunisassiornerup Kalaallit Nunaannut nuunneqarneratigut aalisarne-rup avataani suliffissuaqarnerup iluani suliffisanik pilersitsisinhaaneq soorunami aamma iluatigine-qarpoq. Taamaammat Namminersornerullutik Oqartussat siunnersuutigaat, Kalaallit Nunaanni pingasunik tunisassiorfeqalernissaanut, Carlsbergip Faxe Bryggerillu peqataaffigisaannik qulaajaasoqassasoq.

Tunisassiorfinnilli pingasunik pilersitsinissaq Carlsbergip aarleqqutiginerarlugu Naalakker-suisunut oqaatigimmagu, isumassarsiaq taanna

Ullumikkut Finn Jakobsen ilaqtanilu Vietnam-mi najugaqarput.

Finn Jakobsen bor i dag i Vietnam sammen med sin familie.

anguniarneqarunnaarpoq. Kalaallit Nunaanni amerlanerusunik tunisassiorfiliornissaq, ingerlatsi-nermi aningaasaqarnikkut illorsorneqarsinnaanavi-anngitsoq Carlsberg isumaqarpoq. Tunisassiorfiit pingasut pilersissagaanni aningaasaliissutit annertullaassapput, ingerlatsinermilu aningaasartuutit annertussaqimmata annikitsuinnarmilluunniit iluanaaruteqartoqarsinnaanaviaangimmat. Ataat-simut isigalugu aallaqqaataaniilli suliari niagaq Carlsbergip eqqarsarnartoqartippaa. Taamani Kalaallit Nunaanni nioqqutaasartut tamangajam-mik Carlsbergimeersummata, pinngitsaalii sum-mik tunisassiorput allat avitseqatigisalernissaat akueriuminaatsippaat”.

”Uanga taamani Namminersornerullutik Oqartussat sinniisuititarimmannga, isumaqatiginniniarnerit pillugit politikerinut nalunaarusiortartus-saavunga”, Finn Jakobsen erseqissaavoq.

”Eqqaamasariaqarpoq isumaqatigiissuteqarto-qarnissaanut suliap annersaa atorfilittaattut suliari-sariaqarmassuk, soqutigisallu assigiinngitsut imminnut naapitinniarnerat annertoorujussuarmik suliassartaqarpoq. Ulloq unnuarlu sulisoqakkajut-tarpoq, peqataasullu eqqartuussissulerisuisa akuliunnerisigut naalisagarpassuit, naatsorsuutit isumaqatigiissutissamullu siunnersuutit qaleriaat amerlaqalutik. Kalaallit Nunaanni tunisassiornerup iluani suliffigisinhaasat imminut akilersinnaasut

aamma taamani amigaatigineqarput. Tassa suliffeqarfiiit Danmarkimiit tapiissutinik aningaasalersorneqaratik inuaqtigii ineriarnerannut pitsasumik tapertaasinnaasut amigaataapput. Avatangiisit illersorneqarnissaasa saniatigut suliffiit imminnut akilersinnaasut kiisalu suliaqnerunikkut namminerlu tunisassiorlernikkut avataaniit tikisinneqartartut annikillisinnerisigut, inuaqtigii annertunerusumik isertissinnaasaat, suliariniakkami qitiulluinnarpot”.

Nuuk Imeq aallartinneqartorlu paniga inunngorpoq

”Pilluta pilluta kiisami pappiaqqat atsiorneqartussangormata, nuliamalu panipput nukarleq naartugalugu ernisummat, uanga atsortussatut Dronning Ingridip Napparsimmavissuatalu akornanni arpaqattaarpunga. Ilumoorlunga oqasaguma, akunnerni taakkunani ulapputtoqaaq, uangalu ulapinnersaagunarlunga”, Finn Jakobsen qungujulluni oqarpoq. ”Taava isumaqtigiiissutissaq pillugu uivertoqarunnaarpooq. Akerlianilli suliariniakkamut atatillugu peqataasut tamarmik isumaqtigiiilerlutik. Isumaqtigiiissut lnatsisartuni ilaasortap ataasiinnaalluunniit itigartinnigmagu tamanna politikkikkut aamma tapersorneqarneranu takussutissaavoq.

Maannakkut – ukiut taama amerlatigisut qaangiunneranni – takusinnaavarput, isumaqtigiiissut ukiuni 30-nga janni atuussimasut, tamannalu imaannaanngitsutut oqaatigisariaqarpoq. Isumaqtigiiissummi pineqartut tamarmik iluarinnngippata, isumaqtigiiissut taama sivisutigisumik atuutsinneqarsimanaviangikkaluarpoq. Oqaatigereerneratut soqutigisat assigiinngitsut naapitinniarneqartariaqarput”.

Naak Nuuk Imeq pilersinniarlugu isumaqtiginniniarnerni Finn Jakobsen pingaaruteqarsimagaluartoq, tunisassiorfimmut atatillugu suliaqaannarnisiaa eqqarsaatigineqannngikkaluarpoq.

”Kalaallit Nunaata avataaniit suliartortutut misiguuannarnikuugama, ukiut pissanganartut sisamat qaangiummata ilaqtakkalu Danmarkimut utertussangorsoraagut. Qallunaajuvungami nunaannarmioq, upernaakkut nunasunnittumik maqaasisaqartartoq”, Finn Jakobsen nassuer-

poq. ”Taamaammat Carlsbergip kiisalu Royal Unibrewip kalaallit aktiaatillit tapersersortigalugit Nuuk Imeq-mi pisortatut atorfik neqeroorutigimmassuk eqqarsaatigisassarsivunga. Pilersitsinermi pisortaasut suliassaat isumageqquillugit kiisalu tunisassiorfiup ukiuni siullerni pingasuni siuarsannisa isumageqquillugu taakkua qinnuigaannga. 1987-imimi tunisassiorfik aallartittariaqalerpoq. Uangalu nalornisooqaanga. Immiorfimmik ingerlatsinermut ilisimasaaqanngilluinnarpunga, taamaammallu taamatut atorfimmik neqeroorfigineqarnera tupallaatigalugu. Ilimagaara suut tamaasa ilangussorlugit isumaqtigiiissitsiniallunga ineriarortitsisarnera toqqissisimanartissimassagaat. Nutaarluinnaammi pulaffiginiaraanni taamatut periuseqarnerup iluaqutaasinnaanera qularngannilaq. Sammisagullumi Kalaallit Nunaannut uannullu nutaarluinnaapput.

Suleqatigii imminnut iluamik periuseqarnissaat sulianullu atatillugu ataqqinninnissaq, suliffeqarfiiup allartinneraniit annertuumik pingaartippa. Sulisut soorunami naleqquttumik iliuuseqarfingeqassapput, taamaammallu taakkua aamma naamassisaqarluartassapput. Taamaanggippammi suliffeqarfik pitsaasoq pilersinneqarsinnaanngilaq. Tamanna ajornaatsuunngilaq, tunisassiornermimi immikkut ilisimasallit Danmarkimiit tikisinneqartariaqarput, tamakkualu takkuterlaat kalaallit peri-usaannik sungiassiuminaatsisarput, taamatut oqaatigisinnaasoralugu ...”.

Nuuk Imeq arlalitsigut inuaqtigiiinnut iluaqusiivoq

Avatangiisit, suliffissqartitsinerup aningaasaqarerullu tungaasigut suliffeqarfiiup inuaqtigiiinnut sunniuteqarnerata ilaatigut tusagassiuititigut isornartorsiuneqartarnera pillugu, Finn Jakobsen imatut isumaqarpoq:

”Siullermik oqaatigerusuppara Nuuk Imeq-mik pilersitsisimanerput puukullu utertissinnaalersillugit aaqqissuisimanerput maanna ukiut 25-t qaangiunneranni eqqarsaatigalugit iluarusunnaqaaq, avatangiisinnullu tamanna iluaqutaasimasoq kiisalu qillertusanik puaasaaqqanillu atorneqaaqqissinnaanngitsunik utertitsisarneq pilersissimangaluarutsigu maannakkut aaqqissuuussaasumit iluaqutaanerunavianngitsoq, ilisimatuuussutsikkut

uppernarsarneqarnikuuvooq. Aappaatut oqaatigerasuspara, tunisassiorfiup pilersinneratigut suliffisanik, iluanaarutinik akileraartarnikkullu isertitanik Kalaallit Nunaannut nuussisoqarsimeneratigut inuiaqatigiit isertitaqarnerulersimanerat, isornartorsiusut puigortaraat. Pingajuattut Nuuk Imeq-mit akigitinneqartut isorineqartarnerat pillugu oqaatigisariaqarpura, Kalaallit Nunaanni akit ataatsimut isigalugit qaffakkiartornerannut sanilliullugu, immiaaqqat sodavandillu aiki 1989-imi aallartitsinermit annikinnerusumik qaffakkiartuaarsimasut. Aamma puigorneqartariaqanngilaq, immiorfiit piginneqataasut taakkua marluk suli imminnut sakkortuumik unammigamik, pisinari finni akitilliliisarnermikkut kiisalu ingerlaavartumik tunisassiaminnik nutarsaallutillu nittarsaasarnermikkut pisartunik pilerisaarisarnerat, imminnut attuumassuteqanngilluinnarlutik ingerlammassuk”.

“Nunami kiffaanngissusilimmi soorunami qillertuusani atuilernikkut avatangiisink Mingutsitsinissaq akornutissaqanngilaq, aamma nioqqutissanik assigiinngitsunik ikippallaarineraanerit akinillu isorinninnerit soorlu akornutissaqanngitsut. Suliffissaqartitsinerpulli ajortumik sunnerniarlugu, equnngitsunik oqaluttarnerit, naatsorsuinerlunerit imaluunniit namminersortut pisortat peqatigalugit Nuuk Imeq-mik piginninnerannut tunngavilersuinani isummat pigiliutiinnakkat saqqummiussortarnerat naamaginannilaq. Allaqaammiilli Carlsbergip piginneqataasutut oqaatigisareerpaa,- puuknik utertitsisarnermi assartuinerut akigitinneqartut eqqaallugit – suliffeqarfiup Nuuk Imeq-tut ittp ingerlasinnaassagni inatsisitigut illersortariaqartoq, taamaammat tupinnarpoq taassumarpiaap aktiaatilittut isornartorsiuneqartarnera. Qillertuusap soorlu nunanit allaniit Qaqortumut assartornera puaasaqqap utertittakkap Nuummiit Qaqortumut uterlugulu assartorneranit akitinnerugallartillugu, illersuutisaqanngikkaanni taava qanoq illuni puiaasaqqat Nuummiit Nuummullu assartorneqartassappat? Kalaallit Nunaannilu isorartuumi Nuuk Imeq-tut ittumik tunisassiorfeqarnissamut nioqqutissallu puuinik killilersugaangitsumik eqqussuisinnaanisamut, innuttaasut ikippallaqaat. Nioqqutissanut atillugu killilersuisoqanngippat Carlsbergimiit tunisassiatta nioqqutaasarnerat nikinnaviarunangikkalarpaq, pissutsilli taamaattuuppata avaataani tunisassianik ineriikanik tikisitsisalissagutta,

Kalaallit Nunaanni avatangiisit, akileraartarnikkut isertitat suliffissallu piliutigineqassapput”.

Anartarfiit immiaaqqamik qaputtuinnaat

“Aallartisaleqqaarnerli uterfigigallartigu”, Finn Jakobsen nangippoq, ”Ataatsimut isigalugu suut tamaasa ajunngitsumik ingerlatissinnaanngorput. Immaqalu ilimagineqartumit sukkanerusumik ingerlallualerluta. Aallaqqaataaniimmi tunisassiorneq siammarterinerlu iluatsippu. Tamannali imatut paasisariaqanngilaq tassa ilaatigut kukkusuqeartarsimanngitsugut. Tamakkuali ilinniutigalugit ingerlaqqinniaannartarpugut. Pisut ilaata ittuuallannartup tupaallannartumik kinguneqarnera eqqaamavara”, taanna qungujulluni oqarpoq. ”Tunisassiorneq ingerlasoq containerit marluk Tuborgimik Carlsbergimillu imallit ataatsimut kuineqartoorsimapput. Taamatut pisoqartus-saanngilluinnarpaq! Atuisartut nalinginnaat mamassusaannik malussarnavianngikkaluartut, immiorfiutillit akornanni tamanna mamianartutut isigineqarpoq. Pinngitsusaaginnarnanga Carlsbergermiut aperigakkit ajoraluartumik taamatut akuukkat nioqqutissannortinnissaat iluarinngilluinnarpaat”, taanna qungujulluni oqarpoq. ”Taamaammat kukkusumik akuugaq tamaat kuuffimmut kuiinnartariaqarparput. Sallunanga oqassaguma, tamatuma kinguneranik kuuffit ima ulikkaartigaat, allaat tunisassorfimmi anartarfiit tamarmik immiaaqqamik qaputtumik qarsutisp-put. Takusaq tupinnaqaaq, taamanilu takunnittut tamarmik persuarsiortoqarneri tamaasa taanna eqqaasarpaat.

Oqareernittulli Nuuk Imeq-mik aallartiseqataasi-masut tamarmik tullusimaarlutik kingumut qivarsinnaapput. Kalaallit Nunaanni aatsaat taama ittumik suliffeqarfiliortoqaraluartoq, suleqatigiillurnitsigut sukkasumik pitsaasumillu iluatsittumik ingerlatsilerpugut. Suliffeqarfimmik taassumannga pilersitseqataasimanera inuttut uannut tupinnaanarpaq. Isumassarsiarineqaqqaarneraniimmi ukiuni siullerni ingerlatsineq piumaffiginartoq aqquaarlugu maannakkut siulersuisunut ilaa-sortatut peqataajuarnikuuvunga”, Namminersorerullutik Oqartussat atorfilittaat Nuuk Imeq-mi siilliulluni pisortaasimasoq kingornatigullu immorfimmi Carlsberg Breweries-imi atorfinittoq naggasiivoq.

Hjemmestyrets mand blev bryggeridirektør

At et land som Grønland har sin egen øl- og sodavandsfabrik med tilhørende retur-system er i sig selv en utrolig historie. Men at opfylde politikernes visioner gik da bestemt heller ikke af sig selv, som det flere steder fremgår i denne bog. I spændingsfeltet mellem private og offentlige interesser skulle der løses en kompliceret ligning, før Nuuk Imeq kunne blive en realitet. En stor del af denne ligning blev lagt i hænderne på Finn Jakobsen, der som embedsmand i Grønlands Hjemmestyre både blev en katalysator for processen og et bindeledd mellem forskellige grupper i langvarige og komplicerede forhandlinger. Disse drejede sig nemlig ikke kun om, hvordan man rent praktisk etablerer en rentabel produktion af øl og sodavand på grønlandsk jord – med fokus på både miljø og lokale arbejdspladser – hvilket i sig selv ellers var kompliceret nok. Nej, der var også tale om erhvervsmæssige interesse-

modsætninger og ikke mindst diskussioner om ansvarsfordeling og rollerne i relation til kombinationen af offentlige og private investeringer.

I dag repræsenterer Finn Jakobsen Carlsberg som bestyrelsesmedlem i Nuuk Imeq, og han mindes med glæde sine år i Grønland, som han altid ser frem til at besøge. Ingen er i tvivl om hans betydning for virksomhedens tilblivelse, også selv om han er en beskeden mand, der betragter sig som en parentes i den omtalte ligning. Men det er nu engang sådan med ligninger og parenteser, at det kan blive nødvendigt at ophæve parentesen, hvis man vil have ligningen til at gå op. Og embedsmanden Finn Jakobsen må under alle omstændigheder have gjort sit arbejde godt, for da Nuuk Imeq omsider var en realitet, bad man ham sætte sig i direktørstolen for at sikre, at fabrikken fik en god start.

Et adelsmærke at arbejde for Grønland

"Efter min universitetsuddannelse inden for industriel udvikling og miljøplanlægning – og en efterfølgende forskerstilling samt aftjenning af værnepligt – kom jeg til Grønland for første gang i 1982 i forbindelse med et forskningsprojekt", fortæller Finn Jakobsen. "I 1983 blev jeg ansat som fuldmægtig i det daværende Direktoratet for erhvervsmæssige Anliggender, i daglig tale kaldet Erhvervsdirektoratet. Jeg skulle varetage Hjemmestyrets overtagelse af erhvervsstøtteordningen, men blev gradvis involveret i adskillige andre ting, da der var mange nye opgaver at tage fat på. Det var jo i Hjemmestyrets pure ungdom, og der var også dengang stor rotation blandt embedsmænd i Grønland. Det skabte nogle nye åbninger, og jeg fik derfor mulighed for at blive vicedirektør i erhvervsdirektoratet. Det var spændende og udfordrende".

"Jeg gik ind til arbejdet med ydmyghed, for det mente jeg, man skulle, når man var blevet ansat

til at betjene det grønlandske samfund. Ikke mindst i denne periode i Hjemmestyrets første fase, hvor de grønlandske politikere med god ret var trætte af den embedsmandskultur, de kendte til hudløshed fra den danske stat. Og der blæste en frisk vind af stigende national selvbevidsthed i Grønland, som også kaldte på min respekt. Men jeg blev taget særdeles godt imod, og personligt syntes jeg, at det var et adelsmærke at få lov til at arbejde for udviklingen af det grønlandske samfund”, husker han.

Inden Finn Jakobsen blev involveret i Nuuk Imeq, var han med i processerne vedr. starten af ISCO, Grønlands Baseselskab og etableringen af samarbejdet med DAC, Danish Arctic Contractors, som fik navnet Greenland Contractors og vandt de civile opgaver, der skulle varetages på de amerikanske baser i Grønland. Som Hjemmestyrets mand skulle han rapportere tilbage til politikerne. Det gav ham en indsigt og rutine, som det senere skulle vise sig, at han fik god brug for ...

”Processen hen imod en aftale om etableringen af Nuuk Imeq var vanskelig”, fortsætter Finn Jakobsen. ”Der var mange modsatrettede interesser på spil. Især skismaerne mellem det offentliges rolle i forhold til private investeringer var tydelige, og det var en stor opgave at skulle overbevise alle parter om, at der var et fælles udbytte at hente.

– Oprindeligt var der lagt op til en aftale om et ”joint venture” samarbejde mellem Nuuk Kommune og det daværende Faxe Bryggeri. Men Hjemmestyret mente ikke, at man burde indføre sådan et system alene for Nuuk. Det burde omfatte hele Grønland. Selvom idéen bag Nuuk Imeq måske oprindeligt var båret af miljøhensyn via ønsket om returemballager, så øjnede man selv-følgelig også muligheden for at flytte noget produktion til Grønland, og dermed skabe industrielle arbejdspladser, som ikke havde noget med fiskeri at gøre. Derfor foreslog Grønlands Hjemmestyre efter et længere udredningsarbejde, hvor både Carlsberg og Faxe Bryggeri var repræsenteret, at der skulle oprettes tre fabrikker i Grønland.

Den ide blev dog senere skudt ned, da Carlsberg overfor landsstyret advarede imod at etablere hele

Finn Jakobsen.

tre fabrikker. Carlsberg mente ikke, at det driftsøkonomisk var forsvarligt at have mere end en fabrik i Grønland. Investeringerne var for store og driftsomkostningerne ved at holde 3 fabrikker kørende ville også blive for høje til, at det kunne blive en bare nogenlunde rentabel forretning. I det hele taget var Carlsberg skeptiske overfor projektet i starten. På det tidspunkt var deres markedsandel i Grønland vel nær de 100 procent, så de havde svært ved at acceptere, at de pludselig skulle tvinges til at dele markedet med andre”.

”Jeg repræsenterede jo Hjemmestyret, og min opgave var at rapportere tilbage til politikere om de igangværende forhandlinger”, understreger Finn Jakobsen. ”Det er vigtigt at huske, at det store rugbrødsarbejde bag aftalen blev gjort på embedsmandsniveau, og der blev lagt et enormt arbejde i at få alle interesser medtænkt i projektet. Det var ofte arbejde i døgndrift, og der blev lavet stabler af referater, beregninger og aftaleforslag med de forskellige parters advokaters mellemkomst. Også dengang led Grønland under mangel på produktive arbejdspladser, som er økonomisk selvbærende. Arbejdspladser, som giver et positivt bidrag til samfundsudviklingen og som ikke er finansieret af bloktiskuddet fra Danmark. Det var helt centralt i projektet, at der ud over de umiddelbare miljømæssige gevinster kunne skabes selvbærende arbejdspladser og indtægter til samfundet i form af større aktivitet og erstatning af import ved hjælp af hjemmemarkedsproduktion”.

Min datter blev født samtidigt med Nuuk Imeq

”Da vi langt om længe var nået så langt, at papirerne skulle underskrives, løb jeg i bogstavelig forstand i pendulfart mellem underskrifterne og Dronning Ingrids Hospital, hvor min kone var i gang med at føde vores yngste datter. Det var ærlig talt nogle meget hektiske timer, men efterhånden nok mest for mig”, smiler Finn Jakobsen.

"Nu var der nemlig ingen aftalemæssig panik længere. Der var tværtimod bred enighed om projektet. Også fra politisk side var opbakningen stor, hvilket blandt andet kom til udtryk ved, at ikke én eneste politiker stemte imod i Landstinget.

Nu her – så mange år efter – kan vi se, at aftalerne har holdt i næsten 30 år, hvilket må siges at være noget af en bedrift. Så lang tid holder aftaler ikke, hvis de ikke har værdi for alle involverede parter. Det handler som sagt om at finde frem til de fælles interesser".

Selvom Finn Jakobsen havde spillet en vigtig rolle i forbindelse med den aftalemæssige del af etableringen af Nuuk Imeq, så lå det ikke i kortene, at han skulle fortsætte med at beskæftige sig med fabrikken.

"Jeg har altid set mig selv som gæstearbejder i Grønland, og jeg følte efter fire spændende år, at det var tid for familien at vende hjem til Danmark igen. Jeg er jo i virkeligheden en dansk bondeknold, der kan savne lugten af jorden om foråret", indrømmer Finn Jakobsen. "Derfor fik jeg noget at tænke over, da Carlsberg og Royal Unibrew med de grønlandske aktionærers opbakning tilbød mig direktørposten i Nuuk Imeq. De bad mig om at forestå de ledelsesmæssige opgaver ved etableringen og udviklingen af selskabet i de første tre år. Der var jo behov for at få virksomheden fysisk etableret i 1987. Jeg var usikker. Jeg vidste ikke det mindste om bryggeridrift, og derfor undrede det mig, at de ville have mig til at varetage denne stilling. Jeg tror måske, at de var trygge ved min meget konsensussøgende fremgangsmåde, hvor jeg som regel forsøger at anlægge et 360 graders perspektiv på tingene. Det kan i hvert fald være en fordel, når man bevæger sig ind på et helt nyt territorium. Vel at mærke nyt for både Grønland og for mig.

Jeg gjorde meget for at etablere en virksomhed, hvor man behandlede hinanden ordentligt, og hvor der er respekt omkring arbejdet. Medarbejderne skal naturligvis behandles fair, hvilket også indbefatter, at der stilles krav om, at alle præsterer et stykke seriøst arbejde. Ellers kan man jo ikke drive en ordentlig virksomhed. Det var ikke helt uprøblematisk, for produktionen krævede eksper-

tise fra Danmark, og det var ikke altid lige let for de nye folk at finde den grønlandske melodi, hvis jeg må sige det på den måde ...".

Nuuk Imeq er en samfundsmæssig gevinst på flere måder

Konfronteret med de kritiske holdninger til virksomhedens samfundsgavnlige virkninger for miljøet, beskæftigelsen og økonomien, som fra tid til anden har været rejst i pressen, har Finn Jakobsen nogle synspunkter:

"For det første er det en stor tilfredsstillelse her 25 år efter, at vi byggede Nuuk Imeq og etablerede retursystemet, at der er videnskabeligt belæg for, at retursystemet er en stor miljømæssig gevinst i forhold til et system, hvor returnerbare dåser og engangsflasker erstatter vores system. For det andet overser kritikerne, at der med etableringen af virksomheden blev flyttet arbejdspladser, udbytter og beskatning samt andre aktiviteter til Grønland, hvorved den grønlandske samfundshusholdning ganske simpelt er blevet større end den ville have været uden Nuuk Imeq. Og for det tredje må jeg om kritikken af priserne fra Nuuk Imeq i al stilfærdighed påpege, at prisudviklingen på både øl og sodavand fra Nuuk Imeqs start i 1989 ganske enkelt har været lavere end den generelle udvikling af forbrugerpriserne i Grønland. Man skal heller ikke glemme, at der mellem de to bryggeriaktionærer til stadighed er en hård konkurrence om at tiltrække forbrugernes gunst, dels gennem pristilbud i butikkerne, og dels gennem løbende udvikling og lancering af nye produkter, hvor parterne agerer helt uafhængigt af hinanden".

"I et frit land er det naturligvis i orden, at man foretrækker at forringe miljøet ved at indføre dåser, og det er også i orden, at man ikke er tilfreds med produktudvalget og kritiserer priserne. Men det er ikke i orden, at man benytter sig af forkerte påstande, grundløse beregninger eller ubegrundede fordomme imod en privat-/offentligtejet konstruktion som Nuuk Imeq i et forsøg på at undergrave vores arbejdspladser. Set med Carlsberg-øjne føles det lidt underligt, at kritikken imod retursystemet og Nuuk Imeq også rettes imod den aktionær, nemlig Carlsberg, der om nogen alerede inden starten pegede på, at en virksomhed

*Nuuk lmeq ammaanersiormat akunnerpassuarni inuppassuit takkupput.
Minnerunngitsumillu meeqqat imeruersaatinik assigiiungitsunik ooqattaarinissaminnut qilanaarrapput.*

*Der var trængsel i mange timer, da Nuuk lmeq slog dørene op.
Ikke mindst børnene glædede sig til at smage de forskellige sodavand.*

som Nuuk lmeq – med de fragtomkostninger, der ligger på retursystemet – nødvendigvis må have lovgivningsmæssig beskyttelse for at kunne eksistere. Når det er billigere at fragte en dåse til fx Qaqortoq fra udlandet end en reurflaske Nuuk-Qaqortoq-Nuuk, hvordan skulle man så uden beskyttelse kunne sende returflasker frem og tilbage fra Nuuk? Og det grønlandske marked er trods den enorme geografiske udstrækning ikke stort nok til at rumme både Nuuk lmeq og en fri import af engangsemballager. I et såkaldt frit marked vil vi fra Carlsberg formodentlig være i stand til at bevare vores markedsandele, men det bliver så ved forsyning af færdige produkter udefra – og dermed på bekostning af miljøet, beskatningen og arbejdsplasserne i Grønland.”

Øl-skummende toiletter

”Nå, men tilbage til den spæde start”, fortsætter Finn Jakobsen, ”Alt i alt fik vi det til at fungere fint. Og vel egentligt langt hurtigere end man kunne forvente. Såvel produktion som distribution var nemlig en succes fra starten. Det skal dog ikke forstås sådan, at vi ikke begik fejl i ny og næ. Men dem gjaldt det bare om at lære af, og så komme videre. Jeg husker da en enkelt pinlig episode, der fik et noget overraskende forløb”, smiler han.

”I produktionen var man kommet til at blande to containere med henholdsvis Tuborg og Carlsberg sammen. Det må bare ikke ske! Selv om ingen almindelige forbrugere formentlig ville kunne registrere smagsforskellen, er det i bryggerivedenen intet mindre end en skandale. I stedet for at lade to og fem være lige, spurgte jeg mig for i Carlsberg, og der mødte jeg kedeligt nok ingen forståelse for at gå i markedet med et sådant blandingsprodukt”, smiler han. ”Vi blev derfor nødt til at hælde hele molevitten i afløbet. Og jeg lyver ikke, når jeg siger, at mængden belastede kloaksystemet så meget, at det fik samtlige toiletter i bygningerne til at flyde over med skummende øl. Et utroligt syn, som alle tilstedevarende ofte talte om ved festlige lejligheder.

Men som sagt kan alle involverede se tilbage på Nuuk lmeqs start med stolthed. Trods det, at der var tale om en helt ny slags virksomhed i Grønland, fik vi ved hjælp af en stor holdindsats tingene til at fungere både hurtigt og godt. Og for mig personligt er det fantastisk at have været med til at etablere denne virksomhed. Endda lige fra ideen blev sat i system over de første krævende driftsår og til nu at sidde i dens bestyrelse”, slutter Hjemmestyrets mand, der blev Nuuk lmeqs første direktør, og siden fortsatte karrieren i Carlsberg Breweries.

Unammilleqatigiit akornanni suleqatigiinneq assissaqanngitsoq

Carlsberg Faxelu 1980-ikkut qiteqqunneranni Kalaallit Nunaanni naapipput, aallaqqaammulli imminnut nuannarinngillat. Suleqatigiinnerat pappiaqqatigut pinngitsaalsaalluni aappariinnermut assinguneruvoq, kingornali pisut takutippaat suleqatigiinerat annertusiumaartoq. Grønlands Konsortiet-imi siulersuisunut ilaasortaasimasoq, Peter Rasmussen, tunisassiorfiit taakkua imminnut unammisut suleqatigiilernerat qaqtigoortoq pillugu oqaluttuarpoq.

Ullumikkut Peter Rasmussen soraarningorneruvoq immiorfillu Faxe-p eqqannguani najugaqarluni.

Peter Rasmussen er i dag gået på pension, men bor kun få hundrede meter fra bryggeriet i Faxe.

Peter Rasmussen 1980-ikkut aallartinneranni Faxep Kalaallit Nunaanni tunisassiorermik isumaginnittussatut sinniisuitaraa. Tamatumia siornatigut Nuup Kommunea immiaaqqanik sodavandinillu tunisassorfimmi pilersitsinissaq

siunertaralugu immiorfimmik suleqatiserinnilluni saaffiginnissimavoq. Taamani Faxep immiorfiata Kalaallit Nunaanni immiaaqqat nioqquaasartut Carbergimeersuunerusut ilaminiinnanguat tunisassiarisarpaa. Nuup Kommunea soorunami Carlsbergimut saaffiginnissimagaluarpooq, taakkua nioqquigitartakkatik naammagalugit tunisassiorfiit allat suleqatigilernissaat soqutigisimanngilaa.

"Faxeli ingerlaannaq Nuup Kommunea sinnerlugu suliariniakkamik pilersaarusiornissaminut akuer-saarmat, 1982-imi taanna saqqummiupparput", Peter Rasmussen oqaluttuarpoq. "Taamaammat, Nuup periarfissaqassappallu illoqarfiiit anginerit al-lat pilersornissaat siunniullugu, tunisassorfimmik puukunillu utertitsisarnissamut aaqqissuussamik pilersaarutit saqqummiuppagut. Suliariniakkatut siunnersuut Nuup Kommuneanit qimmaatsaatigineqaaq, Namminersonerullutik Oqartussallit isumaqrutlik Kalaallit Nunaat tamarmi tamatumani eqqarsaatigineqartariaqartoq, pilersaarutinik unitsitsipallapput. Suliariniagaq taama annertutigil-lugu soqutigisallit tamarmik peqataatinneqartaria-qarput, Faxep immiorfiata saniatigut tassaasut Carlsberg aamma KGH/KNI". Taammaammat tamakkua tamarmik ajornakusoortumik isumaqati-giinniartussanngorput. Ataatsimiinnerit sivisoqisut amerlaqisullu aallartinneqarput, taakkunanilu Faxep aamma Carlsbergip soqutigisatik soorunami akerleriittut tunuartisimaniartussaallugit. "Aallaqqaammut peqataasut imminnut sissuer-rattut akornanniilluni nuannerpallaanngilaq",

ullumikkut qungujulaatigiinnarsinnaallugit, Peter Rasmussen oqarpoq. "Taamani immiaaqqat nioqqutaasartut 97 procentii sodavandillu nioqqutaasartut affaasa missaat Carlsbergip tunisassisarmagit, Carlsberg immikkut aamma ataatsimeeqatigisarparput, isumaqatigiinngittorujussuunerpullu eqqumiigineqarsinnaanngilaq. KNI-p pisutsit iluarisimaaginnaramigit suliariniagaq aamma soqutigivallaanngilaa. Taamaammat uagut kisitta kommuni Namminersornerullutik Oqartussallu peqatigalugit suliariniakkamut soqutiginnittortaa-vugut. Taamaalillutik Faxep immiorfii, Nuup Kommunea kiisalu Namminersornerullutik Oqartussat suliariniakkamik ingerlatitseqqittutut oqaatigine-qarsinnaapput. Pissutsit tassa taamaapput. Taamani taakkoqanngitsuuppat suliariniagaq piviusunngorsimanavianngikkaluarpoq", taanna oqaluttuarpoq.

Soqutigisat akerleriinnerat ersarilluinnarpoq. Oqaluttuassartaali takigaluartoq – takisoorujussuugaluartoq – naatsumik oqaatigalugu, illuatungeriit isumaqatigiimmata, Faxe Carlsbergilu naligilutik piginneqataalerput. Taamaalimmat Nuup Kommuneata kiisalu Namminersornerullutik Oqartussat piumasarisaata, immiorfiit suleqati-giillutik naammassiniarnissaata isumatusaarneruna takusinnaalerpaat.

Sivitsunngitsorli, suliariniagaq ataatsimut isigalugu Faxep Carlsbergillu Namminersornerullutik Oqartussat peqatigalugit isumaqatigiissutit katiertussanngormatigit suleqatigiikkusussuseq misilinneqartussanngorpoq. Taassumannga suliarinnittussatut eqimattat sisamanik inuttallit pilersinneqarput. Peter Rasmussenip saniatigut Jesper Bjørn Madsen Carlsbergimeersoq kiisalu

Finn Jakobsen Søren Meislingilu Namminersornerullutik Oqartussani atorfillaat tassani ilaasortaapput. Isumaqatigiissusiorissarlu inuit taakkua sisamaallutik akisussaaffigisussanngorpaat.

"Illuatungeriit isumaqatigiinngitsupilussuit taa-maalillutik, suliariniagaq tamaat tunngavissiniarlugu kingumut isumaqatigiinniaqqullugit qinnuigineqarput", Peter Rasmussen nangippoq. "Tamanna ajornakusoqimmat, sakkortuumik minnerunngitsumillu sivisuumik taakkua isumaqatigiinniaqattaarput. Sisamaalluta inuttut akornitsinni ajortoqanngilluinnarpoq, aammalumi isumaqatigiissuteqarnissaq iluatsillutigu.

Inatsisartut ataatsimiinnerminni isumaqatigiis-sutit akuerereermatigit, Moses Olsenip Lars-Emil Johansenimut Inuussutissarsiornermut Naalakkersuisutut 1986-imi juunip 25-anni paarlaasimasup isumaqatigiissutit atsioreermagit, 1989-imi januaarimi Kalaallit Nunaanni immiaaq-qanik sodavandinillu tunisassiorfik aallartissin-naanngorpoq.

Illuatungeriaat akerleriissimanagerat pitsaanerpaa-mik ilorraap tungaanut saatinneqarsimavoq. Kingornami paasineqarpoq, KNI-p siammerineranut aaqqissuussaag Nuuk Imeq-miit siammeren-nissamut tulluartuusoq taamaalillunilu KNI aamma iluanaaruteqarsinnaasoq. Allaammi piffissap ingerlanerani Carlsbergip suleqatigiinneq iluarisi-maalerpaa. Taamanikkumiillu iluarluinnartumik suleqatigiissimanagerput ilumoorpooq. Taamaalillutik suliffeqarfiit imminnut unammisut, suleqatigiin-nermikkut kivitseqatigiillutik akisussaaffimmik avitseqatigiipput. Isumaqarpunga tamanna assis-saqanngitsoq", Peter Rasmussen naggasiivoq.

Et unikt samarbejde mellem konkurrenter

Carlsberg og Faxe fandt hinanden i Grønland i midten af 1980'erne, men der var ikke tale om kærlighed ved første blik. På papiret lignede deres samarbejde mere et tvangsaægteskab, men det skulle vise sig at blive meget mere end det. Tidligere bestyrelsesmedlem i Grønlands Konsortiet, Peter Rasmussen, beretter om starten på et usædvanligt samarbejde mellem to konkurrerende virksomheder.

Peter Rasmussen blev i starten af 1980'erne Faxes repræsentant i Grønland med henblik på lokal produktion. Forinden havde bryggeriet modtaget en henvendelse fra Nuuk Kommune, som gav udtryk for, at man gerne ville indgå et samarbejde, som skulle munde ud i etableringen af en øl- og sodavandsfabrik. Faxe Bryggerierne havde på daværende tidspunkt kun en beskeden andel af det grønlandske ølmarked, der var domineret af Carlsberg. Nuuk Kommune havde naturligvis også henvendt sig til dem, men Carlsberg syntes absolut ikke, at der var meget ide i, at de sådan uden videre skulle dele deres markedsandel med andre aktører.

"Men Faxe indvilligede derimod straks i at lave et projekt for Nuuk Kommune, som vi præsenterede for dem en gang i 1982", fortæller Peter Rasmussen. "Vi fremlagde derfor planer for etableringen af en fabrik og et emballagesystem, der kunne dække Nuuk og eventuelt andre store byer. Nuuk Kommune var ganske begejstret for projektforslaget, men det blev hurtigt bremset af Hjemmestyret, som mente, at det skulle dække hele Grønland. Et projekt af et sådant omfang blev nødt til at involvere alle interesserter, altså foruden Faxe Bryggerierne også Carlsberg og KGH/KNI". Disse parter skulle nu forsøge at nå frem til enighed, hvilket selvsagt ikke var nemt. Der blev holdt mange lange møder, hvor især Faxe og Carlsberg skulle forsøge at lægge deres åbenlyse interesse modsætninger til side.

"Luften var lidt tyk i starten, hvilket ikke var særligt behageligt", husker Peter Rasmussen i dag med et smil. "Vi havde også mange interne møder med

Carlsberg, som havde 97% af øl-markedet og ca. halvdelen af sodavandsmarkedet, så det var ikke underligt, at vi var meget uenige. Men KNI var heller ikke synderligt interesseret i projektet, da de var tilfredse med tingene, som de var. Det var i og for sig kun os, som sammen med kommunen og Hjemmestyret havde en reel interesse i projektet. Således kan man sige, at Faxe Bryggerierne, Nuuk Kommune og Hjemmestyret var de drivende kræfter bag projektet. Simpelthen. Uden dem, var det hele ikke blevet til noget. I hvert fald ikke på det tidspunkt", fortæller han.

Interessekonflikterne var jo også indlysende. Men for at gøre en lang – meget lang – historie kort, så blev parterne enige, hvilket betød, at Faxe og Carlsberg blev lige parter i foretagendet. Dette gjorde, at de begge kunne se det fornuftige i at arbejde sammen om at løfte den opgave, som Nuuk Kommune og Grønlands Hjemmestyre krævede.

Samarbejds villigheden skulle dog hurtigt stå sin prøve, da Faxe og Carlsberg i samarbejde med Hjemmestyret efterfølgende blev sat til at udarbejde det aftalekompleks, der skulle binde projektet sammen. Med dette mål for øje blev en firemandsgruppe sammensat. Foruden Peter Rasmussen var det Jesper Bjørn Madsen fra Carlsberg samt Finn Jakobsen og Søren Meisling fra Hjemmestyret. Ansvaret for aftalerne blev dermed lagt i hænderne på dette firkløver.

"Man beder altså nogle vildt uenige parter om at sætte sig sammen endnu engang for at lave de aftaler, som skulle være fundamentet for hele projektet", fortsætter Peter Rasmussen. "Det var

heller ikke nemt, så det blev nogle hårde og ikke mindst lange forhandlinger. Men på det personlige plan arbejdede vi fire fortræffeligt sammen, og det lykkedes os da også at komme i land.

Efter at Landstinget havde godkendt aftalekomplekset ved en landstingsamling, kunne Moses Olsen, som havde afløst Lars Emil Johansen som landsstyremedlem for erhvervs-mæssige anliggender, den 25. juni 1986 sætte sin underskrift på de papirer, der førte til, at Grønland i januar 1989 kunne starte produktionen på en lokal øl- og sodavandsfabrik.

Den modstand, der var fra de forskellige partners side, blev vendt til noget meget positivt. Det skulle nemlig også vise sig, at Nuuk Imeq kom til at passe fint ind i KNI's distributionssystem og gav dem en god indtægt. Selv Carlsberg blev efterhånden positivt stemt overfor samarbejdet. Og sandheden er, at vi sidenhen har haft et fantastisk samarbejde. Et samarbejde mellem konkurrerende virksomheder, hvor man løfter i flok og deler ansvaret lige. Det synes jeg er helt unikt", slutter Peter Rasmussen.

Ukiuni akullerni immiaaraq
akuttunngitsumik imerumane-
qarnerpaasarsimavoq. Taamani
imeq bakterianik assigiinngitsu-
nik akoqakkajummat, immiaaraq
sukuluinnersiillutik imigarikka-
junnerusimavaat.

I middelalderen var øl
ofte den foretrukne
drik. Vandet var nemlig
ofte inficeret med di-
verse bakterier, hvor-
for ølet ofte udgjorde
et rent alternativ.

Nis Nissen, 1965-imi immiortutut soraarummeertoq, Danmarkimi nunanilu allani sulisareerluni 1992-imi Nuuk Imeq-mi pisortaaninngorpoq. Tassani 2003-mi Danmarkimi soraarninngornissami tungaanut atorfearpoq. Siulersuisuni assigiinnitsuni aralinni ilaasortaasarnikuulluni Danmarks Handelskammerip sinnisuutaannut ilaasortaanikuuvooq.

Nis Nissen, der tog brygmestereksamen i 1965, blev efter en karriere i både Danmark og udlandet adm. direktør for Nuuk Imeq i 1992. En stilling, han varetog indtil 2003, hvor han flyttede tilbage til Danmark for at nyde sit otium. Han har beklædt flere bestyrelsesposter og blandt andet været medlem af repræsentantskabet for Danmarks Handelskammer.

Ullut tamarluinnaasa iluaraakka

Immiortoq Nis Nissen, 1992-imiit 2003-p tungaanut, Nuuk Imeq-mi pisortaanermi nalaani pisimasunik uani eqqaamasalikkersaарpoq.

Kalaallit Nunaannut qanoq ilillunga pisimanelunga siulliullugu eqqartussavara. 1988-imi Silkeborgimi Neptunimi immiortuullinga aperineqarpugut, isumaqatigiissut naapertorlugu immiaaqqat sodavandillu Kalaallit Nunaannukaallugit puui utertittagassanngortussat maqiterusunnerigut. Tamatumma siornatigut puiaasat ataasiaannarlugit atugassiat Kalaallit Nunaanni nioqqutigineqartut amerlanersaat tunisassiarisarsimavagut, taamaattorli puaasanut nutaanut maqiterilluta aallartippugut. Tamatumma Kalaallit Nunaanni pitsasumik inerartornerup kinguneranik, Neptun matuneqarpoq tassanilu tunisassiarineqartartut tamarmik Danmarkimi sumiiffini allani tunisassiarineqartalerlutik. Tamatumannga annertuumik killitsippunga, taamanikkullu nalullugu sunaaffa 1992-imiit ukiuni aqqanilinni Nuuk Imeq-mi pisortaasussaallunga.

Siuermilli tappavunngarama suliffeqarfik assut nuannarilerpara. Qeqertakasinni alianaatsumut taanna inissinneqarsimavoq, saneraaniillu pingasuniit imaanut isikkiveqarluni, inisisimanerali pissutaalluni ukiup ilarujussua anorersuartarpoq, ukiukkullu akuttunngitsumik aperujussuartarluni.

Sanaartornermi illutaata qajannaatsuulluni kusarnartuunissa pingaartinneqarsimavoq, inersuit malunnaataasut tungujortunik qaamasunik qalipanneqarsimallutik, iluali aamma qaamalluni kusanarpoq, tamatsinnut isersimaffigissallugu iluarluni. Akerlianilli maqiterivittaani maskiinat assigiinnitsorujussuarmik pitsaassuseqarput atortariaaseqarlutillu, taamaammat tunisassiorneq unittuussanngippat aserfallatsaaliorneqartuariaqarlutik.

1992-imi atorfinikkama ukiumut puiaasaaqqat 32 millionit tunisassiarisarpagut inuillu 36-t sulisora-lugit. Piffissap ilaatigut annertoorujussuarmik tunisassioriaqartarpugut, soorlu avannaani illo-qarfiit umiarsualiviisa sikunnginneranni imaluunniit taakkua pilersorneqaqqitussanngoraangata. Ersarissumik eqqaamavara, umiarsuaq Helgafelli, uagut palitsiutaannatsinnik karsinik sungaartunik qorsunnillu qalipaatiilinnik immersimasunik 1700-nik usisoq. Takullugu kusanaqaaq.

Immiaaraq maqitassaq Carlsbergimiit, Tuborgimiit kiisalu Faxemiit containerit tankiinik 235 hektoliterikkaartuni pisarparput, Nuup Aalborgimilu

Grønlandshavnip akornanni uteqattaarunneqartuni. Royal Arctic Line kisimi assartuisuuvoq, ukiunilu siullerni umiarsuit anginngitsut killilimmik useqarsinnaasut atorneqarmata, sioqqutingaaatsiarluta inniminniisariaqartarpugut. Ukiukkullu aqutaa akuttunngitsumik peqqarniinaartarnera, usiisalu ajoquusersinnaasarerat oqaluttuassartaannut ilaavoq. Ukiut ingerlaneranni RAL-ip umiarsuaatini containerinik assartututnik nutaanik taarsersorpai, Kalaallit Nunaannilu atuisartunut nioqqutissanik toqqaannartumik anngussisinnaalerneq iluaallaataaqaluni. Taamaalimmat quersuariittuutit ima annikillineqartigaat, allaat umiarsuaq kingusinaaraangat pisiniarfintti nioqqutissat nunguttarlutik. Ilisimaneqartutut atuisartut kissaatisaata eqqoriaruminaattarput, RAL-ili suleqatigiluaratsigu ukiut ingerlaneranni tatigeqatigiileratta noqqaassutigineqartut eqqorsimanngikkaluaraangatsigit tamanna soqtaarpiarneq ajorpoq.

Ilisimaneqartutut Carlsberg/Tuborg-ip, Faxep, Namminersornerullutik Oqartussat kiisalu Nuup Kommuneata suleqatigiinnerisigut Nuuk Imeq pilersinneqarpoq. Ingerlatsineq ingerlatsiveqati-giffimmit Carlsbergimit Faxemillu pigineqartumit isumagineqarpoq. Uanga ingerlatsiveqatigiiffimmit pisortatut atorfinitsinneqarpunga, siulersuisut ataanni inisisimananga immiorfiit ataanni inisisimallunga, tamaasali qanimat attaveqarfigigakkit tamanna akornutaanngilaq.

Teknologimut aningaasaliissutit annertuut

Tunisat annertusiartoruroortut teknologimut atatillugu kinguariartuinnarpugut. Siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu naammaginartumik unammillersinnaassagutta annertuumik aningaasaliissuteqartariaqalersimavugut. Siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu aningaasaliissuteqartarnissarput pilersaarusrorparput, ukiup ingerlanerani iluarsaanernut kiisalu tunisassiamut ataatsimut aningaasartutigisartakkagut annikinnerulertertussanngorlugit.

Sulisugut pikkorissut, amerlaqisut suliffeqarfiup aallartinneraniit peqataasimasut, taamatut ineriarnermi qitilluinnarpuit. Aningaasaliissutegarnitsigut anguniakkagut sulisunut oqaatigi-

sarpagut, siulersuisullu paasitinnissaannut immiorfinnit tapsererneqartarluta. Taamaalilluta ukiut arlallit ingerlaneranni maskiinat nutaaliat Tysklandimeersut pitsaanerpaat atortutsinnut taarsiusorpagut. Tamatumani Faxemi Carlsberg-imilu teknikkikut immikkoortortaqarfii ikiortigiluarpagut, annertuunillu suliariniagaqartilluta Carlsbergip suliariniakkanut immikkoortortaa "Danbrew" isumaqatigiissusiornitsinnut ikiortigsarlutigu.

Ukiut pissanganartunik misigisaqarfiupput, sulisulu maskiinat nutaat ilinniarniarlugit arlaleriaqalutik nunanut allanukartarlutik, maskiinallu tigutinnatigit sulisut arlallit ingerlatsinermi pingaarutilit, maskiinanik tunisassiorfimmut misiliiartorluttillu ingerlatsinissamut ilinniariartortarlutik. Sulisut ilaat oqaatsinut allanut piginnaaneqartorsuunngimmata nutserisoqartuartariaqartarmat isumaliorulutto-qartarpoq. Maskiinat ikkussorneqareeraangata sulisut sinneri ilinniartinneqartarpuit.

Immiortutut tunuliaquteqarnera iluaqtigisarparput, tunisassiallu pitsaassusaannut atatillugu pitsaanerpaq anguniartarlutigu. Tunisassiat anninnejarnissaasa tungaannut laborantit pikkorissut aaqqissuussamik nakkutilliuartarput. Pingaernerusunik nakkutillinermut immiorfiit ikiortuartarpaatigut, immiorfinnilu siunnersuisartut Nuummukarlutik uagut laboratoriami suliatsinnik misissuartortsinneqartarlutik.

Alliliinerit pisariaqartut

1997-imi ukiugaa quersuarmik nutaamik sana-titsivugut. Ukiorloqimmat ajornartorsiunngitsuunngilagut, pooritittakkagulli amerlanerit eqqus-sinnaalerlutigit. Puiaasat plastikkit $\frac{1}{2}$ literikkaat aamma taamani atulerpagut. Taamaalillatalu puiaasaqqat nalinginnaasumik atortakkatta Coca-Cola tunisassiarineranni atorneqarsinnaanginnerat aaqqiifgalutigu. 1998-imimi upernaakut Coca-Colap puui nunarsuatsinni ilisimaneqarluartut atorlugit tunisassiuerpugut. Faxep aamma Kondi qorsummik poorlugu tunisassianilu allat puiaasanik akimut ersittunik poorlugit tunisassiarisalerpai. Maqiterivik pilersaarutit naapertorlugit nutarterneqarpoq, ilaatigut similersuuserlugu allagartanillu nipititerissuserlugu kiisalu puiaasat

Tunisassiorfiup allineqarnera siulleq pivoq ukioq 1997/1998.

Den første store udvidelse af fabrikken fandt sted i 1997/1998.

karsillu ingerlaarfii nutarterlutigit. Ila ulapikkalu-aqaagut, peqataasulli tamarmik pissanganartillugu nuannariinnarpaat.

1999-ip naalernerani assigiinngitsunik 34-nik tunisassioralerpugut karsillu assigiinngitsut pingasut atulerlutigit. Tamatuma kinguneranik immikkoortiterinitsinni ajornartorsiortaleratta unnukkut unnuakkullu sulisoqartariaqalerpugut, noqqaassutigineqartunut malinnaasinnaanialruta. Taamani puiaasat igalaamernit 30.000-it imaluuniit puiaasat PET-t 20.000-it akunnermut maqiter-tarpagut, ukiulli marlussuit aatsaat qaangiummata nutaamik nammineq ingerlasinnaasumik palitsinut ilioraassuteqaleratta, tunisassiarisinnaasagut tamaasa tunisassiarisinnaalerpagut. Pallenullu karsinik oqimaatsunik ilioraasarneq artorsarnaqisoq taamaalliluta qaangerlutigu.

Ukiut taakkua ingerlaneranni ataatsimut isigalugu sanaartortoqaaq. Sannaviit maskiinalerisullu allaffii allilerpagut kiisalu maqitassanut inissiivimik quersualiorlatalu inersuaq containerinut inissiivipput allileratsigu amerlanerit eqqussin-

naanngorlutigit. Sulisut amerlimmata kantiina aamma allilertariaqarnikuuarput.

2002-milli tunisassiorerput tamaviaartumik aallunniarsimavarput tamannalu tassa tamatigut nutarterinerni ajornakusoornerpaasartoq. Kisiani isumaqarpunga angusaqarluarsimanerput sule-qatigullu naammassisqaqruluarsimanerisa siuler-suisunut piginneqataasunullu takutissinnaagaat sukasimaarsimanerput iluaqutaalluarsimasoq.

Sulisut festertarneri aallaarsimaartarnerilu

Nuuk Imeq aallartimmalli sulisut ilorrisimaarnisaat pingartinneqarnikuuvooq. Ukiut tamaasa sulisut aappaat meeraallu ilagalugit katerismaartitsisoqartapoq. Juulleriartornerani meeqqat festertittarpagut alianaarsaarfiujuannartumik. Meeqqat tunissutissarsisarput, nipilersortoqarlu-nilu erinarsortoqartapoq kiisalu orpik kaavinne-qartarluni juullisunnittunillu ilisimaneqartunik pinnguqartoqartarluni. Decembarip aallaqqataani sannavimmiut igalaat tamaasa ullorialersorsima-

sarpaat, ukiortaap tungaanut ikumajuartussanik. Aallaqqaammut soqutiginngikkaluarpakka, illoqarfimmili igalaat tamarmik qaammarsimagaangata alianaattaqaaq, taamaammat ingerlaannaq alianaagisalerpakka. Ulloq manna tikillugu uanga suli juullip ulloriaa nivinngartarpala, Kalaallit Nunaanniitsillatalu juulleriartornerani qaammatit nuannareqisagut eqqaasarlugit. Juullileraangat suliffik ulloq kingulleq karsi juullisunnittunik immerlugu immiaaqqanik sodavandinillu ilallugit sulisunut tamanut agguanneqartarput, ullorlu kantiinami alianaarsaaqtigiainnermik naggaserneqartarluni.

Ukiut tamaasa aasarissigaangat angallatinik malittariilluta kangerlummi aallaarsimaaqatigiit-tarpugut, aamma tassani aappaasut meeqlalut peqataasarpalut. Arfinningornermi ullaakkut aallakkajuttarpugut unnukkullu kingusissukkut angerlakaasarluta. Suliffeqarfiup illuaraataa qaninnej Kangerluarsunnguamiittooq ornikkajunerusarparput.

Kangerlummukarnissarput sioqqullugu unnukkut festernermut ataatsimiititaliami ilaasortat taqqamunngareertarpalut piareersajartorlutik, suullu tamarmik piareersimasut tikerartarluta. Grillerissutissat neqinik poesinillu amerlaqisunik siatsivissat kissareersimasarlutik. Silaannarmiittaratta silagikkaangat nuannererusarpoq, silagikkaajuttarpalumi. Sulisut sakkortuumik arsaattarpalut. Siggartartoqarlungilu uinngiaqattaartoqartarpoq, ilisimasallu naapertorlugit qularnaatsumik ajugaasoqanngisaannangajalluni. Kuuk sinerlugu aamma pisuttuertoqartarpoq, ilaallu eqalunniartarlutik. Festernermut ataatsimiititaliami ilaasortat unnukkut angallatinut katersuunnialeraangatta ajornartorsiornerusarput, angallatimmi aallertut ataasiarlutik uteqqittariaqarnikuupput, ilagut arfinillit angallatini kingullerni inissaqarsimannngitsut aallugit, taamaammat kingusingaatsiartukkut aatsaat tamatta Nuummuit uterpugut. Januaarimi nerersuaaqatigiittarpugut nipilersotulerlatalu qittalluta ukiortaarsiortarluta.

Kapisilinni sulisut illuaraliuukkatsigit aamma nuanneqaaq. Illuaraliassaq katitigassanngorlugu Nuummi sananeqarpoq, taakkualu kangerlummukaanneqariarlutik ulissimancerani sissamut ikaaruttussaallutik. Sulisut tamangajammik

ikiuukkiartorsimapput. Illuaqqalli toqqavissaata tungaanut qanoq innaq sivingatigisoq takugatsigu tupallaqaagut. Katitigassallu oqimaaqimmata kivissinnaanatigit. Nunaqarfimmi ikiortissarsioratta qummuksassat wiremik pitullugit traktoritoq-qanik illutoqaasimasup toqqavianukaappagut. Aqaguani sanasut tikikkamik ullualunnguit atorlugit illuaraq inaarpalut. Ukiut tulliini amerlaqisuni sapaatip akunnera naagaangat taqqanna nuan-naariarfigisarparput.

Tallimanngornerit tamaasa ulloqepeqata kingorna katiinami tamatta ataatsimiittarpugut paassisutisseeqatigiittarlatalu tunisassiarisimasagut, iluarsaassinerit, pilersaarutit aningaasartutissatullu missingersuutit eqqartortarlutigut. Tamatuma saniatigut katerisimaartoqassatillugu katiinamiittuartarpugut.

Ilaqutarissuartut misigisimasarpugut tamatta ikioqatigiittarluta. Sulisut allaffinnut isersinnaajuannarpalut, tamarmillu nalunagu toqqissillutik oqaloqatigisinnajaauannarlunga, aamma sulinerup avataani pissutsinut tunngasut pillugit. Taamaammat sulisut amerlanerit qanimut ilisarisimalerpakka. Sulisut napparsimalernissaminnut, utoqqalinissaminnut toqusoqarnissaanulluunniit sillimmatissaminnik katersaqanngimmata, ajutoortoqaraangat ilaqutarit annikillulertarpalut. Sulisut tamarmik paasitinneqarput soraarnersitissaminnik ukiuni arlalinni katersisariaqartut, neriuuppungalu ullumikkut tamanna ilaqutarit toqqisisimanarerutissagaat.

Inuttut uannut qimmannarnerpaavoq, 60-iliillunga inuuissiorama sulisut persuarsiorissaminnut aaqqissuisimanerat, uannut tupinnaannartumik misigitsisoq. Soraarningortussanngorama aamma taamatut aaqqissuisimapput, uannut tuppallernaqisumik inuulluaqqusisummiik, tamanna puigunngisaannassavara.

Ukiut aqqanillit qaangiummata inuulluaqqusinisaq artornaraluqaaq, ullah tamarluinnaasa suliartortarnera nuannarinikuugakku. Nuuk Imeq-mit pissanganartumik unammilligassarsitinneqarpuunga, inuuninnilu sulisarallarninni misigisaqrifioqalunilu piffissaq pisuunnguallannaqaaq. Tamanut qujanaq.

Jeg nød hver eneste dag

Brygger Nis Nissen fortæller i dette erindringsbillede om årene 1992 til 2003, hvor han var direktør for Nuuk Imeq.

Først lidt om, hvordan jeg havnede i Grønland. I 1988 var jeg brygger på Neptun i Silkeborg, hvor vi blev spurgt, om vi ville kontrakttappe de øl og sodavand, der skulle til Grønland og anvendes som returflasker. Vi havde hidtil produceret de fleste af de engangsfasker, der blev solgt i Grønland, men vi gik i gang med tapningen af de nye flasker. Denne for Grønland positive udvikling medvirkende til, at Neptun blev lukket og den øvrige produktion overført til andre steder i Danmark. Det berørte mig dybt, og jeg anede ikke dengang, at jeg fra 1992 skulle komme til at lede Nuuk Imeq i 11 år.

Jeg holdt meget af virksomheden fra mit første besøg deroppe. Den er smukt placeret på Admiraltetssøerne med vand på tre sider, men det er også en stormomsust beliggenhed en stor del af året, og vi fik ofte store snemængder.

Ved opførelsen var der lagt vægt på solide og smukke bygninger med lyseblå facader på de markante haller, men også indvendig var fabrikken lys og flot, og rar at være i for os alle. Derimod var tappekolonnens maskiner af meget forskellig kvalitet og funktionsevne, så det krævede meget vedligeholdelse at forhindre uønskede driftsstop.

Da jeg trådte i 1992 producerede vi i alt ca. 32 millioner flasker og beskæftigede 36 medarbejdere på årsbasis. I produktionen havde vi ind imellem voldsomme spidsbelastninger. Dels for at kunne forsyne lukketvandsbyerne i nord inden frosten lukkede havnene, og dels når disse byer igen skulle have friske forsyninger. Jeg husker tydeligt, at jeg var ombord på det gode skib Helgafelli, der kun var lastet med vores 1700 paller med gule og grønne kasser. Et imponerende syn.

Vores øl blev sendt fra Carlsberg, Tuborg og Faxe i 235 hektoliters containertanke, der sejlede i pendulfart mellem Nuuk og Grønlandshavnen i Aalborg. Royal Arctic Line var alene på ruten, og

i de første år var det forholdsvis små skibe med begrænset kapacitet, så der skulle bookes plads i god tid. Det hører også med til historien, at de om vinteren ofte havde en voldsom og hård tur til Grønland, så lasten kunne blive beskadiget. RAL fik efterhånden moderniseret sin flåde til at bestå af moderne containerskibe, og det var et stort løft for Grønland, at varerne nu kom i containere direkte til forbrugerne. Det nedbragte lagrene så meget, at en skibsforsinkelse til gengæld nemt kunne resultere i varemangel i butikkerne. Det er som bekendt ikke altid nemt at forudsige forbrugernes ønsker, men vi havde et godt samarbejde med RAL, og gennem årene blev der oparbejdet et tillidsfuldt netværk, som kunne overvinde de fleste fejldDispositioner.

Nuuk Imeq er som bekendt opstået i et samarbejde mellem Carlsberg/Tuborg, Faxe, Hjemmestyret og Nuuk Kommune. Driften var overdraget til et konsortium ejet af Carlsberg og Faxe. Jeg var som direktør ansat af konsortiet og refererede direkte til bryggerierne og ikke til bestyrelsen, men det fungerede fint, da jeg havde tætte og gode relationer.

Store teknologiske investeringer

Salget steg støt, men vi haldede bagefter teknologisk. Hvis vi ville være bare rimeligt konkurrencedygtige på længere sigt, skulle der foretages væsentlige investeringer.

Vi udformede en langsigtet investeringsplan, der skulle nedbringe de store årlige reparationsudgifter og give lavere omkostninger pr. enhed.

Vores dygtige medarbejdere, hvoraf mange havde været med fra firmaets start, var kernen i denne udvikling. De blev altid informeret om vores mål med disse investeringer, og vi fik opbakning fra bryggerierne til at overbevise bestyrelsen. Over en årrække fik vi således udskiftet til moderne maskiner af bedste kvalitet fra Tyskland. Vi fik

Robbotit atunngikkallarmata Nuuk Imeq-mi suliat artornarnerpaat pallinut ilioraasisarnerit assaannarmik suliarineqartarpuit.

Før robotterne overtog det hårdeste arbejde i Nuuk Imeq foregik palleteringen med håndkraft.

her god støtte fra Faxe og Carlsbergs tekniske afdelinger, og ved større projekter havde vi ofte Carlsbergs projekteringsafdeling "Danbrew" med til at udforme kontrakter.

Det var spændende år, og medarbejderne var med på mange udenlandsrejser for at studere nye maskiner, og inden disse blev leveret, var en gruppe nøglepersoner til prøvekørsel og oplæring hos producenten. Det krævede koncentration, for alt skulle oversættes, da ikke alle var gode til sprog. Når maskinerne var monteret, blev de øvrige medarbejdere oplært på stedet.

Min baggrund som brygmester kom os til gode, og vi gik aldrig på kompromis med kvaliteten. Vi havde et dygtigt hold laboranter til systematisk at kontrollere hele vejen til den endelige udlevering. Bryggerierne hjalp os løbende med overordnet kontrol, og de sendte også bryggerikonsulenter til Nuuk for at følge op på vores eget laboratoriearbejde.

Nødvendige udvidelser

I vinteren 1997 fik vi opført en ny lagerhal. Her undgik vi ikke problemer, for vinteren var streng,

men nu kunne vi få en væsentlig del af vores emballage indendørs. Vi udvidede samtidig sortimentet med $\frac{1}{2}$ liter retur plastflasker. Dermed løste vi det problem, at vi ikke kunne levere Coca-Cola i vores almindelige flasker. Vi lancerede nemlig den verdenskendte contourflaske med Coca-Cola fra foråret 1998. Faxe introducerede samtidig Kondi på en grøn flaske og de øvrige $\frac{1}{2}$ liter produkter i en klar flaske. Moderniseringen af tappekolonnen forløb planmæssigt, blandt andet med en tappeblok med en skrue lågslukker og en ny etiketteringsmaskine samt ombygning af flaskebaner og kassebaner. Ih, hvor havde vi travlt, men alle syntes, at det var spændende og sjovt.

Med udgangen af 1999 havde vi 34 produkter i fem forskellige flaskestørrelser og tre kassetyper. Det gav os sorteringsproblemer, der ofte krævede manuelt aften- og natarbejde, så effektiviteten på kolonnen kunne fastholdes for at følge med efterspørgslen. Vores tappekapacitet var nu maksimalt 30.000 glasflasker eller 20.000 PET flasker i timen, men det varede et par år før vi fik et nyt automatisk palleanlæg, der kunne løse kapacitetsproblemets. Det blev til gengæld en stor lettelse, da manuel palletering af tunge kasser er et anstrengende job.

Der var i det hele taget stor aktivitet på bygge- og anlægsfronten i disse år. Vi udvidede værksteder og maskinmesterkontorer og byggede en større råvarehal – og vi udbyggede containerhallen, så de fleste containere kunne stå indendørs. Med flere medarbejdere måtte vi også udvide kantinen.

Fra 2002 kunne vi så koncentrere os om at optimere produktionen, hvilket altid er den sværste del af moderniseringsprocesser. Men jeg synes, vi nåede langt, og medarbejderne præsterede gode resultater, så bestyrelse og aktionærer kunne se nytten af alle vores anstrengelser.

Fester og udflugter for medarbejderne

Der har fra Nuuk Imeqs start været lagt vægt på, at medarbejderne skulle have det godt. Hvert år havde vi sociale arrangementer, hvor ledsagere og børn var inviteret. Vi holdt en stor julefest for børnene, og det var altid utroligt hyggeligt. Der var julegaver til alle børn, der var musik, sang og dans om juletræet samt de kendte julelege. Den 1. december havde værkstedet opsat de obligatoriske julestjerner i alle vinduerne, de skulle lyse uafbrudt til nytårsaften. Først syntes jeg egentlig, at det var

noget pjat, men når der er lys i alle vinduer i hele byen, ser det festligt ud, så også jeg fandt det hurtigt hyggeligt og stemningsfyldt. Ja, jeg tænder stadig julestjerne i et vindue, og tænker på de dejlige julemåneder, vi havde i Grønland. Sidste arbejdsgang før jul blev der kørt en julegodtekasse og en kasse øl og vand til alle medarbejdere, og så sluttede vi arbejdsgangen med en hyggelig sammenkomst i kantinen.

Hvert år, når sommeren var bedst, sejlede vi i en stor flotille af både ind i fjorden og havde en herlig sommerudflugt, ligeledes med ledsagere og børn. Det var oftest en lørdag morgen med sen hjemkomst lørdag aften. Vores nærmeste firmahytte var i Præstefjorden, så den var oftest målet.

Aftenen før var festudvalgt sejlet i forvejen, så alt var klar, når vi andre kom frem. Så var grillene varme, og der kunne laves bøffer og pølser i lange baner. Det foregik i det fri, så det var jo rarest, hvis vejret var gavmildt, men det var det som oftest også. Så blev der spillet firmafodbold, og det gik hårdt til. Der blev fløjtet og piftet, og så vidt vides var der sjældent en klar vinder. Man gik ogsåture op langs elven, og nogle forsøgte at få

en ørred på krogen. Det sværeste tidspunkt for festudvalget var sidst på dagen at få alle samlet i bådene, og det skete da også engang, at vi måtte sende en opsamlingsbåd tilbage for at hente seks mennesker, der ikke kunne være på sidste båd, så det blev sent, før alle var tilbage i Nuuk. I januar holdt vi en festlig og hyggelig nytårsfest med den helt store middag, orkester og dans.

Et festligt projekt var bygningen af en ny hytte til medarbejderne i Kapisillit. Der blev fremstillet elementer i Nuuk, og disse blev sejet ind i fjorden og ved højvande læsset ind på stranden. Næsten alle medarbejdere var sejet derind for at hjælpe til.

En overraskelse fik vi, da vi opdagede, hvor stejle skrænterne var op til hyttegrundens. Elementerne var for tunge, så vi kunne ikke løfte dem. Vi måtte hente hjælp fra bygden, hvor det med en gammel traktor og wirer til sidst lykkedes at trække det hele op til fundamenterne af et gammelt hus.

Tømrerne kom næste dag og brugte nogle dage på at bygge hytten færdig. Vi nød alle at holde weekend derinde i de følgende mange år.

Hver fredag var der fællesmøde i kantinen efter frokost, hvor der var orientering og drøftelse af produktionsresultater, reparationer, planer og

budgetter. Kantinen var i øvrigt et omdrejningspunkt for fællesskab.

Vi var én stor familie, hvor alle forsøgte at hjælpe hinanden. Min dør var altid åben, og alle vidste, at de trygt kunne komme og få en snak, også om private forhold. Det betød, at jeg fik et meget tæt kendskab til de fleste. Medarbejderne lavede ingen opsparing til imødegåelse af sygdom, alderdom eller død, og det stillede familiene dårligt, når uheld var ude. Det lykkedes at få alle overbevist om, at der over nogle år skulle gennemføres en pensionsordning, og jeg håber, at det i dag har givet større tryghed for familiene.

Personligt var de festligste højdepunkter fejringen af min 60 års dag, hvor medarbejderne havde sat alle sejl til, og det glædede mig utroligt. Det samme gjaldt, da jeg gik på efterløn, hvor jeg fik en rørende afsked, som jeg aldrig vil glemme.

Det var svært at skulle sige farvel efter 11 år, hvor jeg hver eneste dag var glad for at komme på arbejde. Nuuk Imeq var en spændende udfordring, en stor oplevelse og en rig periode i mit arbejdsliv. Tak til alle.

Containeriisivik 2001/2002-mi allineqarpoq.

Udvidelse af containerhallen i 2001/2002.

Puukunik utertitsisinnaanermik aaqqissuussaq Kalaallit Nunaanni avatangiisinut annertuumik iluaqutaavoq

**Grønlands Konsortiet aqqutigalugu Nuuk Imeq-mut
atuumassutillit ilagaat Royal Unibrewip avammut
nioqquqteqarnermut pisortaa Jørgen-Anker Ipsen,
periarfissaqarnini tamaasa Kalaallit Nunaannukartartoq.**

Jørgen-Anker Ipsen 1984-imi Kalaallit Nunaannut pivoq, Nuup eqqaani Nuussuarmi Brugsenimi pisortanngoriartorluni. Ukiulli marlussuit qaangiummata Nuup umiarsualiviani KGH/KNI-p quersualerisunngorluni immiaaqqat sodavandillu illoqarfimmi nioqquqtiissat pisiarinis-saat akisussaaffigilerlugin. 1989-imi taanna Faxe-p immiorfiannit (maanna Royal Unibrew) saaffigine-qarpoq, immiorfiup Kalaallit Nunaanni tuniniaane-ranut akisussaasutut atorfik neqeroorutigalugu. Tamanna pivoq Nuuk Imeq-mik aallartitsinermut atatillugu.

”Taamani peqataalluni tupinnaannarpooq”, Jørgen-Anker Ipsen oqaluttuarpooq. ”Ukiut arlallit Nuummeereernikuugama, puukunik utertitsisa-lernermi illoqarfipiup allangornera tupinnaqaaq. Upernaakkut aput aakkaangat kuussinerni qiller-tuusparpassuit inuit eqqarsimasaasa takkussuler-tarerat immikkut eqqaamasarpa. Puiaasat atoqqinneqarsinnaalermata, avatangiisinik mingut-sitsinerujussuaq tamanna soorluluunniit ullormiit ullormut unitsinneqartoq. Taamatut aaqqissuu-sinermik inuit ingerlatiinnarlugu atuillualernerat illoqarfimmi pinngortitamilu angalaaraanni nammi-neq takuneqarsinnaavoq. Allanguineq tamanna misigalugu nuanneqaaq.

Ilaatigut tamanna pissutigalugu isumaqarpunga, Nuuk Imeq inuiaqatigiinnut annertuumik iluaqu-

taasoq. Niuertutut isiginninera tunulliukkukku, eqqarsaatiginggitsoorsinnaanngilara Nuuk Imeq Kalaallit Nunaannut qanoq iluaqutaatigisoq, Kalaallit Nunaatami eqqiluitsutut kusanartumik pinngortitalittut nittarsaattarnera pissusissami-soormat. Nuuk Imeq pinngortitamut puukorpa-suarnik eqqaanermik unitsitseqataavoq”, Royal Unibrewip avammut nioqquqteqartarnermut pisortaa oqaluttuarpooq.

Jørgen-Anker Ipsen Nuuk Imeq-mik aallartitse-qataasinnarluni 1991-imi Kalaallit Nunaat qimap-paa. Tamatuma kingorna Kalaallit Nunaannut tunngasunik suliaqarunnaangajariarluni, 2007-imi Royal Unibrewimi ilaatigut nunani avannarlerni tuniniaanermut akisussaasunngorpoq kingornalu Grønlands Konsortietimi peqataalerluni.

”Ullumikkut ukiuni 30-nngulersuni Kalaallit Nunaannut attuumassutilinnik suliaqarnikuuvunga, nunarlu annertuumik nuannarilernikuullugu. Oqaasinnaaraara, tunniusimanilu akulerukku-sunngikkaanni Kalaallit Nunaanni suliniarneq ajor-nartupilussusoq. Inuiaqatigiit qanoq ingerlanerat iserfiginiartariaqarpoq inuttaalu naapittarlugin. Tamatumani piumassuseqarneq kajumissuserlu apeqqutaapput. Paarlattuanillu tamanna pissarsi-naqaaq. Royal Unibrewimimi peqataasut tamarmik taamatut nuannarinnittuupput. Tamatumunnga assersuutissaavoq, sivisunerpaamik aningaasaliis-

Aajuku nutaat marluk siunissami takujuartuartualigassasi...

Her er to nyheder, De vil få at se igen og igen og igen...

suteqarfigisartagarinikuusatta tassaanera Kalaallit Nunaanni Timersortartut Kattuffiat. Tamanna ukiuni 40-ni ingerlannikuuarput, sulilu ingerlallutigu. Kalaallit Nunaata nuanna-rinera ukiorpassuarnilu suleqateqarfiginikuu-nera tamatumunnga pissutaavoq.

Nuuk Imeq-mi aktiaatillit suleqatiginerat Royal Unibrewip nuannaarutigaa. Suliffeqarfiup ingerlalluartup ukiut ingerlaneranni aningaasa-liiffigarsimanera kiisalu pitsasumik tatigeqati-giillutalu siulersuisunik qitiusumillu sulisunik aalajaatsunik suleqateqarnerput nuannaaruti-gaарput. Aallaqqaataaniilli, tassa ukiuni 25-ni, suleqataasimasunik suli sulisulisoqarnera eqqarsaatigalugu tupinnaannarpoluuuniit. Suliffeqarfimmik ingerlalluartumik pilersitsiso-qan narani aammali suliffigiuminartumik pilersitsisoqarsimaneranut tamanna ersiutaavoq. Suliffeqarfimmik ataqtatigiittunik inooqatigiinnik-kullu imaannaanngitsumik attaveqaqatigiittunik sulisulimmik pilersitsisoqarsinnaasimavoq. Tamanna tulluusimaarutigeqaарput", Jørgen-Anker Ipsen erseqqissaavoq.

Nuuk Imeq siunissarlu

"Taamaammat neriuutigaарput suleqatigiinneq tamanna ingerlateqqinnejqarsinnaassasoq", taanna nangippoq.

"Puukulli pillugit peqqusummik Namminersorlutik Oqartussat allanngortitsiniarlutik aarlerisaarinerat, immiaaqqanik sodavandinillu qillertuusanik pooqartissinnaalersitsinermik kinguneqartussaq piviusunngortinneqassappat, uanga isumaga naapertorlugu tamanna Nuuk Imeq-mik ingerlat-siinnarsinnaanermut annertuumik kingunerluttusaavoq. Tassami taamaassappat tunisassiorfik imminut akilersinnaasumik tunisassiorsinnaajun-naassaaq. Tamatumani luuliftit 50-it annaane-qassapput taakkualu saniatigut suliffeqarfiup avataani suliffit 20-30-t annaaneqassallutik. Namminersorlutik Oqartussat pilersaarutiminnik piviusunngortitsiniassanersut utaqqimaarlugu, aningaasaliissutiginiakkat 25-30 millionit koruunit unitsikkallarneqarput", Jørgen-Anker Ipsen nag-gasiivoq.

Puukunik utertitsisarnermik aaqqissuussaq

Puukunik utertitsisarneq qangatsiarli isumas-sarsiarineqarnikuuvooq.

A&R Thwaites & Co, sodavandnik tunisasiortartut siilliit ilaata, akiliillutik puukunik utertitsisarneq 1799-im i aallartippaat. Schweppes aamma ukioq 1800-mi taamatut aallartitsivoq.

Nunanili avannarlerni puukunik utertitsisarnermut inatsisaat sumiiffinit allanit annertunersaapput. Danmarkimi puaasanik igalaaminernik utertitsisarneq 1922-mi aaqqissuunneqarpoq, immiorfiit immiaaqqanik tunisassiornerminni puaasat assigiit atornissaat isumaqatigiissutigimmassuk. Taamatut aaqqissuussineq iluatsittooq ingerlaannaq takuneqarsinnaalerpoq, nunarsuatsinni iluat-sinnejqarnerpaalluni puukut tamangajavimmik utertinneqartarmata. Kingusinnerusukkut puaasat plastikkit (1991) qillertuusallu (2002) aamma utertinneqarsinnaalerput. Dansk Retursystem, namminersortunit iluanaarniara-tik ingerlatsisunit pigineqartoq, Danmarkimi akiliilluni puukunik utertitsisarnerup ullumik-kut kisermaassillutik ingerlannissaanut pisinaatitaapput.

Retursystemet har været en fantastisk gevinst for miljøet i Grønland

Et af de mennesker, der gennem Grønlands Konsortiet er engageret i Nuuk Imeq, er Royal Unibrews eksportchef Jørgen-Anker Ipsen, som nyder at besøge Grønland så ofte som muligt.

Jørgen-Anker Ipsen kom til Grønland i 1984 som bestyrer af Brugsen i Nuuk-forstaden Nuussuaq. Efter et par år blev han ansat i KGH/KNI som lagerforvalter på havnen i Nuuk og blev ansvarlig for indkøb af øl og sodavand til byen. I 1989 blev han kontaktet af det daværende Faxe Bryggeri (nu Royal Unibrew) og tilbuddt en stilling som bryggeriets salgsansvarlige i Grønland. Det var i forbindelse med etableringen af Nuuk Imeq.

"Det var fantastisk at være en del af", fortæller Jørgen-Anker Ipsen. "Nu havde jeg jo boet i Nuuk i en årrække, og det var helt utroligt at se forvandlingen af bybilledet – fra at man ikke havde et retursystem og til indførelsen af et sådant. Jeg husker særligt byen om foråret, hvor sneen i grøfterne smeltede og afslørede de tusindvis af dåser, som folk havde smidt fra sig. Dette miljøsvineri stoppede næsten "over night" efter etableringen af et retursystem med genopfyldelige flasker. Det var tydeligt, at folk hurtigt tog det nye system til sig, hvilket man ved selvsyn kunne konstatere, når man bevægede sig rundt i Nuuk og i den omgivende natur. Det var rent faktisk en oplevelse at se den forvandling.

Blandt andet derfor synes jeg, at Nuuk Imeq er en stor gevinst for hele samfundet. Hvis jeg skulle tage mine kommercielle briller af i et øjeblik, så kan jeg ikke lade være med at tænke på den betydning, Nuuk Imeq har for Grønland, som jo med rette markedsfører sig selv som et rent og naturskønt land. Nuuk Imeq har bidraget til denne fortælling ved at fjerne store mængder engangsemballage fra naturen", forklarer Royal Unibrews eksportchef.

Jørgen-Anker Ipsen var en del af Nuuk Imeqs opstartsfasen indtil han forlod Grønland i slutningen af 1991. Derefter var han mere eller mindre ude af det grønlandske marked, indtil han i 2007 blev salgsansvarlig for bl.a. de nordatlantiske markeder i Royal Unibrew og efterfølgende indtrådte i Grønlands Konsortiet.

"I dag har jeg haft relation til Grønland i snart 30 år, og jeg har udviklet en stor kærlighed til landet. Jeg plejer altid at sige, at hvis man ikke har et engagement og vil involvere sig, så er det svært at arbejde i Grønland. Man er nødt til at sætte ind i samfundet og møde dets mennesker. Det skal man have viljen og lysten til. Så får man til gen-gæld også meget igen. Men den kærlighed gælder faktisk hele Royal Unibrew. Et eksempel er, at et af vores længste sponsorater er med Grønlands Idrætsforbund. Det har kørt i over 40 år, og det kører stadig. Det er fordi vi holder af Grønland og har arbejdet med landet i så mange år.

Royal Unibrew har været glade for samarbejdet med aktionærkredsen i Nuuk Imeq. Vi glæder os over, at vi igennem årene har investeret i en velfungerende virksomhed, hvor vi har et godt og tillidsfyldt samarbejde med både ledelse og en god, fast kerne af medarbejdere. Det er fantastisk at tænke på, at der stadig er folk i virksomheden, som har været med fra starten, altså i 25 år. Det er et vidnesbyrd om, at man ikke kun har fået etableret en god virksomhed, men også en god arbejdsplads. En arbejdsplads, hvor man har formået at skabe sammenhold og stærke sociale relationer. Det er vi sgu stolte af", understreger Jørgen-Anker Ipsen.

Jørgen-Anker Ipsenip Kalaallit Nunaanni
sulinikuunerminik suli ulluinnarni pingaaartitsinera,
Faxemi allaffiani takuneqarsinnaalluarpoq.

Grønland fylder meget i Jørgen-Anker Ipsens arbejdsliv, hvilket tydeligt kan ses på hans kontor i Faxe.

Nuuk Imeq og fremtiden

"Derfor er det vores inderlige håb, at dette engagement kan videreføres", fortsætter han. "Men såfremt Grønlands Selvstyre fastholder sin varslede ændring af emballagedirektivet, så det igen bliver tilladt at sælge øl og sodavand på dåser, er det min opfattelse, at det vil få alvorlige konsekvenser for Nuuk Imeq eksistens. I så fald vil det ikke vil være rentabelt at fortsætte produktionen på fabrikken. Det vil i givet fald betyde tab af ca. 50 direkte arbejdspladser samt yderligere tab af 20-30 eksterne arbejdspladser. Det siger sig selv, at med selvstyrets udmeldinger er ellers planlagte investeringer i en størrelsesorden 25-30 millioner kroner midlertidigt udskudt, indtil vi kender indholdet i de varslede ændringer", slutter Jørgen-Anker Ipsen.

Retursystemer

Retursystemer er en opfindelse af ældre dato. A&R Thwaites & Co, der er en af de tidligste producenter af sodavand, indførte allerede i 1799 et pantsystem. Det samme gjorde Schweppes omkring år 1800.

De nordisk landes pantlovgivning er dog i sammenligning med andre regioner den mest omfattende. I det danske flaskepantsystem blev pant på glasflasker indført i 1922, hvor bryggerierne blev enige om at benytte en standardiseret flaske til øl. Systemet viste sig hurtigt at være en succes, da det som et af de eneste i verden havde en tilbagelevering på næsten hundrede procent. Senere kom retursystemet også til at omfatte plastflasker (1991) og dåser (2002). Dansk Retursystem, som er en privatejet non-profit virksomhed, har i dag eneretten til at drive det danske pant- og retursystem.

Pitsaassutsimut isumannaallisaanermullu piumasaqaatit nunani tamani qaffasinnerpaat naapertorneqarpoq

Ukiuni 25-ni tamatigut pitsaassuseq Nuuk Imeq-mit pingaartinneqarnikuujuan-narpoq. Tunisassianuinnaq atatinnagu aammali isumannaallisaanermut tunisassioriaatsinullu atatillugu.

Tamatumunnga takussutissiissutit kingullit ilagaat, ukiunik 25-nngortorsiornissamut atatillugu tunisassiorfik piumaneqaqisumik LRQA-mik (Lloyd's Register Quality Assurance) uppernarsaaserneqarpoq taamaalilluni pitsaassuseq pillugu aaqqissuuussamut ISO9001-imut kiisalu pitsaassutsimik uppernarsaat FSSC22000 naapertorlugu pitsaassusilinnik tunisassior tutut pi umasaqaatinik naammassinnittutut uppernarsaaserneqalerluni, taanna inuussutissanik tunisassiornermi isumannaallisaanermut annertunerusumik pi umasaqaatinik naammassinninnermut uppernarsaataavoq,

ISO22000, ISO/TS 22002 kiisalu inuussutissanik tunisassiornermi isumannaallisaanermut pi umasaqaatitalinnik allanik naammassinnittutut akuerineqarnermut uppernarsaatinik aamma tunineqarluni.

Suliffeqarfiup iluani sulerulunnerup kinguneranik, nunat tamat akornanni pi umasaqaatinik naammassinninnermut uppernarsaaitit tamakkua pissarsiari neqarnerat iluatsippoq. Upper narsaaitit tamakkua pissarsiari nissaat suliarujussuuvoq, aammali siunissami pi umasaqaatit naammassisinnaajuarnissaat suliarujussujumaarluni. Tamanna taamaallaat anguneqarsinnaavoq, Nuuk Imeq-mi sulisut tamarmik suliaminnik aallussilluarluarlutik kajumissuseqarlutillu suleqataanerisigut, taamatut siunissami neriu nartoqarneranik upper inniler-sitsisinnaappata.

Kvalitet og sikkerhed efter højeste internationale standarder

Kvaliteten har været i højsædet hos Nuuk Imeq gennem alle 25 år. Ikke alene hvad angår fabrikkens produkter, men også i relation til sikkerhed og produktionsmetoder.

Et af de seneste eksempler på det er, at fabrikken som optakt til jubilæumsåret har opnået den eftertragtede certificering af LRQA (Lloyd's Register Quality Assurance) og dermed er godkendt efter kvalitetsstyringssystemet ISO9001 samt certificeret i overensstemmelse med kravene i FSSC22000, som er en udvidet fødevaresikkerhedsgodkendelse, der opfylder

ISO22000, ISO/TS 22002 samt andre fødevaresikkerhedsmæssige krav.

Det er et hårdt internt arbejde at opnå de konkrete beviser på, at disse internationale standarder nu dokumentationsmæssigt er på plads. Det kræver mange ressourcer, dels at nå certificeringerne, men også at leve op til dem i fremtiden. Det kan kun lade sig gøre ved at alle medarbejderne overalt på på Nuuk Imeq har gået til sagen med en ildhu og entusiasme, som lover godt for fremtiden.

Angusat naammaginartut

Tunisassiornerup aallarteqqaerneraniukiumut naatsorsuinerit siulliit 1985-1988 eqqaassannngikkaanni, Nuuk Imeq iluanaaruteqartuaannarnikuuvooq. Ingerlatsileqqaernermi millionit ataatsimik kisitsisitallit 1992-illi kingorna millionit marlunnit kisitsisitallit iluanaarutigisarpai.

Kalaallit Nunaanni ingerlatsiviit angisuut iluanaaruteqarluaraangata, arlaannik pasinnito-qaqqaasoqartuaannarpooq. Air Greenland iluanaaruteqarluarpat, bilsit akisualaarsimassapput. TELE iluanaaruteqarpat, taava taanna aamma akisutitsivallaarsimassaaq. Royal Greenland iluanaaruteqarpat, aalisartut tulaaassaminnik tunisigaangamik akikinaarun-

neqarsimassapput. RAL iluanaaruteqarpat, assartuineq akisualaarsimassaaq il.il.

Nuuk Imeq aamma taamatut pineqarpoq. Ingerlalluartoqaraangat, taava arlaat tunisanik akisunaaraisimassapput! Suliffeqarfik sunaluunniit ingerlaqqissinnaassaguni iluanaaruteqartariaqarpoq. Nuuk Imeq-llu soorlu ilinniartitaanermut maskiinanullu aningaasaliissuteqaaqqittassaguni aamma iluanaaruteqartariaqarpoq. Tamanna sulisunut aningaasaliissuteqartunullu toqqisitisisarpoq. 2012-imi siunissamut qulartoqalinngikkallarmat aktiaatillit aamma allisaanermut ineriertortitsi-nermullu aningaasaliissuteqarusuttarnikuupput.

Tilfredsstillende resultater

Bortset fra de første regnskabsår fra 1985-1988, hvor produktionen ikke var startet, har der været positive tal på Nuuk Imeqs bundlinje. I de første driftsår en-cifrede million beløb, men fra 1992 altid to-cifrede millionbeløb.

I Grønland har der altid været en tendens til at anse det for en smule dubiøst, en anelse suspekt, hvis store selskaber præsterer et pænt overskud. Hvis Air Greenland tjener mange penge, er det fordi, billetterne er for dyre. Er det TELE, er teletaksterne for høje. Hvis Royal Greenland har overskud, har fiskerne fået for lidt i indhandling. Og drejer det sig om RAL, er fragten for dyr osv. osv.

Nuuk Imeq er heller ikke gået ram forbi. Når det går godt, så må det jo skyldes, at nogle betaler for meget for produkterne! Men enhver virksomhed er i sagens natur nødt til at tjene penge for at kunne fortsætte driften. Og Nuuk Imeqs overskud har i høj grad været en forudsætning for løbende at kunne re-investere i fx uddannelse og maskinpark. En tryghed for både medarbejdere og andre interesser. Indtil den fra 2012 skabte usikkerhed om fremtiden har aktionærerne da også altid vist stor vilje til at investere i vækst og udvikling.

NUUK IMEQ

Ilisarnaat allanngujuitsoq

Nuuk Imeq-mit ilisarnaatigineqartoq aamma nammineq oqaluttuassartaqarpoq. Taana art director Finn Bjerremit, ilaatigut Tuborgip Carlsbergillu tunisassiaanik immiaaqqanik sodavandinillu amerlaqisunik allagartaliuussarnikumit ilusilersorneqarnikuuvooq.

"Taamani qalipaariaaseq airbrush alutorilerutterpara", Finn Bjerre ullumikkut oqaluttuarpooq. "Nuuk Imeq-mut ilisarnaatissaq sanagakku, imaq qilallu taamatut serpalittaallunga sananikuuakka, taamatut qalipaariaaseq soorlu aamma nuussuit LP-t amerlaqisut, ilaatigut Anne Linnetip aamma Dodo and The Dodo'sikkut saqqummersitaasa saqqassaannik sanagaangama atortarnikuuara. Naqinnerit ilusaat taanna toqqarneqarpoq qaamsuugaluarluni erseqqrissinnaammat. Naqinnerit ilusaat taanna taaguuteqarpoq Columna 60, ajoraluartumillu qarasaasiqamik atorniarlugu pissarsiareriaannaanani. Ilisarnaat immikkullarinneruniassammat, naqinnerit N aamma Q allanngortilaarpakka".

"Uanga pinngortitaq eqqiluinnerpaaq Kalaallit Nunaannut atatittuaannarnikuuara", Finn Bjerre nangippoq. "Taamani suliakkerneqarama, ilisarnaat assut eqqiluippasittuullunilu "nillerpasittutut" isikkoqartussaasoraara. Taammaammat qalipaatit taakkua marluk killingusami qaqortumik titarnejarlutillu qernertumik killingiusaqartippakka. Taamani ilisarnaammut isikkuliukkusutara Sverigemi TV-kkut BBC-p aallakaatitassiaani takunikuuara. Taamanimi internetteqanngilaq. Ajoraluartumik uanga nammineq Kalaallit Nunaanniinnikuunngilanga, taavanngaanniilli eqqaamasilikkersaarutit atuarlugit alutoriuuannarnikuuakka".

"Kalaallit Nunaanni ikinngutitta, Ivalo Egedep, nuliama ilinniartooqatiginikuusaata, imaassinnavaq aamma isumassarsitissimagaanga. Taassuma aamma qitsuaqqanik marlunnik piuminaqisunik Kalaallit Nunaanni inunngornikunik tuninikuuaatigut", Finn Bjerre naggasiivoq, taanna ullumikkut filmiliukkajunneruvoq, ilaatigut pisataliorfik Montana filmiliuuuttarlugu.

Tassa aajuna Finn Bjerre-p Nuuk Imeq-p ilisarnaataanut isumassarsiaqarfia maannalu ukiut 25-t suli ilisarnaataavoq.

*Det var billeder som dette, der inspirerede Finn Bjerre til Nuuk Imeqs karakteristiske logo,
der stadig ser ud som da det blev designet for over 25 år siden.*

Et logo, der holder

Også Nuuk Imeqs karakteristiske logo har sin egen historie. Det er designet af art director Finn Bjerre, der har kreeret mange etiketter til øl og sodavand for blandt andre Tuborg og Carlsberg.

"Det var i den periode, jeg blev fascineret af airbrush-teknikken", fortæller Finn Bjerre i dag. "Vandet og himlen i Nuuk Imeq logoet er således udført med denne sprojteteknik, som jeg også brugte meget til en masse LP-covers for blandt andre Anne Linnet og Dodo and The Dodo's. Typografien er valgt, fordi den både er lys og alligevel har styrke. Det er en skrift, der hedder Columna 60, og er desværre ikke én, man lige kan få fat på til brug for computer. Bogstaverne N og Q lavede jeg lidt om på for at give logo'et større personlighed".

"For mig har Grønland altid stået som den reneste natur, man kan tænke sig", fortsætter Finn Bjerre. "Opgaven, som jeg opfattede det dengang, skulle

netop virke meget rent og gerne med et "koldt" udtryk. Derfor de to farver med den tynde hvide horisont og den hvide typografi med den sorte kontur. Jeg havde set nogle BBC-udsendelser på svensk TV, hvor man så billede med den stemning, jeg prøvede at lægge i logoet. Internettet var jo ikke noget, vi havde den gang. Desværre har jeg aldrig selv været i Grønland, men har altid været meget fascineret af de beretninger, jeg har læst der fra".

"Vi havde en veninde fra Grønland, Ivalo Egede, som min hustru studerede sammen med, så det er muligt, at hun også gav inspiration. Hun forærede os i øvrigt to skønne killinger, der var født i Grønland", slutter Finn Bjerre, der i dag mest laver film for blandt andre møbelfirmaet Montana.

Oqaluttuarisaanerup naalisarnera

1979

De forenede Bryggerier, KGH aamma Bryggeriforeningen sinnerlugit ataatsimiitaliami ilaasortat, Kalaallit Nunaanni puukunik utertitsisalernissamut periarfissanik naliliisussanngortinneqarput.

1984

Ataatsimiitaliaq aggustimi nalunaarusiamini assersuutissanik tallimanik saqqummiivoq.

Ingerlatsivik Danish Interbrew, Faxep immiorfiinit pigineqartoq, Nuup Kommuneanik suleqate-qareerami isumasioqatigiinnissamut peqataaqqu-saalluni qaaqquaavoq.

1985

Ingerlatsiviliariniakkami Namminersornerullutik Oqartussat aktiaateqarsinnaanerat Naalakkersuisut tunngaviusumik taperserpaat.

1986

De forenede Bryggerier, Danish Interbrew, Namminersornerullutik Oqartussat kiisalu Nuup Kommunea Kasoda A/S (kingorna Nuuk Imeq A/S) pilersinniarlugu isumaqtigiipput.

1987

Kasoda aamma KNI tunisassiorfiup tunisassianik kisermaassilluni nioqquteqarsinnaaneq pillugu isumaqtigiissuteqarput. Tunisassiorfik sanaartorneqalerpoq. Inini attartukkani Nuuk Imeq-mik pilersitsineq timitalerneqarpoq. Finn Jakobsen pisortatut atorfinippoq.

Tunisassiorfiup tulluartumik atsernissaanut unammisitsisoqalerpoq. Atsiinissamut ataatsimii-titaliami, Naalakkersuisut siulittaasuat Jonathan Motzfeldt siulittaasoralugu kiisalu borgmesteri Bjarne Kreutzmann siulittaasumut tullersortaatil-lugu, sinerissami tamaniit siunnersuutit 1000-it miss. akornanni Nuuk Imeq toqgarneqarpoq.

1988

Tunisassiorfiup sanaartornera naammassivoq. Quersuaq Kalaallit Nunaanni siullerpaamik aalisarnermut saqqummersitsinermut – nunanit tamanit peqataasulimmumut - atatillugu atorneqaqqaarpooq.

Puukunik utertitsisarlernissamut Nuuk Imeq-mit nittarsaanermut atugassat, titartakkanik filmiliat naatsut pingasut Nuummi sanaat, 'takuss utiss' oqaasinnaaritillugu KNR-ikkut takutinneaqattaa-lerput. Taakkua Kalaallit Nunaanni titartakkanik filmilat siullersaat Inuk Media-mit suliarineqarput.

Sulisussat pingaarutilimmik inissimasussat atorfinitinneqarput kiisalu tunisassiorermik aqutsinissamut tunisassiallu pitsasusaannut atatillugu piginnaangorsaanerit ilinniartitsinerillu aallartinneqarlutik.

1989

Januaarip 12-ianni tunisassiorneq aallartippooq.

1990

Jens Corneliusenip Finn Jakobsen pisortatut paarlappaa.

1992

Nis Nissenip Jens Corneliusen pisortatut paarlappaa.

2003

Henrik Estrupip, ukiuni arlalinni Nuuk Imeq-mi tunisassiornermut pisortaareerluni Nis Nissen pisortatut paarlappaa.

1992-imiit (immiaaqqat) kiisalu 1998-imiit (imeruersaatit) akii nikinnikuunngeriarlutik qaffakkiartulerput.

2003-p naalernerani namminersornerullutik Oqartussat nalunaarput, allat aningaasaleerusut-tut nutaanillu pilersitserusuttut periarfissinniarl-igit, aktiaatimik tuninissaat kissaatigigtsik.

Containerinik inissiivik allilerneqarpoq.

2004

Immiaaqqanik nioqquteqarneq ukioq 2000-imut sanilliullugu 25 procentimik appariarpoq. Akigititat apparneqarput, avataaniillu Kalaallit Nunaannut immiaaqqanik tikisitsisoqartarneraniit appasinne-rulerulerlutik (akitsuutit ilanngunnagit).

Unammilleqatigiinnermut ataatsimiitaliap piimasaraa Nuuk Imeq-mit kisermassaassineq unitsineqassasoq. Pilersitsinermiilli ukiuni siullerni 20-ni, tassa 2009-p tungaanut, kisermassaassisinnaatitaa-neq Namminersornerullutik Oqartussanit qulak-keerneqarsimavoq.

2005

Oktobarip 14-ianni Namminersornerullutik Oqartussat aktiaateqarunnaarput, aktiaataalu aktiaateqareersut akornanni agguanneqarlutik.

2004-mi immiaaqqat akikillinerisa kinguneranik nioqqutigineqartut 5 procentimik qaffapput.

Dunkit 2 literikkaat siullit Nuuk Imeq-mi maqiteriffigineqalerput.

Allagartat palitsillu laseri atorlugu ullulerneqartalerlillu stregkodeqartinneqalerput.

2006

Immiaaqqanik nioqquteqarneq appaqqippoq.

Puaasanik nakkutiliisarneq nutaaq pilersinne-qarpoq.

Puut pillugit nalunaarutip allanngortinnissaa Namminersornerullutik Oqartussat aarlerisaaruti-gaat – Nuuk Imeq-miillu siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu piumasaqaatinik sinaakkusiinis-saq atugassaqaqtisinissarlu noqqaassutigilerpaat.

Narsaq Brewhouse aamma Godthåb Bryghus maqiteriveeqqanik aallartitsipput, Nuuk Imeq-miillu maqiterissussinissamut isumaqatigiissuteqarnissaq nequeroroutigineqarluni.

Avatangiisirut atatillugu akuerineqarnissaq Nuuk Imeq-mit sulissutigineqalerpoq.

2007

Immiaaqqat Narsaq Brewhousemeersut maqinnejartalerput.

Nuuk Imeq-mit puiaasat 0.5 literikkaat imermik tunisassiornermi atorneqalerput.

Sukkut tunisassiornermut iffiornermullu atorneqartut akitsuuserneqartalerput, saniatigullu malunnaatilimmik akitsuinermik kinguneqartumik, sodavandit akitsuuserneqarlutik.

Ilulissani maqiteriveeqqamik aallarttsisoqarpoq.

Nuuk Imeq-mit eqqoriarneqarpoq, akitsuuser-suinerit saftimik tunisassiorneq imminut akilersin-naajunnaarsissagaat.

2008

Sodavandinik saftimillu nioqquteqarneq appariarpoq. Inatsisink unioqqutitsilluni avataani tunisassianik eqqussuineq qaffariarpoq.

Greenland Brewhouse akiliisinnajunnaarpoq.

Nuuk Imeq-mit Godthåb Bryghusip immiaara-liaa maqinnejartalerpoq, nuna tamakkerlugu taakkua tunisassiaannik siammarterisinnaaneq qulakkeerniarlugu.

Saftimik maqitsivissanik dunkinik plastikklinik kuisivissaq Nuuk Imeq-mit pisiarineqarpoq.

Henrik Estrup Bernhard Christensenimit pisortatut paarlanneqarpoq.

2009

Dunkinik plastikklinik tunisassiorneq atorfennik marlunnik pilersitsinermik kinguneqarpoq.

Puaasanit PET-ni utertinnejartuni arlaannik imerpalasumik akigititassaangitsumik peqerner-soq paasiniarlugu atortussaq "naamasinnaasoq" nutaaq pisiarineqarpoq – taamaalilluni puiaasat erronejartinnagit tamakkua immikkoortinneqar-sinnaalerlutik.

Suliffeqarfik avatangiisirut atatillugu akuersis-summik tunineqarpoq.

Tunisassiornermut atortut nutarsarneqartarnis-saat qulakkeerniarlugu, aningaasaliissutigineqar-tartut qaffanneqarnissaat aalajangerneqarpoq.

2010

Poortuut puuaatigiutigisoq nutaaq pisiarineqarpoq.

Puiaasat PET-t atoqqinnejannginneranni saligummik qallerneqarsinnaalerput.

KNI-p kisermaassilluni assartuisinnaatitaanera unitsinnejassasoq, unammilleqatigiinnermut oqartussat kissaatigaat.

2011

Puukut atorneqaqqarnerminniit kasiilerneqarnissamik tungaannut atorneqartarnerat pillugu Namminersorlutik Oqartussat misissueqqissaartisippit. Misissueqqissaarnermi paasineqarpoq, qillertusanik allanillu puulinnik avataaniit tikisisarnermut sanilliullugu, maannakkut aaqqisuussaq avatangiisinik mingutsitsinnginnerujus-suusoq.

Unammilleqatigiinnermut qullersaqarfik tassunga assingusumik nalunaarusiorpoq, tassanilu oqaatigineqarlni, kikkulluunniit tunisassiorsinnaalernerisa akit apparnerannik noqqaassutaasullu annertusinerannik kinguneqarnissaa ilimanartoq.

Unammilleqatigiinnermut qullersaqarfik naliiliinermini oqaatigaa, KNI-p kisermaassilluni siammerisinnaatitaaneranik KNI-p Nuuk Imeq-mik isumaqatigiissuteqarnera inatsisitigut illersoneqarsinnaanngimmat unitsinnejartariaqartoq. Taamaalilluni angallassinikkut ajornakusoortumi pilersuinermut atatillugu ukiuni 22-ni suleqatigiinneq taamaatinneqarpoq.

Atuisartunut akigititat qaffapput – soorlu taamatut Nuuk Imeq eqqoriaaasimasoq. Aali kikkulluunniit siammerisinnaatitaalernerisigut, unammillersinnaanerup annertusinissaa anguniareqarluartoq.

2012

Nuuk Imeq KNI-lu siammerterinissamut isumaqatigiissuteqarput – angallassinermi pissutsit ataatsimut isigalugit ajornerulersitsisumik siammerterinermullu atatillugu pisisartunut qinigassaqalersitsisumik. Tunisassiat Nuuk Imeq-mit toqqaannartumik pisiarineqarsinnaanerat, siullerpaamik KNI-p saniatigut allanut periarfissiissutigineqarpoq.

Teknikkikut ajornartorsiuteqarnerup kiisalu ukiuni tallimani akitsuutinit naqisimaneqarnerup kinguneranik, saftimik tunisassiorneq unitsinnejarpoq, tamatumanilu suliffit marluk annaaneqarlutik.

Sinaakkutaatinneqartut qulaajaaffigineqarnisaat pillugu politikerit aalajangiisartullu allat annertunerusumik isumasioqatiginissaat Nuuk Imeq-mit ujartorneqarluarpoq, tamannali tamakkiisumik iluatsinngitsoorpoq. Avatangiisit pillugit Naalakkersuisup suleqatigiissitamik pilersitsiniarluni neriorsuinerata kinguneranik, puut pillugit inatsisit allanngortinnissaat unitsinnejarallarpoq.

2013

Tunisassianik piginnittut suli maqiterissinnaatinniarlugit, upternarsaatinik tunineqarnermi piumasaqaatit naamassisarpagut. Minnerunngitsumik Coca-Cola maqiteruttarnerata kinguneranik, ukiuni 4-5-ini allagartat upternarsaatit akuerineqarsimasut naamassisartuarpagut (ISO9001 aamma FSSC22000). Sulisullu tamanna tullusihaarutigaat.

Nutaanik Naalakkersuisoqalerpoq, naalakker-suisunngortullu uagut akornutigisassatsinnik nioq-quitissat puui pillugit inatsisink allanguinissamik siunniussippit.

Nuuk Imeq pilersinnejarnerminiit ukiunik 25-nngortorsiornissani aallartippaa.

2014

Januaarip 12-ianni tunisassiulernermiit ukiunik 25-nngortorsiorneq aallartissinnaanngorpoq.

Ukiut ingerlaneranni siulersuisuusarsimasut

Qullersaqarfik:

Svend I. Petersen (1986-1987)
Finn Jakobsen (1987-1990)
Jens Corneliusen (1990-1992)
Nis Nissen (1992-2003)
Henrik Estrup (2003-2008)
Bernhard Christensen (2008-)

Siulersuisuni siulittaasuusarsimasut ilaasortaasarsimasullu

Siulerssuisuni siulittaasuusarsimasut:
Finn Jakobsen (1986-1987)
Einar Lemche (1987-1988)
Jørn Graversen (1988-1989)
Lars Vesterbirk (1989-1991)
Ole Bjerregaard (1991-1996)
Solja i Olavstovu (1996 – 2003)
Peter Bech (2003)
Gedion Jeremiassen (2003-2005)
Ove Karl Berthelsen (2005-2008)
Per Berthelsen (2008)
Kim Godtfredsen (2008-2009)
Ove Karl Berthelsen (2009)
Mia Nielsen (2009-2013)
Justus Hansen (2013-)

Siulersuisuni ilaasortaasarsimasut

Kunuk Lynge (1986-1991)
- *Nuup Kommunea*
Jan Streit Christoffersen (1986-1989)
- *Nuup Kommunea*
Emil Rosing (1988-1991) - *Nuup Kommunea*
Jens Olsvig (1991-1992) - *Nuup Kommunea*
Juaaka Lyberth (1991-1995) - *Nuup Kommunea*
Isak Kleist (1993-1996) - *Nuup Kommunea*
Miilu Lars Lund (1996-2001) - *Nuup Kommunea*
Per Berthelsen (2001-2002 og 2008)
- *Nuup Kommunea*
Ove Karl Berthelsen (2003-2009)
- *Nuup Kommunea*
Kim Godtfredsen (2008-2009) – *Nuup Kommunea*

Mia Nielsen (2009-2013)

- *Kommuneqarfik Sermersooq*

Finn Jakobsen (1986-87)

- *Namminersornerullutik Oqartussat*

Flemming Bolø (1986-1989)

- *Namminersornerullutik Oqartussat*

Einar Lemche (1987-1988)

- *Namminersornerullutik Oqartussat*

Bjørn Briegel (1987-1988)

- *Namminersornerullutik Oqartussat*

Jørn Graversen (1988-1989)

- *Namminersornerullutik Oqartussat*

Lars Vesterbirk (1989-1991)

- *Namminersornerullutik Oqartussat*

Søren Hald Møller (1991-1995)

- *Namminersornerullutik Oqartussat*

Ole Bjerregaard (1991-1996)

- *Namminersornerullutik Oqartussat*

Brian Buus Pedersen (1995-1996)

- *Namminersornerullutik Oqartussat*

Solja i Olavstovu (1996-2002)

- *Namminersornerullutik Oqartussat*

Peter Bech (2003)

- *Namminersornerullutik Oqartussat*

Gedion Jeremiassen (2003-2005)

- *Namminersornerullutik Oqartussat*

Bent Bryde Nielsen (1986-1994)

- *Faxe/Royal Unibrew*

Jørgen Galst (1986-1990) – *Faxe/Royal Unibrew*

Peter Rasmussen (1994-1995)

- *Faxe/Royal Unibrew*

Jørgen Worning (1991-2002)

- *Faxe/Royal Unibrew*

Poul Møller (2002-2008) – *Faxe/Royal Unibrew*

Henrik Brandt (2008-2009) – *Royal Unibrew*

Michael Nørgaard Jensen (2009-2011)

- *Royal Unibrew*

Peter Roland (2011-) – *Royal Unibrew*

Svend I. Petersen (1986-1996)

- *Carlsberg Breweries*

Michael C. Iuul (1987-1994) – *Carlsberg Breweries*

Finn Jakobsen (1994-) – *Carlsberg Breweries*

Mikkel Olsen (1997-2013) – *Sulisut qinigaat*

Hans Peter Kvist Christensen (1997-2010)

- *Sulisut qinigaat*

Historien i korte træk

1979

Et udvalg bestående af repræsentanter fra De forenede Bryggerier, KGH og Bryggeriforeningen nedsættes for at vurdere mulighederne for at gennemføre returemballage i Grønland.

1984

Udvalget afgav rapport i august og opstillede 5 modeller.

Selskabet Danish Interbrew ejet af Faxe Bryggeri blev på baggrund af sit samarbejde med Nuuk Kommune inviteret med til at deltage i de videre drøftelser.

1985

Landsstyret tilslutter sig i principippet en selskabsdannelse med Grønlands Hjemmestyre som aktionær.

1986

De forenede Bryggerier, Danish Interbrew, Grønlands Hjemmestyre og Nuuk Kommune indgår aftale om dannelsen af Kasoda A/S (senere Nuuk Imeq A/S).

1987

Kasoda og KNI indgår aftale om eneret på salg af virksomhedens produkter. Byggeriet af fabrikken går i gang. Nuuk Imeq etableres fysisk i lejede lokaler. Finn Jakobsen tiltræder som direktør.

Der udskrives en navnekonkurrence med henblik på at finde et passende navn. Navneudvalget med landsstyreformand Jonathan Motzfeldt som formand og borgmester Bjarne Kreutzmann som næstformand valgte navnet Nuuk Imeq blandt de tæt ved 1000 indkomne forslag fra hele landet.

1988

Fabriksbyggeriet afsluttes. Lagerhallen tages i brug til afholdelse af den første fiskeriudstilling i Grønland – med international deltagelse.

Nuuk Imeqs kampagne for returemballagen starter med tre lokalt kreerede tegnefilmsspotter under sloganet 'vi ses igen', som løbende blev vist i KNR tv. Det var historiens første grønlandske tegnefilm, der blev udarbejdet af Inuk Media.

Ansættelse af nøglemedarbejdere gennemføres, og intensive oplæringsaktiviteter og udannelse i produktionsstyring og produktkvalitet gennemføres.

1989

Produktionen starter 12. januar.

1990

Jens Corneliusen afløser Finn Jakobsen som direktør.

1992

Nis Nissen afløser Jens Corneliusen som direktør.

2003

Nis Nissen afløses af Henrik Estrup, som i en længere årrække var Nuuk Imeqs produktionschef.

Priserne stiger efter at have været i ro siden 1992 (øl) og 1998 (læskedrik).

Ultimo 2003 meddeler Hjemmestyret, at man ønsker at afhænde sin aktiepost i Nuuk Imeq for at lade andre komme på markedet og give plads til nye initiativer.

Containerpladsen udvides.

2004

Ølsalget er faldet næsten 25% målt i volumen siden år 2000. Priserne sænkes og er nu lavere end dengang, Grønland importerede øl (ex afgift).

Konkurrencenævnet kræver, at Nuuk Imeqs eneret ophæves. Ved etableringen havde Hjemmestyret dog forpligtiget sig til at sikre selskabet eneret i de første 20 driftsår, dvs. indtil 2009.

2005

14. oktober udtræder Grønlands Hjemmestyre som aktionær, og aktiekapitalen fordeles mellem de øvrige aktionærer.

Prissænkningen på øl i 2004 betyder, at salget nu stiger 5%.

Nuuk Imeq tapper for første gang vand i 2-liters dunke.

Laserdatokodning og stregkoder iværksættes på etiketter og paller

2006

Ølsalget falder igen.

Der indsættes ny flaskeinspektion.

Hjemmestyret varsler ændring af emballagebekendtgørelsen – og Nuuk Imeq begynder at eftersørge langsigtede rammebetingelser og vilkår.

Narsaq Brewhouse og Godthåb Bryghus etablerer mikrobryggerier, og Nuuk Imeq tilbyder aftapningsaftaler.

Nuuk Imeq indleder en proces, som skal resultere i miljøgodkendelse.

2007

Tapning af øl fra Narsaq Brewhouse starter. Nuuk Imeq introducerer vand på 0.5 liter flaske. Afgiftsfritagelse på importeret sukker til industri og bagerier bortfalder, og der indføres yderligere afgift på sodavand, hvilket medfører markante prisstigninger.

Der opstår et mikrobryggeri i Ilulissat.

Nuuk Imeq forudsætter, at afgiftstrykket på sukker vil true saftproduktionen.

2008

Salget af sodavand og saft falder. Importen af ulovlige produkter stiger.

Greenland Brewhouse går konkurs.

Nuuk Imeq tapper for Godthåb Bryghus for at sikre national distribution af deres produkter.

Nuuk Imeq investerer i en plaststøbemaskine til produktion af saftdunke.

Henrik Estrup afløses som direktør af Bernhard Christensen.

2009

Plastdunkeproduktionen skaber to stillinger.

Der investeres i en ny såkaldt sniffer, der er et apparat, som kan ”lugte”, om der har været uønskede væsker i returnerede PET-flasker – og dermed kan frasortere disse, før flaskerne sendes videre til skylling.

Virksomheden miljøgodkendes.

Der træffes beslutning om at øge investeringsniveauet for at sikre, at produktionsapparatet er up-to-date.

Volumen falder på alle produkter.

2010

Der investeres i en ny ind- og udpakker.

PET flaskerne kan nu granuleres og sendes til recycling.

Konkurrencemyndighederne giver udtryk for, at KNI's eneret til distribution skal ophæves.

2011

Selvstyret gennemfører en livscyklusanalyse på emballagesystemet. En analyse, der bekræfter, at det nuværende system er miljømæssigt overlegen i forhold til import i dåser og anden engangsemballage.

Konkurrencestyrelsen får tilsvarende udarbejdet en rapport, som påpeger, at en liberalisering af markedet sandsynligvis vil betyde lavere priser og øget udbud.

Konkurrencestyrelsen bedømmer KNI's distributionseneret som ikke lovmedholdig og kræver, at KNI's og NI's aftale herom ophæves.

Samarbejdet gennem 22 år om en logistikmæssig vanskelig forsyningsopgave ophører dermed.

Forbrugerpriserne stiger umiddelbart – som forudsagt af Nuuk Imeq. Dette på trods af, at meningen var, at en liberalisering af distributionen skulle øge konkurrencen.

2012

Nuuk Imeq og KNI indgår distributionsaftale – en aftale som svækker den samlede logistik og stiller kunder frit i valg af distribution. For første gang kan andre end KNI købe Nuuk Imeqs produkter direkte.

Efter tekniske vanskeligheder og fem års afgiftstryk nedlægges saftproduktionen, hvorved to arbejdspladser går tabt.

Nuuk Imeq forsøger at skærpe dialogen med politikere og beslutningstagere vedrørende en afdækning af rammevilkår, hvilket ikke lykkedes for alvor. Miljøministeren sender emballage-lovgivningen til hjørnespark med løftet om at nedsætte arbejdsgrupper.

2013

Der leves op til certificeringskravet for fortsat at kunne tappe mærkejernes produkter. Ikke mindst Coca-Cola betyder, at Nuuk Imeq efter en 4-5 års målrettet arbejde opnår anerkendte certifiseringer (ISO9001 og FSSC22000). Medarbejderne er stolte over dette.

Der er politisk regeringsskifte, og Naalakker-suisut strammer formålet med ændringen af emballagelovgivningen i Nuuk Imeqs disfavør.

Nuuk Imeq indleder arbejdet med at fejre 25 års jubilæum.

2014

12. januar kan 25-årsdagen for produktionens start fejres.

Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu imigassartorneq

Kisitsisit Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmeersut naapertorlugit Kalaallit Nunaanni imigassartorneq annikilliaxtorpoq. Ukiut kingullit 14-it ingerlaneranni innutaasumut ataatsimut naatsorsorlugu ukiumut aalakoornartoq akoqanngitsoq 9,8 literi Kalaallit Nunaannut eqqunneqartarpooq.

Tamanna ukioq 2000-imut sanilliullugu 3,7 literimik appariarneruvoq.

Peqqinnissamut qullersaqarfimmiit ksitsisit kingullit takutippaat, ukiut 14-it ingerlaneranni qallunaaq ataaseq ukiumut aalakoornartumik akoqanngitsumik 11,1 literimik imigaqartartoq. Tassa agguaqati-giissillugu ukiumut 1,3 literimik qallunaat kalaallinit aalakoornartumik imigaqarnerusarput.

Alkoholforbruget i Grønland og Danmark

Ifølge Grønlands statistik er grønlands alkoholforbrug dalende. Grønland indfører 9,8 liter ren alkohol om året pr. indbygger over 14 år. Det er et fald på 3,7 liter siden år 2000.

Nyeste tal for sundhedsstyrelsen viser, at hver dansker over 14 år i gennemsnit drikker 11,1 liter alkohol om året. Danskerne drikker altså i gennemsnit 1,3 liter mere alkohol om året end grønlænderne.

Nuuk Imeqs ledelse gennem årene

Direktion:

Svend I. Petersen (1986-1987)
Finn Jakobsen (1987-1990)
Jens Corneliusen (1990-1992)
Nis Nissen (1992-2003)
Henrik Estrup (2003-2008)
Bernhard Christensen (2008-)

– *Kommuneqarfik Sermersooq*

Finn Jakobsen (1986-87)
– *Grønlands Hjemmestyre*
Flemming Bolø (1986-1989)
– *Grønlands Hjemmestyre*
Einar Lemche (1987-1988)
– *Grønlands Hjemmestyre*
Bjørn Briegel (1987-1988)
– *Grønlands Hjemmestyre*

Jørn Graversen (1988-1989)
– *Grønlands Hjemmestyre*
Lars Vesterbirk (1989-1991)
– *Grønlands Hjemmestyre*
Søren Hald Møller (1991-1995)
– *Grønlands Hjemmestyre*
Ole Bjerregaard (1991-1996)
– *Grønlands Hjemmestyre*
Brian Buus Pedersen (1995-1996)
– *Grønlands Hjemmestyre*
Solja i Olavstovu (1996 – 2003)

Peter Bech (2003)
Gedion Jeremiassen (2003-2005)
Ove Karl Berthelsen (2005-2008)
Per Berthelsen (2008)
Kim Godtfredsen (2008-2009)
Ove Karl Berthelsen (2009)
Mia Nielsen (2009-2013)
Justus Hansen (2013-)

– *Grønlands Hjemmestyre*
Peter Bech (2003) – *Grønlands Hjemmestyre*
Gedion Jeremiassen (2003-2005)
– *Grønlands Hjemmestyre*
Bent Bryde Nielsen (1986-1994)
– *Faxe/Royal Unibrew*
Jørgen Galst (1986-1990) – *Faxe/Royal Unibrew*
Peter Rasmussen (1994-1995)
– *Faxe/Royal Unibrew*
Jørgen Worning (1991-2002)
– *Faxe/Royal Unibrew*
Poul Møller (2002-2008) – *Faxe/Royal Unibrew*
Henrik Brandt (2008-2009) – *Royal Unibrew*
Michael Nørgaard Jensen (2009-2011)
– *Royal Unibrew*
Peter Roland (2011-) – *Royal Unibrew*
Svend I. Petersen (1986-1996)
– *Carlsberg Breweries*
Michael C. Iuul (1987-1994) – *Carlsberg Breweries*
Finn Jakobsen (1994-) – *Carlsberg Breweries*
Mikkel Olsen (1997-2013)
– *Valgt af medarbejderne*
Hans Peter Kvist Christensen (1997-2010)
– *Valgt af medarbejderne*

Bestyrelsесformænd og medlemmer af bestyrelsen

Formænd for bestyrelsen:
Finn Jakobsen (1986-1987)
Einar Lemche (1987-1988)
Jørn Graversen (1988-1989)
Lars Vesterbirk (1989-1991)
Ole Bjerregaard (1991-1996)
Solja i Olavstovu (1996 – 2003)
Peter Bech (2003)
Gedion Jeremiassen (2003-2005)
Ove Karl Berthelsen (2005-2008)
Per Berthelsen (2008)
Kim Godtfredsen (2008-2009)
Ove Karl Berthelsen (2009)
Mia Nielsen (2009-2013)
Justus Hansen (2013-)

Medlemmer af bestyrelsen

Kunuk Lynge (1986-1991) – *Nuuk Kommune*
Jan Streit Christoffersen (1986-1989)
– *Nuuk Kommune*
Emil Rosing (1988-1991) – *Nuuk Kommune*
Jens Olsvig (1991-1992) – *Nuuk Kommune*
Juaaka Lyberth (1991-1995) – *Nuuk Kommune*
Isak Kleist (1993-1996) – *Nuuk Kommune*
Miilu Lars Lund (1996-2001) – *Nuuk Kommune*
Per Berthelsen (2001-2002 og 2008)
– *Nuuk Kommune*
Ove Karl Berthelsen (2003-2009 – *Nuuk Kommune*
Kim Godtfredsen (2008-2009) – *Nuuk Kommune*
Mia Nielsen (2009-2013)

Maannakkut siulersuisuusut:

Siulersuisuni ilaasortaq

- Finn Jakobsen (1994-)
- *Carlsberg*

Siulersuisuni ilaasortaq

- Erling Josefsen (2010-)
- *Sulisunit qinigaat*

Siulersuisuni ilaasortaq

- Peter Roland (2011-)
- *Royal Unibrew*

Siulersuisuni ilaasortaq

- Nuka Ugpernangitsoq (2013-)
- *Sulisunit qinigaat*

Siulersuisut siulittaasuat

- Justus Hansen (2013-)
- *Kommuneqarfik Sermersooq*

Nusiddende bestyrelse:

Medlem af bestyrelsen

- Finn Jakobsen (1994-)
- *Carlsberg*

Medlem af bestyrelsen

- Erling Josefsen (2010-)
- *Valgt af medarbejderne*

Medlem af bestyrelsen

- Peter Roland (2011-)
- *Royal Unibrew*

Medlem af bestyrelsen

- Nuka Ugpernangitsoq (2013-)
- *Valgt af medarbejderne*

Formand for bestyrelsen

- Justus Hansen (2013-)
- *Kommuneqarfik Sermersooq*

Qutsavigaagut

Nuuk Imeq-mi suleqataasut
pisortaasullu,
Finn Jakobsen,
Jørgen-Anker Ipsen,
Peter Rasmussen,
Fjord Risgaard, Nis Nissen,
Jess G. Berthelsen il.il.

Tak til

Medarbejdere og ledelse
hos Nuuk Imeq,
Finn Jakobsen,
Jørgen-Anker Ipsen,
Peter Rasmussen,
Fjord Risgaard, Nis Nissen,
Jess G. Berthelsen m.fl.

**Nuuk Imeq-mi tunisassiulernermiit ukiut
25-nngortorsiorlugit 2014-imi saqqummersitaq**

ALLAASERINNITTUT AAQQISSUISULLU:
Finn Jørn Jakobsen aamma Mark James Lyne

NUTSERISOQ:
Ulf Fleischer

ASSIT:
Ulrik Bang, Nuuk Imeq aamma nammineq pigisat

ILUSISSAANIK ASSITASSAANILLU AAQQISSUISOQ:
Ivalu Risager

NAQITERIVIK:
Arcorounborg Grafisk A/S

NAJOQQUTARISAT:
Fjord Risgaard: *Fra Trangraven til Langerak*

Sermitsiaq, Atuagagdliutit/AG

Imeruersaatinik tunisassiorfissap immiaaqqanillu
maqiterivissap titartarnissaanik suliariniagaq
(Danbrew marts 1983)

Kalaallit Nunaanni immiaaqqanik imeruersaatinillu
poortuineq pillugu nalunaarusiaq
(DFB/Bryggerforeningen/KGH 1980)

Nunatsinni imeruersaatit puuinik kaaviliaartitsinernik
naliliineq (FORCE-Instituttet ved Anders Schmidt og
Nanja Hedal Kløverpris, nov. 2011).

**Udgivet 2014 i anledning af 25-årsdagen
for Nuuk Imeqs produktionsstart**

TEKST OG REDAKTION:
Finn Jørn Jakobsen og Mark James Lyne

OVERSÆTTELSE:
Ulf Fleischer

FOTO:
Ulrik Bang, Nuuk Imeq og privat

LAYOUT:
Ivalu Risager

TRYK:
Arcorounborg Grafisk A/S

KILDER:
Fjord Risgaard: Fra Trangraven til Langerak
Sermitsiaq, Atuagagdliutit/AG

Skitseprojekt vedr. anlæg for produktion
af mineralvand og aftapning af øl
(Danbrew marts 1983)

Rapport vedr. emballageforhold før øl og
læskedrikke i Grønland
(DFB/Bryggerforeningen/KGH 1980)

Livscyklusvurdering af drikkevareemballage
i Grønland (FORCE-Instituttet ved Anders Schmidt
og Nanja Hedal Kløverpris, nov 2011).

Qeqertakasinni anorersuaq

Nuummiut misiarluuarunilluunniit Nuuk Imeq sumiinnersoq nalunngilaat. Tamatumunnga pisimasoq una uppernarsaataavoq:

Ilaanni aprillip aallaqqaataani KNR radiokkut salloqittaallutik Nuuk Imeq-mi tunisassiorutukukkusimammata, kikkulluunniit immiaaqqanik akeqanngitsunik aallersinnaaneraasimapput. Tusatsiagaq siarupallammat sivitsunngitsoq Qeqertakasiit tungaanut sapusiaq inunnik ulikkaangaarmat, inuppassuit salloqittarneqarsimasut, neriuulluartulli – immaqalu ilaatsulinertik unitsiinnarlugu Nuuk Imeq-mut ikiuiartorsimasut - qanoq Nuuk Imeq-miit iliuuseqarfissanerlugit eqqarsaasersorsimapput.

Inuppassuit salloqittarneqarsimanertik paasilerlugu pakatserrassimapput. Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanerani quiasaarluni salloqittaanerit iluatsinnerpaat ilaata kingorna akunnerni KNR qanoq qinngarineqartigisimandersoq oqaluttuarineqannigilaq.

Aap, Kalaallit Nunaanni immiaarartorneq annikillartoraluartoq, suli immiaarartorusuttoqaqaaq. Ingammik akeqanngitsunik.

Stormen på Admiralitetsøen

Et eksempel på, at nuummiutterne trods alt godt ved, hvor Nuuk Imeq ligger, er følgende hændelse et bevis på:

Engang meddelte KNR Radio i en aprilsnar, at der var sket en fejlproduktion på Nuuk Imeq, og at de fejlproducerede øl kunne afhentes gratis af folk fra byen. Rygten breder sig med lynets hast, og snart var presset på dæmningen på Qeqertanut (som Admiralitetsøen hedder på grønlandske) så overvældende, at man hos Nuuk Imeq måtte gøre sig mange tanker om, hvordan man kunne forsøre sig mod denne massive

invasion af misinformedede, men håbefulde mennesker – hvoraf mange formentlig var gået fra deres job i arbejdstiden for at hjælpe Nuuk Imeq af med fejlproduktionen.

Omsider gik sandheden op for folkemængden, mens skuffelsen bredte sig. Historien melder ikke noget om KNR's popularitet – eller mangel på samme – i timerne efter en af de mest vellykkede practical jokes i den grønlandske historie.

Ja, trods et faldende forbrug, er øl stadigvæk meget eftertragtede i Grønland. Især hvis de er gratis.